

Arkæologiske udgravninger i Danmark

Katalog 1996

Elektronisk udgave
Kulturarvsstyrelsen 2006

Amt

14. Harløsegård

Udgår, jfr. lb.nr. 32

-

Frederiksborg Amt

1. Esrum Kloster

01.01.03 Esbønderup

Kloster

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Undersøgelser i kældre i bestående klosterbygning som følge af gulvsænkning. Bygningen er opført på tykke fyldlag, og der var indtil fire gulvlag partielt bevaret i de enkelte kældre. Tillige iagttagelser i bygningens vægge, bl.a. fund af kalkmaleri af Frederik 2. som falkoner

GIM 3404

Jens-Aage Pedersen

Kloster - Middelalder

2. Damgård

01.01.06 Helsingø

Boplads

Vejanlæg

Yngre stenalder

Undersøgelse af meget ødelagte bopladsrester, hvor fire gruber blev udgravet. De tre indeholdt ganske få fund, medens den fjerde var tæt pakket med brændt lerklining og stærkt opløst keramik fra TN C

GIM 3381.6

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

3. Dronningens Bøge

01.01.08 Nødebo

Boplads

Diverse

Ældre stenalder

Efter vinterens isskruninger i en brink ved Esrum Sø opsamledes flintafslag, mikroflækkeblokke, mikroflækker, en håndtagsblok og en pren. Der udlagdes et antal prøvefelter langs brinken, uden at der dog fremkom yderligere fund. Genstandene, som er stærkt vandrullede, stammer formentlig fra en Maglemoseboplads, som lå på et nu borteroderet næs

NFH A649

Finn Erik Kramer

Bebyggelse - Ældre stenalder

4. Strødam Engsø

01.01.08 Nødebo

Løsfund

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

Fund af et næsten helt skelet af en 21/2-3 år gammel kronhjort. Nogle meter fra denne fandtes en mikroflække i et sugehul, men om den havde nogen forbindelse med kronhjørtens endeligt kunne ikke afgøres. Kronhjørtens pollen dateret til midten af præboreal. Ved undersøgelsen fremkom også knogler fra rådyr og fisk samt fiskeskæl. Der gjordes i øvrigt spredte løsfund i området, som formentlig skal tilskrives Maglemosekulturen. Pollenprøverne viser, at søens tilgroning var komplet allerede i tidlig atlantikum

NFH A570, ZMK 37, 1996

Kim Aaris-Sørensen

Finn Erik Kramer

Andre anlæg/diverse - Ældre stenalder

5. Agerholm Øst

01.01.09 Ramløse

Boplads/grave(?)

Vejanlæg

J./y.rom

Bopladsområde med en del stolpehuller, talrige kogestensgruber og enkelte affaldsgruber. Keramikken tillader ikke nærmere datering end til jernalder. Tre gruber indeholdt afvigende fyld, og en af disse, en N-S vendt, uregelmæssig, fladbundet grube, var udstyret med en midtstillet stolpe i hver ende. Op ad den sydlige stolpe var henstillet et lerkar fra yngre romersk jernalder. Formentlig drejer det sig om en grav med teltformet overbygning, skønt skelet- og kistespor ikke kunne påvises. De to øvrige gruber med samme fyldtype var uden konstruktioner og fund

GIM 3409.3

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

6. Fasanvej

01.01.09 Ramløse

Boplads/grav

Vejanlæg

Æ.st./j

Bopladsrest med en del stolpehuller og kogestensgruber samt enkelte affaldsgruber, hvor keramikken ikke tillader nærmere datering end til jernalder. Enkelte gruber med afvigende fyld og indhold af tidlig Maglemoseflint. Sekundært i forhold til jernalderbosættelsen med flere kværnsten i konstruktionen fandtes et stenlagt gravleje uden fund

GIM 3409.1

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Bebyggelse - Jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

7. Vængetvej

01.02.01 Dråby

Boplads/grav/bautasten

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 365. Fund af ca. 10 kogestensgruber og opsamling af enkelte skår, lidt flintaffald samt et par skiveskrabere. Et par meget store sten er muligvis nedgravede bautasten, idet marknavnet er Store Viisteneagre. Endvidere blev der fundet et Ø-V orienteret rektangulært, stenfyldt fyldskifte, der tolkes som en grav. Tilsyneladende er denne dog blevet forstyrret i nyere tid

MFG 108/96

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

8. Græsegård

01.02.03 Gerlev

Kælder

Dyrkning

Middelalder

sb. 53. Græsegård er en middelalderlig hovedgård, der blev nedrevet omkring 1580. I 1903 undersøgte Nationalmuseet et kraftigt tårnfundament på stedet og gav den daværende ejer lov til at fjerne de øvrige fundamentrester. Ved vor undersøgelse genfandtes tårnet, men nu var fundamentet plyndret for sten ned til en dybde af omkring 2 m under niveau. Til gengæld fandtes lidt fra tårnet en stenbygget kælder med en bred, velbevaret munkestenstrappe. Fundene i kælderen daterer dens opfyldning til højmiddelalderen. Detektorfund fra området viser imidlertid, at aktiviteterne på stedet begyndte allerede i 1100-tallet

MFG 96/95

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Middelalder

9. Selsø

01.02.06 Selsø

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Efter at have været lukket i en årrække på grund af uheldige eftervirkninger af en gasbehandling mod borebiller, har kirken gennemgået en stor indvendig restaurering, hvor al løs fyld, der kunne mistænkes for at indeholde rester af giftgasser, måtte fjernes. Dette betød, at midtergangens grave fra 16-1700-årene måtte udgraves, ligesom også et muret gravkammer i koret fra samme periode måtte tømmes. I skibet kunne gamle gulve og muret inventar bevares, medens det overliggende løse sandfyld blev fjernet. Skibets tidligste mørtelgulv skrånede stærkt op mod Ø. Denne højdeforskel på næsten 40 cm blev i nogen grad udjævnet af et overliggende gulv, der i V var et 10-15 cm tykt stenarmeret mørtelgulv, der langsomt aftog i tykkelse og kun sporedes i Ø som et tyndt, delvist nedslidt mørtellag over det gamle gulv. Det sekundære gulv var lagt op mod de murede vægbænke og fontepodiet, hvoraf en rest var bevaret i S-siden. En oprindelig forhøjning på 30 cm V for dørene fik herved karakter af et trin med en højde på lidt over 15 cm. Inventar og gulvlag hørte helt klart hjemme i det nuværende rektangulære skib, og det var ikke muligt at spore gulve, nedbrydningsmateriale eller byggelag fra det formodede tidligere cirkulære skib. To krumme murflader i frådsten på hver side af triumfbuen er tolket som en rest af rundkirken, men kunne lige så vel betegne et byggestop. I øjeblikket tyder meget på, at man ved genoptagelse af byggeriet har opført et traditionelt rektangulært skib

NM II 819/96

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

10. Selsø Sø Nord

01.02.06 Selsø

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

sb. 128. Opsamling af et stort flintmateriale fra yngre Kongemosekultur og ældre Ertebøllekultur på et inddæmmede område i den N-lige del af søen. En efterfølgende prøvegravning afslørede blot, at der ikke længere var bevaret intakte kulturlag på stedet

MFG 100/96

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

11. Faurholm

01.03.01 Frederiksborg Slots

Voldsted

Andet anlægsarbejde

Renæssance

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 6). Fundene var beskedne, såvel anlægsmæssigt som med hensyn til løsfund. Det kunne dog fastslås, at hele anlægget ikke var ældre end 1500-årene og udlagt som herregårdsplads. Spor efter det i kilderne nævnte middelalderlige voldsted blev ikke fundet

NFH A541

Flemming Beyer

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

12. Kalvøen

01.03.02 Frederikssund

Køkkenmødding

Andet anlægsarbejde

Stenalder

sb. 9. Mindre, sonderende udgravning omkring det fredede område for at finde afgrænsning på køkkenmøddingen. Det viste sig, at der stort set kun var den fredede del, 15 x 15 m, tilbage. Et ganske tyndt og fundfattigt kulturlag, antagelig neolitisk, fandtes Ø for det fredede område. Det er tankevækkende, at de få fredede køkkenmøddinger vi har, ofte er næsten bortgravede og næppe rummer mange oplysninger til fremtidens arkæologer, mens langt mere spændende køkkenmøddinger i hastigt tempo pløjes ned i disse år

MFG 97/96

Søren A. Sørensen

Line Dokkedal

Skaldyngge - Stenalder

Skaldyngge - Stenalder

13. Gørløse

01.03.04 Gørløse

Boplads

Vejanlæg

Oldtid

Ved prøvegravning blev der fundet flintafslag i pløjelaget og det underliggende muldrag

NFH A670

Jette Rostock

Bebyggelse - Oldtid

15. Kærhøjgaardsvej

01.03.08 Lyngø

Boplads

Andet anlægsarbejde

Oldtid/midd

Fund af et mindre antal kogestens- og affaldsgruber, samt lidt afslag og skår af ukarakteristisk oldtidskeramik. Med detektor fandtes et ornamenteret vægtlod af bly fra middelalderen

NFH A686

Finn Erik Kramer

Bebyggelse - Oldtid

Bebyggelse - Middelalder

16. Attemose II

01.03.09 Nørre Herlev

Boplads

Dyrkning

Palæolitikum

sb. 26. Fortsat undersøgelse (AUD 1994, 16; 1995, 7) hvor der udgravedes et område SV for 1995-undersøgelsesområdet. Her fandtes et ganske stort antal karakteristiske Brommeskrabere. Derimod var både skafttungespids og stikler sparsomme, ligesom der ikke fandtes karakteristiske redskaber fra andre oldtidsperioder. Om der er tale om et specialiseret arbejdsområde må afvente de endelige analyser af fundet. Med rendegraver gravedes et antal søgegrøfter omkring holmen, ned til niveauet umiddelbart over Allerødlaget. Med bistand af naturvidenskabsfolk (Bent Aaby, Jens Bøcher og Søren Skibsted) undersøgtes aflejringerne, men der viste sig desværre ingen steder bevaret knoglemateriale. Om der er bevaret insektræster i aflejringerne afventer analyser

NFH A494

Finn Erik Kramer

Bebyggelse - Ældre stenalder

17. Hørup

01.03.12 Slangerup

Værkstedsplads

Dyrkning

Romersk jernalder

sb. 36. De fortsatte udgravninger (AUD 1995, 9) gav et stort materiale af genstande og affaldsprodukter, der vidner om en intensiv håndværksaktivitet på pladsen. Sikkert påvist er smed, bronzestøber og benmager, men meget tyder på, at der også har fundet jernudvinding sted, idet der over alt i kulturlaget fandtes områder med ristet myremalm. Af nye anlægstyper, der dukkede op, skal nævnes ovne. Inden for et meget lille område undersøgtes seks ensbyggede ovne, bestående af en bund lagt af granitsten, over hvilke der var lagt et lerlag. Ofte kunne det konstateres, at der var foretaget en fornyelse af lerlaget i bunden af ovnen. Kun i et enkelt tilfælde var der lidt af ovnens overbygning bevaret. Foruden ovennævnte seks ovne blev der fundet rester efter et par enligt liggende ovne andre steder på pladsen. En anden anlægstype, som ikke tidligere var påvist på pladsen er hegn. Et sådant fandtes nu, og intensiteten af anlægsspor er meget forskellig på henholdsvis N- og S-siden af hegnet. Det var desværre ikke muligt at følge hegnet i dets fulde udstrækning. Dateringsmæssigt synes det udgravede overvejende at tilhøre ældre romertid B2, muligvis et stykke ind i C1, men fra detektorafsøgning af pladsen ved vi, at aktiviteterne er fortsat ind i ældre germansk jernalder. Sandsynligvis er det yngste aktivitetslag i dag bortpløjet, så kun værkstedspladsens ældste fase er bevaret intakt

MFG 58/92

Søren A. Sørensen

Andre anlæg/diverse - Romersk jernalder

18. Lystrupvej

01.03.12 Slangerup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

Ved en mindre prøvegravning blev der afdækket otte kogestensgruber og en stor affaldsgrube med bronzealdermateriale samt en flækkesegl

MFG 103/96

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

19. Stürups Plads

01.04.07 Helsingør

Vandforsyningsanlæg

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 10). I forbindelse med det tidligere fundne vandløb, Grøften, fremkom flere vandforsyningsanlæg bestående af tømmerbyggede, plankebeklædte vandrender og vandingskar, samt vandrør af udborede træstammer. Ældste anlæg er fra slutningen af 1500-årene, yngste fra 1700-årene. Lokaliteten er den såkaldte Hestekilde, som var et led i Helsingørs vandforsyning

NFH A624A

Jens Andersen

Flemming Beyer

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

20. Dageløkke

01.04.09 Humlebæk

Boplads

Andet anlægsarbejde

Oldtid

Prøvegravning på et større område, hvor der S-ligst påvistes kogestens- og affaldsgruber, ligesom der fremkom afslag og dårligt bevaret ukarakteristiske skår af oldtidskeramik. Undersøgelsen forventes fortsat i 1997

NFH A673

Finn Erik Kramer

Bebyggelse - Oldtid

21. Toelt Landsby

01.04.09 Humlebæk

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Undersøgelse af hustomt umiddelbart V for nuværende landsby. Der fremkom rester af et solret liggende bindingsværkshus på syldsten med såvel ler- som pikstensgulv. Indretningen af bygningen kunne ikke fastslås i detaljer. Store mængder rødbrændt ler og trækul antyder, at bygningen er nedbrændt. Fundmaterialet peget på en datering til 1600- og 1700-årene

NFH A678

Flemming Beyer

Bebyggelse - Nyere tid

22. Gl. Strandvej

01.04.11 Karlebo

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

sb. 75. Ved munden af den fossile Nivåfjord blev der registreret omlejrrede flintoldsager i et marint gruslag, ca. 1 m under jordoverfladen. Genstandene stammer formentlig fra en boplads tæt V for fundstedet

HØM 241

Ole Lass Jensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

23. Gl. Strandvej

01.04.11 Karlebo

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

sb. 76. Ved munden af den fossile Nivåfjord blev der registreret et velbevaret bopladslag, der ud fra flintinventar og strandlinedatering kan henføres til ældre Kongemosekultur. Det indtil 0,2 m tykke kulturlag kunne følges over en 15 m lang strækning og er dækket af et 1,5 m tykt lag marint sand

HØM 242

Ole Lass Jensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

24. Lyngbæksgård III

01.04.11 Karlebo

Boplads

Andet anlægsarbejde

Jernalder

sb. 74. På et stort bakkeplateau udgravedes en slaggegrube samt en fundtom grube. Gruberne og løsfunden keramik indikerer en jernalderboplads på stedet

HØM 240

Ole Lass Jensen

Bebyggelse - Jernalder

25. Nivå 10

01.04.11 Karlebo

Boplads

Dyrkning

Ældre stenalder

sb. 73. Fortsat undersøgelse af lille boplads, der har ligget på en holm i munden af den fossile Nivå Fjord (AUD 1995, 11). På holmens lavestliggende parti blev der udgravet et mindre udsnit af en boplads fra yngre Kongemosekultur. Det indtil 20 cm tykke kulturlag var karakteriseret af en stor mængde ildskornede sten og indeholdt desuden flint og dyreknogler. Kongemosepladsen er dækket af et tyndt kulturlag fra ældre Ertebøllekultur. På holmens højereliggende dele blev der undersøgt et større parti af et tilsyneladende kronologisk rent bopladslag fra ældre Ertebøllekultur (Trylleskovfasen). I samme område er der registreret tre store gruber, hvor én blev undersøgt fuldstændigt. Gruben havde et ovalt omrids med målene 3 x 2,6 m og var indtil 0,35 m dyb. Den havde jævne, meget stejle kanter, og bunden var tilnærmelsesvis flad. Ved grubens kant blev der registreret enkelte pæle/stagehuller. Mellem 15 og 29 cm nede i grubens fyld lå et distinkt, fundrigt lag, der horisontalt kan inddrages i flere aktivitetsområder omkring et acentralt placeret ildsted. Ud over oldsager af flint, der dateres til Trylleskovfasen, indeholdt gruben et rigt og varieret faunamateriale. Muligvis skal gruben opfattes som en hyttetomt, eller en del af en hyttetomt. Undersøgelsen forventes genoptaget i 1997

HØM 106

Ole Lass Jensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

26. Rugbjerg

01.05.01 Alsønderup

Boplads

Råstof

Y.st./oldtid

sb. 6 og 13. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 14). Under op til 0,5 m tykke sandflugtsaflejringer fremkom kulturlevn i form af kogestensgruber, gruber og stolpehuller. Anlæggene blev indmålt og de fleste snittet. I en grube fandtes et stykke ubearbejdet rav, men ellers gjordes der ikke fund i anlæggene. Løsfund fra området peget mod en datering til neolitikum

NFH A595

Finn Erik Kramer

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Oldtid

27. Kregme

01.05.03 Kregme

Gruber/ildsted

Andet anlægsarbejde

Æ.st./oldtid/nyere tid/udateret

sb. 67. Prøvegravninger, hvor der ved Kregme Kirke fandtes tre gruber, heraf en med fund fra henholdsvis oldtid og nyere tid. Ved Kappenhøjvej afdækkedes et udateret ildsted. Desuden fandtes en skraber fra ældre stenalder

FRM s77

Henrik Christiansen

Andre anlæg/diverse - Ældre stenalder

Grube - Oldtid

Grube - Nyere tid

28. Ny Grønholm

01.05.04 Lille Lyngby

Grav(?)

Diverse

Vikingetid

sb. 78. Ved detektorafsøgning fandtes tæt ved hinanden et smukt, trefliget spænde med rester af hvidmetalbelægning, et fragment af et forgyldt skålspænde samt et skår af Østersøkeramik. Genstandene stammer muligvis fra en grav under opløjning. Udgraves i 1997

NFH A677

Finn Erik Kramer

Gravplads/grav - Vikingetid

29. Hellebakkevej

01.05.05 Melby

Andre anlæg

Diverse

Middelalder

En granitsten, som kan ses ved lavvande ved Liseleje kyst, er udstyret med ca. 54 kilehuller, placeret i fire rækker på overfladen. Hulleerne er rektangulære, formentlig fra tidlig middelalder

FRM s79

Niels Levinsen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

30. Hyllingebjerg

01.05.05 Melby

Helleristning

Diverse

Y.st./br.

sb. 62. En udtegnning af helleristningerne på stenen fra Hyllingebjerg viser fire skibe, to solhjul, et kredstegn og ca. 300 skåltegn. Et solhjul, erkendt i 1992, er nu næsten forsvundet, markeret på tegningen med ikke-udfyldt signatur. De fleste skåltegns diameter er 3-5 cm, ca. 30 har en diameter på 5-9 cm, mens fire har en diameter på 9-12 cm. dybden veksler fra nogle få mm til 3-4 cm. Hjulkors og kredstegn har en diameter på 28-30 cm, mens furebredden er ca. 3 cm. De fire skibe er samlet parvis på to af stenens sider. Det drejer sig om to enkeltfurede skibe, hvoraf det ene har kølforlængelse, samt to dobbeltfurede skibe med svungne stævne. Værd at bemærke er, at skåltegnene respekterer de dobbeltfurede skibe, men ikke de enkeltfurede. De fire skibes længde varierer fra 45-85 cm. De to bedst bevarede skibe har henholdsvis 10 og 16 mandskabsstreger, mens der på de to andre kan erkendes henholdsvis 11 og 15 streger. En særlig detalje på det største enkeltfurede skib er de syv følgende mandskabsstreger

FRM s40

Niels Levinsen

Helleristning - Yngre stenalder

Helleristning - Bronzealder

31. Sigerslevøster

01.05.07 Strø

Skattefund/boplads

Diverse

Vik./midd.

sb. 27. Ved detektorafsøgning fremkom sølvgenstande fra 900-tallet spredt over et større område. Ved efterfølgende udgravning fandtes bunden af en træspand, som formodes at have indeholdt den spredte skat. Ved udgravningen fremkom endvidere et nedgravet lerkar indeholdende sølvvarmringe og andet. Der er således tale om mindst to skatteenedsættelser. Sølvskattens samlede vægt er 1.096 gram fordelt på 131 genstande i form af kufiske og engelske mønter, armringe, barrer, smeltede sølvklumper, ringe samt andre hele og beklippede smykker. Ved undersøgelserne er ligeledes fremkommet et større antal genstande af andre metaller end sølv fra vikingetid og middelalder. undersøgelsen påviste også tilstedeværelsen af gruber, stolpehuller og grøfter. Undersøgelsen fortsættes i 1997

NFH A676

Finn Erik Kramer

Bebyggelse - Vikingetid

Depotfund/skattefund/offertfund - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Depotfund/skattefund/offertfund - Middelald

32. Harløsegård

01.05.08 Tjæreby

Urnegrav

Diverse

Yngre bronzealder

sb. 29. Undersøgelse af urne, der var nedgravet i en naturlig bakketop; den indeholdt ingen gravgaver, dog fandtes et forstenet søpindsvin tæt op ad urnen. Lerkarret, som manglede en stor del af randen, er formentlig gået itu allerede i oldtiden

NFH A646

Finn Erik Kramer

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

33. Gubben

01.05.09 Torup

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Y.st./y.j.

sb. 110. Undersøgelse af kulturlag med mørk, sandblandet muld med en del sortbrændte sten og rester af trækul. Den nederste del af laget kan dateres til neolitikum, men de fleste forhistoriske fund fra lokaliteten kan dog henføres til yngre jernalder. Da der kun blev undersøgt ganske få procentdele af det oprindelige kulturlag, kan områdets funktion ikke afgøres. På grund af den topografiske beliggenhed kan der muligvis være tale om en anløbsplads i lighed med den ved Lynæs (AUD 1994, 29)

FRM s78

Henrik Christiansen

Michael Rotvig Kristiansen

Kulturlag - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre jernalder

34. Kastanievænget

01.05.09 Torup

Diverse

Diverse

Yngre stenalder

sb. 109. Fund af en pilespids og "nogle sten på række" førte til en lille efterundersøgelse, der viste rester af en stenkreds med en diameter på ca. 2 m, inden for hvilken der var et fyldskifte med en del trækul. De nærmeste registrerede fortidsminder er to gravhøje fra yngre stenalder, og selve pilespiden er også fra denne periode

FRM s80

Inge Bodilsen

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

35. Stenløse

01.06.05 Stenløse

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

I kirkens senmiddelalderlige langhuskor kom det nedrevne smallere korsfundament til syne. Mod Ø havde fundamentet et krummet forløb, der kunne tyde på, at kirken oprindeligt har haft apsis

NM II 1100/95

Ulla Kjær

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

36. Kildesø II

01.06.07 Ølstykke

Boplads

Andet anlægsarbejde

Æ.j./y.br.

sb. 88. I to etaper blev der undersøgt et område med bopladsspor fra ældre jernalder og yngre bronzealder. På området fandtes kogestensgruber, affaldsgruber og stolpehuller. Et enkelt hus, udateret, blev udskilt. I gruberne fandtes keramik fra henholdsvis ældre jernalder og yngre bronzealder. Ved en tidligere lejlighed er der undersøgt et tilsvarende fundområde et par hundrede meter herfra

MFG 35/90

Søren A. Sørensen

Lene Høst-Madsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Københavns Amt

37. Kimmerslev

02.01.06 Kimmerslev

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 6. Udgravning af talrige grøfter, gruber og stolpehuller, hvor der dog ikke kunne erkendes sikre huse eller hegn. I gruberne fandtes en del fund: meget Østersøkeramik, bennåle, jernknive, jernsøm/nagler og vendisk skedebeslag. Bebyggelsen ligger lidt uden for Kimmerslev landsby, tæt ved en mark, der på ældste matrikelkort er benævnt "Torperne". Det kan dreje sig om en torpbebyggelse, der har eksisteret ca. 1050-1250

KØM 1562

Tove Woller

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Middelalder

38. Køge Torv

02.01.07 Køge

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 40. Fund af flere munkestensfragmenter i torvets NØ-lige område, hvor retterstedet er angivet på Resens bykort fra 1677

KØM 1700

Ulla Fraes Rasmussen

Bebyggelse - Middelalder

39. Ragnesminde IV

02.02.03 Brøndbyvester

Boplads

Vejanlæg

Y.rom./oldtid

sb. 18. I det ca. 450 m² store felt afdækkedes 25 anlæg af oldtidskarakter i form af muligt hegnsforløb, væglinie til Ragnesminde I, hus 1, samt kogestensgruber og andre formodede ældre anlæg

SØL 911

Ditlev L. Mahler

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Oldtid

40. Kallerup renseanlæg

02.02.07 Høje Tåstrup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Oldtid(?)

sb. 78. Udlægning af otte søgegrøfter over det 1,4 ha stort areal. På områdets N-lige del registreredes meget spredte og svage anlægsspor, der ikke kan dateres, men dog har oldtidskarakter

SØL 903

Ditlev L. Mahler

Bebyggelse - Oldtid

41. Thorslunde Mark

02.02.07 Høje Tåstrup

Boplads/brandgrav

Andet anlægsarbejde

Y.st./førrom./germ./vik.

sb. 29. Udgravning på ca. 4.000 m², hvorved der blotlagdes bebyggelseslevn fra i alt 15 huse fra tidlig- og senneolitikum, førromersk og germansk jernalder samt fra tidlig vikingetid. Der udgravedes samtidig rester af en urnegrav, der indeholdt brændte knogler, en ravperle samt jerngenstande

SØL 469

Linda Boye

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

42. Kirkegård Bakke

02.02.08 Ishøj

Kirkegård

Dyrkning

Middelalder

Fortsat undersøgelse (AUD 1992, 43). Den 45 x 30 m store kirkegård er nu afgrænset og opmålt. Et 60 m langt kontinuerligt forløb af kirkegårdsgrøften og et indgangsparti er afdækket og undersøgt ved snit. Sekundært i grøften er fund af tegl og frådsten. Ganske få grave er udgravet, blandt andet to, hvori der fandtes klinknagler. Den undersøgte del af kirkegårdsgrøften er efterladt åben som en landskabsmarkering. Udgravningen fortsættes i 1997

SØL 371

Jens Henrik Jønsson

Kirke/Kirkegård - Middelalder

43. Tysmosen

02.02.09 Ledøje

Boplads/vej

Andet anlægsarbejde

Oldtid/nyere tid

Der registreredes spredte anlægsspor i form af stolpehuller og gruber af oldtidskarakter. Desuden registreredes en stribe stenlægninger på kanten ned til mosen, som enten er en del af vadesteder, eller snarere opfyldt fra køreveje anlagt i forbindelse med de omfattende tørveskær i nyere tid

SØL 914

Ditlev L. Mahler

Bebyggelse - Oldtid

Vej/bro - Nyere tid

44. Gershøjområdet

02.02.10 Måløv

Boplads/høj

Andet anlægsarbejde

Br./j./vik.

sb. 8. Efter prøvegravning udgravedes fem udvalgte områder, hvor der blotlagdes rester af 15 huse, flest fra yngre jernalder, samt et fra vikingetid. Dette havde tilhørende hegn og tilbygning, og et par 100 m herfra udgravedes et grubehus, ligeledes fra tidlig vikingetid. Omkring den nu overpløjede "Kolkeshøj" udgravedes to urnegrave, der dog var helt ødelagte, så kun bunden af en urne var bevaret. De brændte ben fandtes i pløjejorden

SØL 505

Linda Boye

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

45. Korsvejgård II

02.02.10 Måløv

Boplads

Andet anlægsarbejde

Vikingetid

Udgravning af resterne af et velbevaret hus med tilhørende bygning samt hegn fra tidlig vikingetid. Huset ligger kun få hundrede meter fra et tilsvarende hus fra vikingetid (AUD 994, 40)

SØL 905

Linda Boye

Bebyggelse - Vikingetid

46. Sengeløse Præstegård

02.02.11 Sengeløse

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid/udateret

sb. 67. Efter prøvegravning foretoges i samarbejde med "Tværpilen" en mindre udgravning, seks felter á 1 x 3 m, i præstegårdens forhave, stik V for kirken. Der fandtes spor af den i 1942 nedbrændte 1600-tals præstegård og et højmiddelalderligt kulturlag med mulige strukturer, samt herunder udaterede skelgrøfter

SØL 498

Henriette Rensbro

Ditlev L. Mahler

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Ager/mark - Udateret

47. Gryde Ås

02.02.12 Smørum

Boplads

Andet anlægsarbejde

Vikingetid

Udgravning af hustomt fra tidlig vikingetid med delvist bevarede spor efter vægforløb og omkringliggende hegn. Der blev systematisk udtaget fosfatprøver, der endnu afventer af blive analyseret

SØL 436

Linda Boye

Bebyggelse - Vikingetid

48. Værløse Vest

02.02.16 Værløse

Boplads/højtomt/gravplads

Andet anlægsarbejde

Y.st/y.br./æ.j./j./vik.

sb. 95. Undersøgelse af ca. 36.000 m², hvor der som løsfund fremkom en del flintredskaber fra tidlignolitisk tid. Der udgravedes rester efter tre langhuse fra yngre bronzealder, af hvilke det ene fremviste klare vægforløb og gavle samt rester af et ildsted. Fra romersk og germansk jernalder stammer sporene efter henholdsvis fem og et langhus. To langhuse fra vikingetid undersøgte, hvoraf det ene har haft to sæt tagbærende stolper. Væg- og gavlforløb afviger imidlertid fra det normale, idet disse ytre sig som stenfyldte render, i hvilke der registreredes 164 tætsiddende stolpespor. Huset må derfor have tjent til at stabilisere væggene, eventuelt fungeret som dræn. Uden for langvæggene var der spor efter skråtstillede støttestolper, og huset har haft tre indgange. Det var i øvrigt opført oven på en sløjfet høj, i hvilken der blev fundet en ødelagt og udateret centralgrav. Vikingetid var ydermere repræsenteret ved to mindre hustomter og tre grubehuse. I disse sidste fremkom et næsten intakt lerkar, fragmenter af jernkniv, tenvægte og en guldbelagt bronzefibula(?). Der fandtes spor efter 14 staklader, men på grund af manglende fund herfra og fra hustomterne i øvrigt, er disse dateret typologisk, eller på baggrund af keramik fra nærliggende gruber. Af andre anlægstyper skal nævnes sporadiske forekomster af hegnsforløb, kogestensgruber og enkelte brønde. Endelig undersøgte fem grave fra vikingetid, der imidlertid var meget forstyrrede. Herfra stammer en fåresaks af jern og i et par tilfælde blot jernnagler i kanten af fyldskifterne

VÆM 300

Benny Staal

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravhøj - Bronzealder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

49. Ermelundsvej

02.03.02 Gentofte

Stengærde

Diverse

Nyere tid

Undersøgelse f store sten, hvor der ved videre udgravning fremkom 17-1800-tals keramik. Med stensøger blev det sandsynliggjort, at stenene er en del af et stendige, som ses på 1700-talskort

SØL 913

Ditlev L. Mahler

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

50. B&W-grunden

02.03.06 København

Diverse

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

sb. 149. I 1556 omtales naturhavnen Grønnegårds Havn ud for langtangen Refshalen, der strakte sig fra Amager over mod Slotsholmen. Da Christianshavn delvis blev anlagt på Refshalen i 1618-25, blev dette havneområde af stor betydning, eftersom naturhavnen store vanddybde gjorde den attraktiv i forbindelse med skibsbygning, en funktion, der knyttede sig til havnen i næsten hele dens levetid. I 1749-50 omdannede Vestindisk-guineisk Compagnie havnen til et regulært havnebassin, der stort set beholdt sin udformning frem til begyndelsen af vort århundrede. Anlægsarbejder har gjort det muligt at foretage arkæologiske udgravninger, der, kombineret med historisk-topografiske undersøgelser, belyser havnens udvikling fra Christianshavns grundlæggelse, til den sløjfes i 1955. Undersøgelserne omfattede to beddinger, en bradebænk og havneanlægget. Den ene bedding var ca. 43 x 15 m og bestod af krydslagte strøer, som hvilede på mindst 500 nedrammede pæle. I midten fandtes det stykke, hvorpå kølklodserne placeredes, og skibets køl skulle hvile. Beddingen havde flere faser, hvor den ældste kunne dendrodateres til 1744, hvilket bekræftede den historiske datering af anlægget. Bag beddingen fandtes fundamentet til en stoppebom af meget kraftig konstruktion, som har haft til formål at sikre, at stabelafløbningen skete under kontrollerede forhold. Der undersøgte også dele af en mindre bedding, der har været opbygget efter samme principper som den just omtalte. Undersøgelsen omfattede endvidere fundamenter til en kranplads eller bradebænk, 11 x 20 m, ifølge opmålinger fra 1737. Det righoldige fundmateriale består af keramik, glas, kridtpiber, trægenstande, læder samt dyreknogler, et materiale, der dog udgøres af affald fra København, brugt som opfyld i området. Det blev forgæves forsøgt at lokalisere Christian IVs voldanlæg omkring Christianshavn, der må have ligget på B&W-grunden. Undersøgelsen fortsætter i 1997

KBM 1496

Henrik B. Frederickson

Palle S. Schiellerup

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

51. Christianshavn

02.03.06 København

Skibsvrag

Andet anlægsarbejde

Renæssance

Efter fundet af et stykke af agterstavnen fra et stort træskib, der viste sig at hidrøre fra et fartøj fra 1500-1600-tallet, indledtes en undersøgelse. Denne afslørede, at skibsresterne trods beskadigelser var velbevarede og ydermere, at der lå et skib til, parallelt med det første. Skibene, der betegnes Vrag I og II, er siden blevet dendrodateret til tiden omkring 1620, hvor denne del af Christianshavn blev opfyldt. I denne forbindelse har man fyldt to udtjente fartøjer med bygningsaffald, teglsten, murbrokker, men også andet affald som keramik og dyreknogler og anvendt fartøjerne som sænkekasser. Disse indgik i et havneanlæg, hvor de udgjorde fundamentet til en bradbænk, et anlæg, hvor skibe kunne blive kølhalet. I Vrag I stod endnu fire kraftige egetræsstolper fra bradbænken, drevet gennem skibets bund. Dette vrag har i øvrigt været et kraelbyggeri, fladbundet handelsfartøj, ca. 26 m langt og 6 m bredt; et langt og smalt fartøj med runde linier for og agter. Skibet har haft to lag bordplanker for og agter, men kun et lag midtskibs, hvilket sammen med andre detaljer viser, at skibet på et tidspunkt er blevet forlænget med 7,7 m. I forbindelse hermed er der indsat ekstra forstærkninger i form af katspor og kinningsvæger. Bordplanker af eg var fæstnet til tætsiddende spanter med egetræsnagler, og oven på spantesystemet fandtes garneringsplanker, ligeledes af eg; desuden kunne enkelte reparationsplanker af fyrretræ ses at være indsat. Typologisk kan skibet vises at være af hollandsk oprindelse, hvilket bekræftes af, at der på forstavnen fandtes amningsmærker, inddelt i Amsterdamfod, 28,3 cm. Ovenstående, samt resultaterne af dendrokronologiske undersøgelser, fortæller, at skibet er bygget i Nederlandene omkring 1580-1585 og forlænget 1605-1610, dvs. at det har været mellem 20 og 30 år gammelt, da det blev ombygget. Vrag II er kraftigere bygget, ligeledes med to lag bordplanker og af eg, samt et tredje lag forhudning af fyrretræ. Den oprindelige længde har været 25-30 m og bredden 7,2 m, men pga. forstyrrelser er kun 14 m af agterskibet bevaret. Det inderste lag bordplanker er fæstnet til spanterne med egetræsnagler, hvorimod det yderste lag er spigret fast med nu bortrustede jernnagler. Forhudningen er fastgjort med tætsiddende jernsøm og har tjent som beskyttelse mod angreb fra pæleorm; alle forhudningsplankerne bar faktisk spor efter angreb af pælekrebs. Mellem alle tre lag planker lå et lag tætningsmateriale af dyrehår og et beglignende materiale. Oven på spanterne er garneringsplanker af egetræ fæstnet med egetræsnagler, som er gennemgående til det inderste lag bordplanker, dvs. at klædning og garnering er fæstnet til spantet med en og samme nagle. Dørken fandtes stadig på plads med ballaststen under, og på dørkbrædderne af fyrretræ findes indridsede og indhuggede romertal. På grundlag af den kraftige dimensionering af tømmeret formodes det, at skibet har været bestemt til orlogsbrug. Dendrokronologisk kan skibet vises at være bygget i årene 1600-1610. Skibene var i øvrigt af en størrelse, der ved udgravningen nødvendiggjorde anvendelsen af en hurtig opmålingsmetode af hensyn til det forestående byggeri. Derfor blev de opmålt elektronisk ved brug af det nyeste og kraftigste totalstationsudstyr. Hver opmåling blev printet ud i 1:20, hvorefter computertegningen straks blev overført til tegnefolie ved stipling, så også detaljer kunne tilføjes. Opmålingerne foregik løbende og viste sig at være uhyre præcise. Når et lag var opmålt og fotograferet, blev det fjernet, hvorefter det samme skete med det følgende lag. For vrag I's vedkommende drejede det sig om fem forskellige lag, og vrag II bestod af ikke mindre end otte lag. Disse plantegninger blev suppleret med opmålinger af snit, lag for lag. Da det på et tidligt tidspunkt af undersøgelsen blev besluttet, at alle vragresterne ikke skulle optages og konserveres, blev alene relevante dele bjerget til videre studier og udstillingsformål. Således blev blot de forreste 4 m af vrag I skilt og optaget. Vrag II blev behandlet anderledes, da det viste sig, at træet var meget velbevaret. Her blev en sektion på 2,5 m i længden og 7,5 m i bredden taget op på en gang, i alt fire tons træ. De to vrag udgør et unikt materiale, da det er første gang, man i Danmark har kunnet komme så tæt på renæssancens store, kraelbyggede skibe og få et indblik i den tids skibsbygningsteknik

NMU 1412

Christian Lemée

Vrag - Nyere tid

52. Havnegade

02.03.06 København

Diverse

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Prøvegravning i en 35 x 2 m grøft langs kajen, samt i et par mindre, tværgående grøfter. Herved fremkom flere faser bolværk, noget af svært andet af spinklere tømmer, der må have tilhørt Bremerholms afgrænsning mod sundet. En arkæologisk datering var ikke mulig, men på 1600-tals prospekter af København ses netop på dette sted bolværkskonstruktioner, hvorfor de fremdragne forløb kan henføres til denne tid. Nogle pæle var i øvrigt nedrammede i vrugflager, hvilket underbygger en datering til 1600-1700-tallet. Prøver af bolværket har givet dendrodateringer, der spænder fra sent i 1500-tallet til 1680. De omtalte vrugflager, nedsat for at hindre udskridning af indre opfyld, stammer sandsynligvis fra et større, klinkbygget fartøj, der er dendrodateret til slutningen af 1500-tallet

KBM 1654

Thomas Roland

Morten Gøthche

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

53. Jarmers Plads

02.03.06 København

Bybefæstning

Selvvalgt forskning

Middelalder

Undersøgelse på ydersiden af Jarmers tårn, idet der lagdes snit i den formodede voldgrav. Det kunne konstateres, at befæstningen ved tårnets opførelse er blevet ændret, formodentlig for at give befæstningslinien et skarpt knæk på dette sted. Det kunne videre ses, at der ikke i senmiddelalderen har været en voldgrav umiddelbart foran tårnet

KBM 1660

Leif Plith Lauritsen

Bi Skaarup

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

54. Kgs. Nytorv

02.03.06 København

Bybefæstning

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

Undersøgelse af et 80 m langt forløb af byens Ø-lige befæstning, fra anlæggelsen i højmiddelalderen til sløjfningen i 1647. Der registreredes voldgader, vold i flere faer med tilhørende bymur, muligvis tårnet Smørhætten, samt voldgrav, alt hørende til den middelalderlige befæstning. Ligeledes iagttoges Christian IVs modernisering med sløjfning af middelalderlige anlæg og etablering af en ny kurtine med gennemløbende port, kaldet Vandporten, samt tilhørende kloak. Den nye og sejlbare voldgrav ligger uden for det undersøgte område. På baggrund af undersøgelsen kan den ældste voldfase nu foreløbig dateres til omkring 1220 på basis af kulstof-14 datering (K-6222), dvs. samtidig med byens ekspansion mod Ø langs kystlinien. Desuden kan bymuren, som førhen kun med sikkerhed kunne dateres til 1400-tallet, nu henføres til samme tid som den ældste voldfase. Ud over bybefæstningen er der som den ældste aktivitet på stedet registreret grøfter, som formodentlig skal tolkes som skelmarkering i flere faser, tilhørende den bagvedliggende stormandsgård(?), Østergård. Endvidere fandtes dele af en middelalderlig teglovn, nedgravet i volden og flere bygningsrester fra tiden efter 1647, hvor bybefæstningen endnu en gang flyttedes mod Ø på grund af byens pladsbehov. Det fundne genstandsmateriale er overvejende fra 1500-1600-tallet

KBM 1410

Mette Svart Kristiansen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

55. Strandgade

02.03.06 København

Diverse

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Undersøgelse af marinens nu fredede dok, opført 1735-39, hvor opgravningerne på stedet blev fulgt for at sikre, at anlægget ikke blev forstyrret

KBM 1656

Søren Albek

Henrik B. Frederickson

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

56. Ermelundsstien

02.03.07 Lyngby-Tårnbæk

Boplads

Vejanlæg

Y.br./y.rom./germ.

sb. 164. Udgravning af to huse fra yngre bronzealder, to huse fra yngre romersk jernalder/germansk jernalder samt en staklade. Tillige diverse bopladsgruber samt en stor grube med spor af stenlægning og brandlag, evt. en ovn

SØL 163

Eliza Fønnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

57. Rævehøj

02.03.07 Lyngby-Tårnbæk

Gravhøj

Vejanlæg

Bronzealder(?)

Ved en udgravning blotlagdes rester en delvist bevaret randstensskæde

SØL 910

Linda Boye

Gravhøj - Bronzealder

58. Søllerød Hulvej

02.03.10 Søllerød

Vej

Diverse

Renæssance/nyere tid

sb. 325. Fortsat udgravning (AUD 1994, 53), hvorved der konstateredes forskellige faser af en jordvej, der formentlig går tilbage til oldtiden. Fra renæssancen og frem er der gentagne gange fyldt materiale på i form af sten og bygningsaffald. Fladen var meget forstyrret, men på en mindre strækning lykkedes det at afdække en brolægning med en række flade, større sten, omgivet af mindre sten på begge sider

SØL 487

Eliza Fønnesbech-Sandberg

Vej/bro - Nyere tid

59. Tagenshus/Rødehøj

02.03.11 Tårnby (Kastrup)

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.br./udateret

På det 3,5 ha store område udlagdes knap 1.400 m søgegrøft, hvorved der afdækkedes 80 anlæg, hovedsagelig stolpehuller samt enkelte gruber. Stolpehullerne koncentreredes på arealets N-lige del, men på trods af udvidelser af de relevante søgegrøfter kunne der ikke erkendes sammenhængende strukturer. Oldtidssporene var generelt meget nedslidte. Fra en grube udgravedes bugskår med beklaskning og glatte randskår, hvilket dateret gruben til yngre bronzealder. Øvrige anlægsspor er udaterede

SØL 192

Ditlev L. Mahler

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Udateret

60. Dr. Margrethes Vej

02.04.10 Roskilde

Bybefæstning/kloster/vej/kirkegård

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 65. Undersøgelse af et 184 m langt og op til 3 m bredt tracé i middelalderbyens NØ-lige del. Længst mod Ø registreredes byens middelalderlige vold og grav. Ca. 35 m V for volden påvistes over en længde af ca. 10 m en ca. 70 cm bred teglstensmur, med et forløb, som afveg tydeligt fra den nuværende vejs. På N-siden af muren afdækkedes en 6 m bred, brolagt vej. Mur og vej er formodentlig begge senmiddelalderlige og har vel udgjort Sortebrødreklosterets grænse mod N. Muren og den brolagte vej blev formodentlig fjernet i slutningen af 1600-tallet, da vejen fik sit nuværende forløb. V for muren fandtes to kristne grave, som antagelig markerer den N-lige grænse for klosterkirkegården. Desuden fandtes fire træsatte brønde, som formodentlig alle er eftermiddelalderlige

ROM 1808

Jens Andersen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kloster - Middelalder

Vej/bro - Nyere tid

61. Hersegade

02.04.10 Roskilde

Kulturlag/gade

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Registrering af et 65 m langt profil i den N-lige ende af gaden. Undersøgelsen viste, at overjorden antagelig i begyndelsen af 1300-tallet var bortgravet, og at der på undergrundsleret var blevet udlagt en småstensbrolægning. Denne var tilsyneladende blevet fornyet flere gange i løbet af forholdsvis kort tid, så stenlaget havde fået en tykkelse på op til 30 cm, hvori der kunne skelnes 3-4 forskellige niveauer. Forholdene stemmer godt overens med iagttagelser, der tidligere er gjort i Algade

ROM 1808

Jens Andersen

Kulturlag - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

62. Roskilde Stationscenter

02.04.10 Roskilde

Teglovn

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 72. S for Jernbanegade blev der totaludgravet en teglovn af typen med hvælvede fyrtunneler under ovnkammeret, hvor tre fyrtunneler var delvist bevaret. Den havde været benyttet til brænding af tagpander og glaserede fliser. Fundmaterialet samt ovnens ringe størrelse, ca. 3 x 4 m, udvendige mål), taler for, at den ikke har været tiltænkt brænding af almindelige teglsten. Ud fra fundmateriale og type er ovnen sandsynligvis fra 1200-tallet. En luminescensdatering med OSL-metoden SARA gav resultatet 1130±50 e.Kr

ROM 1807

Erik Fisker

Andre anlæg/diverse - Middelalder

63. Skt. Ibs Vej

02.04.10 Roskilde

Vandløb

Andet anlægsarbejde

Vik./midd.

sb. 74. I Roskildes middelalderlige havneområde undersøgtes et reguleret vandløb, der har løbet fra Byparken S for udgravningen gennem en rende i en tværgående strandvold og ud i stranden. Gennembruddet i strandvolden var omtrent 20 m bredt, og heri samt i området på strandvoldens yderside fandtes flere vandaflejrede lag med et omfattende genstandsmateriale fra 11.-13. årh. Området har indtil det 20. årh. henligget som eng, men er inden for de sidste 70-80 år blevet fyldt op med byggeaffald mv., hvilket betyder, at de middelalderlige aflejringer var uforstyrrede. Yngst var et op til 1 m tykt gytjelag, i hvis top fandtes ganske få glaserede skår og stumper af tegl. Ved Byparken lå gytjens øvre grænse ved 2 m o.h., mens den nærmest den nuværende havn fandtes ca. 1,5 m o.h. Ved systematisk afgravning fremkom, indkapslet i gytjen, en grålig, gruset "rende" på ca. 1 m bredde, kantet af lodret nedrammede pæle og planker. "Renden" havde et let krummet forløb, der kunne følges fra SØ mod NV. Heri, såvel som i det omgivende gytjelag, fandtes et omfattende genstandsmateriale, der bl.a. bestod af Østersøkeramik, bennåle, enkelt- og dobbeltkamme, lædersko, læderaffald, talrige dyreknogler, metalsmykker mv. Hertil kommer enkelte genstande af træ, bl.a. en ten. Det var karakteristisk, at vandløbet var forsøgt reguleret af meget korte faskineforløb, der sjældent var sammenhængende over mere end 2-4 m. Faskinerne bestod bl.a. af skibsbord, en ca. 7 m lang køl, kløvede ege- og bøgeplanker, pæle og fletværk. Under gytjelaget var et op til 30 cm tykt lag af stenfyldt, gråligt grus, der også rummede et rigt genstandsmateriale af samme karakter som i gytjen. Herunder var marint, gytjeblandet sand, hvori fandtes drivtømmer, sammenskyllede linser med trækul og en guldrakteat (type C). Det står klart, at vandløbet er forsøgt reguleret, så det ikke eroderede strandvolden, der antages at have virket som bølgebryder mod fjorden og dermed beskyttet det bagvedliggende aktivitetsområde, der er påvist ved tidligere udgravninger. Aktiviteterne er begyndt i 1000-årene og er fortsat frem til midten af 1200-tallet, hvorefter "renden" er blevet opgivet. Herefter overlejreres den af et gytjelag, hvis slutdatering øjensynlig er anden halvdel af 13. årh. Ud over genstandsmateriale og konstruktioner er det af stor betydning, at undersøgelsen kan dokumentere, at der i 11.-13. årh. har været en vandstand i fjorden, der har ligget omkring 1-1,5 m over DNN. Med henblik på en mere detaljeret redegørelse for ændringerne i havspejlet i Roskilde Fjord er der optaget materiale til naturvidenskabelige dateringer, samt en lang række sedimentprøver mv., der skal undersøges af NNU

ROM 1813

Jens Ulriksen

Andre anlæg/diverse - Vikingetid

Andre anlæg/diverse - Middelalder

64. Kongemarken

02.04.12 Sankt Jørgensbjerg

Gravplads

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Undersøgelse af 20 grave under eksisterende hus. Disse var Ø-V vendte og lå i flere lag. Teglstumper og mørtelsmuld i gravfylden peger på en datering til middelalder. Den foreløbige konklusion må være, at der her har ligget en hidtil ukendt, kristen kirkegård

ROM 1810

Tom Christensen

Gravplads/grav - Middelalder

65. Karlslunde

02.05.04 Karlslunde

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

I kirkens senmiddelalderlige tårnrum blev der afdækket partier af et sildebenslagt munkestensgulv, der at dømme efter niveau og tilpasning mod senere nedbrudte bænke i nicherne under skjoldbuerne var tårnrummets oprindelige. Midt for V-murens bænk var der i niveau med gulvfladen udstøbt en mørtelplade med et cirkulært aftryk, der kunne tyde på, at døbefonten tidligere har været placeret her, idet aftrykkets diameter på omkring 65 cm svarede til standfladen på døbefontens fod

NM II 608/95

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

66. Gl. Lejre

02.06.01 Allerslev

Boplads/kælder

Selvvalgt forskning

Vik./midd.

sb. 115. De fortsatte undersøgelser (AUD 1995, 58) bragte en meget velbevaret ruin for dagen, en ca. 5 x 6,5 m stor kælder bygget af frådsten. En smukt udført trappe, ligeledes af frådsten i husets NV-lige hjørne har ført ned til kælderetagen i en bygning, der oprindeligt kan have været flere stokværk høj. Huset er opført i 1100-tallet, sikkert som en central bygning i et større gårdskompleks, der også omfattede en nærliggende vandmølle (AUD 1994, 61). Lejres historie er således ikke længere kun knyttet til jernalder og vikingetid, men omfatter også middelalderen. Ruinen er atter dækket til, men kan hurtigt frilægges og indgå i formidlingen af områdets fortidsminder. Ud over denne undersøgelse udgravedes grubehuse og kulturlag fra vikingetiden

ROM 641/85

Tom Christensen

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Holbæk Amt

67. Lindegården

03.01.01 Kalundborg

Kulturlag/brønd

Selvvalgt forskning

Midd./nyere tid

sb. 67. I en 12 m lang søgegrøft blev der konstateret en lagserie fra 1200-1350/75, overlejret af lag fra nyere tid. Der fandtes mange smedeslagger i lag fra hhv. 1225/40-ca. 1300-1350/75. En kampestensbrønd har fungeret inden for tidsrammen ca. 1600-ca. 1800

KAM 4/96

Jens Nielsen

Lisbeth Pedersen

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

68. Tissø

03.01.06 Store Fuglede

Boplads

Selvvalgt forskning

Y.j./vik.

sb. 94. Fortsatte undersøgelser (AUD 1995, 63) på det store bopladsområde ved Tissø. Søgegrøfter og mindre felter blev udlagt på de marker, der ikke blev dækket i 1995. På Fugledegård blev undersøgt dele af værkstedsområder fra det 8.-10. årh. Blandt anlæggene var en sandsynlig jernsmedje med bevaret stenlagt ovnbund og et fundmateriale bestående af især ildstål, knive, pilespidser og jernbarrer. Desuden fandtes en husrække bestående af flere identiske bygninger fra det 8.-9. årh. og hegnsforløb fra yngre germansk jernalder og vikingetid. På Kalmargården beliggende umiddelbart S for Fugledegård, blev der endvidere foretaget undersøgelser på den mark, hvor den store guldhalsring fandtes i 1977. Der var her talrige spor af værksteds- og handelsaktivitet, men der kunne ikke konstateres permanente gårdsanlæg, som var samtidige med halsringen. Fundene består af hen ved 1.500 metalgenstande og et stort knoglemateriale

NM I 1423/75, 7701/94

Lars Jørgensen

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

69. Hvidebækvej

03.01.09 Ubyby

Boplads

Andet anlægsarbejde

Romersk jernalder

sb. 232. Inden for et areal på 1.564 m² undersøgtes 27 kogestensgruber og tre affaldsgruber. En større grube kan på grundlag af keramik dateres til begyndelsen af ældre romersk jernalder

KAM 3/96

Jens Nielsen

Lisbeth Pedersen

Bebyggelse - Romersk jernalder

70. A/S Bioteknisk jordrens

03.01.10 Årby

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.br./førrom.

sb. 388. Prøvegravning på et areal på 12.100 m², hvor der blev undersøgt fire kogestensgruber og seks affaldsgruber. En stor grube dateres på grundlag af keramik og flækkesegele til yngre bronzealder per. VI. To gruber indeholdt keramik fra førromersk jernalder per. III a

KAM 2/96

Jens Nielsen

Lisbeth Pedersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

71. Ahlgade

03.03.03 Holbæk

Vej

Vejanlæg

Midd./nyere tid

Ved at følge anlægsarbejde blev den ældste vej i form af en ujævn belægning af små natursten registreret; den er yngre end 1150. Fra renæssancen stammer et meget fugtigt, træfyldt affaldslag, muligvis rester af en belægning af træsveller

NM II 6/96

Anne Preisler

Nils Engberg

Vej/brø - Middelalder

Vej/brø - Nyere tid

72. Søgård

03.04.01 Asnæs

Høj

Dyrkning

Ældre bronzealder(?)

sb. 78. Der var intet tilbage af højen, og muligvis er der tale om en naturlig, stenfyldt bakke, der er blevet registreret som en høj

OHM 1246

Arne Hedegaard Andersen

Gravhøj - Ældre bronzealder

73. Borrebanken, Isøre

03.04.10 Rørvig

Warth(?)

Selvvalgt forskning

Udateret

sb. 127. Borrebanken er et firesidet voldanlæg, ca. 40 x 40 m, omgivet af en grøft. Anlægget har længe "spøgt" i Danmarkshistorien i tilknytning til Saxos beskrivelse af Isøre Ting, hvor bl.a. kongevalgene fandt sted. Der blev foretaget en undersøgelse for at be- eller afkræfte teorien om et warth (vagtårn). Der blev dog ikke fundet tydelige spor af et sådant på stedet, og det har foreløbig ikke været muligt at datere anlægget. Der afventes bl.a. pollenanalyser og kulstof-14 datering

NMF 1323

Anne Nørgård Jørgensen

Per Poulsen

Forsvarsanlæg/voldsted - Udateret

74. Graudebjergvej

03.04.10 Rørvig

Kogestensgrube

Plantning

Oldtid

sb. 128. Undersøgelse af en enkelt kogestensgrube

OHM 1313

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Oldtid

75. Bolbjerggård

03.04.12 Vig

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

På en lille markant bakketop, beliggende tæt på en mose, fandtes tre gruber og en kogestensgrube. I gruberne fremkom lerkarskår, som kan dateres til yngre bronzealder

OHM 1521H

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

76. Bøgebjergvej

03.04.12 Vig

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Ældre jernalder

Der fandtes et kulturlag/flyvesandslag i en sækning, indeholdende bl.a. lerkarskår fra ældre jernalder

OHM 1521A

Arne Hedegaard Andersen

Kulturlag - Ældre jernalder

77. Jyderupvej I

03.04.12 Vig

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Ældre jernalder

Over en strækning på 13 m blev der påtruffet et kompakt lag af myremalm og myremalmklumper. Blandt disse fandtes lerkarskår, der kan dateres til ældre jernalder. I forbindelse med myremalm laget fremkom en enkelt kogestensgrube

OHM 1521B

Arne Hedegaard Andersen

Kulturlag - Ældre jernalder

78. Jyderupvej II

03.04.12 Vig

Kogestensgruber

Andet anlægsarbejde

Oldtid

Over en strækning på ca. 75 m fandtes ti kogestensgruber beliggende ved mose

OHM 1521C

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Oldtid

79. Rønnehøjvej I

03.04.12 Vig

Kogestensgrube

Andet anlægsarbejde

Oldtid

Der blev påtruffet en kogestensgrube tæt ved en sænkning i terrænet

OHM 1521D

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Oldtid

80. Rønnehøjvej II

03.04.12 Vig

Kogestensgrube

Andet anlægsarbejde

Oldtid

Der blev påtruffet en kogestensgrube tæt ved en sænkning

OHM 1521E

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Oldtid

81. Rønnehøjvej III

03.04.12 Vig

Grube

Andet anlægsarbejde

Y.br./æ.j.

I fylden i en grube fremkom enkelte lerkarskår, som ikke kan dateres nærmere end til sen yngre bronzealder eller ældre jernalder

OHM 1521F

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Yngre bronzealder

Grube - Ældre jernalder

82. Smakkerup Huse

03.06.09 Viskinge

Boplads

Selvvalgt forskning

Ældre stenalder

sb. 97. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 75) af bræmme mellem udsmids- og aktivitetsområde på boplads fra mellemste Ertebøllekultur. Området rakte fra stenbrolægning og trædestensrække ud på den anden side af en rørskov og til åbent vand. Her lå rester af en stammebåd og mange sammenskyllede hasselkæppe fra formodede fiskegærder. Enkelte stagespidser stod i lodret position. Fundmaterialet omfattede foruden flintinventar og knogler adskillige benprene og fiskekroge

KAM 3/86, 20/90

Anne Birgitte Gebauer

T.D. Price

Bebyggelse - Ældre stenalder

Sorø Amt

83. Halsskov Overdrev

04.03.08 Korsør

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

sb. 48. Undersøgelse af syv ildsteder samt et udsmidslag. Af ildstederne lå de seks på række fra S mod N over ca. 30 m. Det syvende ildsted blev fundet i tørvelaget (lag 4). Umiddelbart Ø for ildstederne falder terrænet ned mod den gamle havbund, og her findes et op til 1 m tykt udsmidsområde bestående af fem lag, indeholdende en del redskaber samt store mængder affaldsflint fra yngre Ertebøllekultur. Området er ca. 4 m bredt i Ø-V-lig retning og lige så langt om rækken af ildsteder. Bag ildstederne, dvs. op ad bakken, søgtes efter selve bopladsen, men uden held

AMK 1996028

Niels Wickman

Bebyggelse - Ældre stenalder

84. Stibjerg

04.03.08 Korsør

Kogestensgruber

Andet anlægsarbejde

Bronzealder

sb. 100. På toppen af det NV-lige højdedrag og helt ud mod Storebælt fandtes fire kogestensgruber, hvoraf den ene (anlæg F) indeholdt enkelte keramikskår af bronzealdertype. Omtrent midt på det 5.000 m² store anlægsområde findes et lille vandhul, og på dettes S-side fandtes en "ildplet" (anlæg D) samt en lerforet kogestensgrube (anlæg F). Disse er dog udateret

AMK 1995075

Niels Wickman

Grube - Bronzealder

85. Fruegade

04.03.12 Sankt Mikkel's Ls

Kirkegård/kirkegårdsmur/vej

Vejanlæg

Midd./nyere tid

sb. 8. Ved undersøgelsen blev et antal grave fra perioden ca. 1500-1700 afdækket. Særligt interessant var en del af en kirkegårdsmur fra Frue Kirke, der blev nedrevet umiddelbart efter reformationen. Kirkegården bestod dog til midten af 1800-tallet. Det lykkedes at få afklaret, at der forud for kirkegårdsmuren har været en kirkegårdsgrøft, der siden hen har dannet grundlaget Vejbanen fra 1200-tallet er samtidig med kirkegårdsmuren. Endvidere fandtes to vejbaner, en fra 1200-tallet og en fra 1600-tallet.

AMK 1996033

Thomas Roland

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

Vej/bro - Nyere tid

86. Klingeberg/Fruegade

04.03.14 Slagelse

Kulturlag

Vejanlæg

Middelalder

sb. 19. Udgravning og registrering over et 17 m langt forløb. Området dannede oprindeligt en SV-vendt skrånning fra Frue Kirkegård ned mod en fugtig lavning. Ca. 1,70 m under gadeniveau fandtes et 30-40 cm tykt kulturgytjelag over undergrunden. Laget synes aflejret fortløbende. I dets nedre del fandtes udelukkende Østersøkeramik, mens den øvre del indeholdt teglbrokker og blyglaseret keramik. De højereliggende lag var ødelagt af nyere forstyrrelser

AMK 1996007

Anne Preisler

Kulturlag - Middelalder

87. Stibjerg 2

04.03.19 Tårnbor

Boplads

Vejanlæg

Æ.br./oldtid/nyere tid

sb. 100. Ved undersøgelsen fandtes et kulturlag på mindst 60 m², indeholdende meget få genstande. Datering ud fra et enkelt potteskår til ældre bronzealder. Desuden fandtes en kogestensgrube fra oldtid samt to ildsteder, der må opfattes som recente

AMK 1996026

Niels Wickman

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Oldtid

Bebyggelse - Nyere tid

88. Stibjerg 3

04.03.19 Tårnbor

Boplads

Vejanlæg

Ældre bronzealder

Ved undersøgelsen fandtes to kogestensgruber, et ildsted samt den sparsomme rest af et kulturlag. I dette fandtes enkelte små potteskår samt afslag med og uden retouche. Keramikken antyder en datering til ældre bronzealder

AMK 1996027

Niels Wickman

Bebyggelse - Ældre bronzealder

89. Algade

04.04.13 Skælskør

Boplads/kirkegård/kloster

Andet anlægsarbejde

St./midd./nyere tid

Undersøgelse af rester af kloster og kirkegård tilhørende karmeliterordenen. Klosteret blev grundlagt ca. 1418 og nedlagdes i 1532. Udgravningen viste, at klosteret var anlagt på et område, der dels bestod af lavtliggende strandeng, dels et højereliggende område med spor efter smedevirksomhed og i øvrigt også stenalderfund. Førstnævnte aktiviteter dateres ud fra keramik til ikke at være ældre end ca. 1250. Dendrodatering af genanvendt bygningstømmer fra denne fase giver en slutdatering til ca. 1400. Ved klosterets overtagelse af området påførtes store jordmængder, og der anlagdes en kirkegård, der mod S var afgrænset af Algade og mod N af en Ø-V orienteret udløberfløj fra det centrale klosteranlæg. Sidstnævnte må ud fra tidligere undersøgelser placeres på nabogrunden mod Ø. Gravene lå særligt tæt i udgravningsfeltets SØ-lige del, hvilket tyder på, at kirken dannede S-fløjen i anlægget. Fløjen blev kun afdækket på et mindre stykke, da den ikke blev berørt af nybyggeriet. I 1552 fik byens borgere tilladelse til at nedrive kirken, og kirkegården omtales som øde i 1562. Der udgravedes 383 grave, hvor kirkegårdens korte brugstid giver en enestående mulighed for at undersøge senmiddelalderens gravskik. De døde lå i rygleje med hovedet i V og armene over livet, eller bøjet op over overkroppen, C- og D-stilling; i blot 24 grave lå armene anderledes. Kun få havde ligget i en form for kiste, og de fleste var formentlig gravlagt blot svøbt i et klæde. Gravgaver var relativt hyppige, og i 14 grave fandtes rosenkranse, samt i yderligere to løse perler i fylden. Rosekransen lå oftest i den dodes hænder, men der var også eksempler på, at kransen lå under den dodes hoved. Kransenes udseende var forskellige, men de kan groft inddeles i to typer: én bestående af benperler, evt. i varierende størrelse, og én af andre materialer: rav, jet, glas, rosentræ og metal, i nogle tilfælde af forskellig form. En anden type gravgaver udgjordes af kors, af hvilke et skiller sig ud, et processionskrucifiks i Limoges-emalje, der må dateres til ca. 1200-1250. Det var lagt i graven svøbt i hvidt lærred, formentlig hør, iflg. meddelelse fra Irene Skals. I tre grave fandtes mere ydmyge trækors ved bæltstedet, ca. 10 x 20 cm store, af hhv. pil, birk og hassel. Træs forgængelighed er sandsynligvis forklaringen på, at sådanne trækors sjældent dokumenteres. Vedanatomet analyse og dendrodatering skyldes NNU

AMK 1995031

Hanne Dahlerup Koch

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kloster - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

Kloster - Nyere tid

90. Algade

04.04.13 Skælskør

Kulturlag/brandtomt

Selvvalgt forskning

Y.st./midd./nyere tid

Prøvegravning i kælderen samt i haven bag huset. Bygningen er fra 1. halvdel af 1800-tallet, men kælderen, som løber et stykke ind under nr. 12, er snarest fra 1700-årene. Stratifikationen viste fund fra yngre stenalder, skaldynger, flint, keramik, over en lang ubeboet fase med et 0,75 m tykt muldrag, til bebyggelse fra 1200-tallet og frem til forrige årh., dog øjensynlig med et slip i senmiddelalderen, "klosterfasen". De første bebyggelsesspor fra historisk tid var en bygning, i hvis gulvlag der lå flere mønter, hvoraf en er bestemt til Valdemar Sejr (1202-1241). Udviklingsforløbet i denne del af Skælskørs Ø-by svarer til, hvad der kunne erkendes ved udgravningen af klosterkirkegården 50 m længere mod NV

AMK 1995051

Jørgen Hansen

Henning Nielsen

Kulturlag - Yngre stenalder

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

91. Ll. Næstved-Hyllinge

04.05.00

Diverse anlæg

Naturgas

Oldtid

Prøvegravning på et 13 km langt naturgastracé resulterede i videre undersøgelse af otte lokaliteter med anlægsspor fortrinsvis i form af bopladslevn

NÆM 1996:103

Anne Bloch Jørgensen

Andre anlæg/diverse - Oldtid

92. Toftebakken Syd

04.05.01 Fodby

Boplads

Naturgas

Y.br./førrom.

sb. 29. Undersøgelse af et ca. 700 m² stort felt, beliggende på en SØ-lig skråning. Blandt diverse bopladsspor fremkom resterne af en mindre bygning med spor af to sæt tagbærende stolpehuller. Der synes ikke at være tale om et egentligt beboelseshus, hertil forekommer konstruktionen for spinkel, og bygningens funktion er ikke klarlagt. Ved huset fandtes resterne af et stolpesat hegn. Der fremkom desuden et tilnærmelsesvist rektangulært grøftforløb. Ingen af disse konstruktioner indeholdt daterende genstande, men keramik fra andre stolpehuller og gruber på pladsen dateres til overgangen yngre bronzealder/førromersk jernalder

NÆM 1996:123

Thomas Roland

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

93. Toftebakken Vest

04.05.01 Fodby

Boplads

Naturgas

Oldtid

sb. 30. Mindre undersøgelse af bopladsspor i form af spredte stolpehuller, gruber og kulturlag med få oldtidsskår

NÆM 1996:124

Thomas Roland

Bebyggelse - Oldtid

94. Holsted

04.05.07 Herlufsholm

Gruber

Andet anlægsarbejde

Oldtid

Prøveundersøgelse, hvor der registreredes fire gruber, heraf to kogestensgruber

NÆM 1996:139

Birgitta Gärtner

Grube - Oldtid

95. Pobjerg

04.05.07 Herlufsholm

Boplads

Naturgas

Oldtid

sb. 42. Mindre undersøgelse af bopladsspor i form af gruber med oldtidskeramik samt spredte stolpehuller

NÆM 1996:122

Hildegunn Borup

Bebyggelse - Oldtid

96. Krængebjerg

04.05.08 Hyllinge

Boplads

Naturgas

Romersk jernalder

sb. 9. Mindre undersøgelse på Ø-siden af en lille bakke. Her fandtes grøftanlæg samt gruber indeholdende keramik fra ældre romersk jernalder

NÆM 1996:128

Thomas Roland

Bebyggelse - Romersk jernalder

97. Tåstrup

04.05.08 Hyllinge

Boplads, brandgrave

Naturgas

Y.st./y.br./vik./midd.

sb. 8. Undersøgelse af 1.350 m² inden for et smalt tracé, strækkende sig over to mindre højdedrag. På det S-ligste fandtes en forstyrret urnegrav, som ud fra urnen dateres til yngre bronzealder. Endvidere fremkom spredte bopladsspor i form af stolpehuller, gruber og grøfter. Tilsyneladende var flere perioder repræsenteret, idet der fandtes flint og keramik fra yngre stenalder samt keramik formentlig fra både yngre bronzealder og vikingetid/tidlig middelalder

NÆM 1996:127

Thomas Roland

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

98. Tåstrup Nord

04.05.08 Hyllinge

Grøft/hegn

Naturgas

Midd./nyere tid

sb. 10. Mindre undersøgelse af tre parallelt, omtrent NØ-SV forløbende grøfter, anlagt med godt 1 m mellemrum. I forbindelse med den midterste grøft var der spor efter nedgravede stolper. Grøfternes forløb svarer nøje til grænsen mellem Hyllinge og Tåstrup byers jorder, som angivet på ejerlavskort fra 1789. Grøftanlæggene kan udmærket være ældre end dette, men de indeholdt ingen daterende fund

NÆM 1996:135

Thomas Roland

Ager/mark - Middelalder

99. Langebjerg

04.05.14 Vallensved

Boplads

Naturgas

Yngre stenalder

sb. 6. Mindre undersøgelse på NV-skråning af en lille bakke, hvorved der fremkom nogle få stolpehuller, gruber og kulturlag, men ingen egentlige konstruktioner. Fundmaterialet bestod af bearbejdet flint

NÆM 1996:125

Thomas Roland

Bebyggelse - Yngre stenalder

100. Skialdstrup

04.05.14 Vallensved

Boplads

Naturgas

St./y.br./æ.j.

sb. 5. Undersøgelse af et smalt tracé gennem et større bopladsområde, hvor fund fra kulturlag og gruber viser tegn på menneskelig aktivitet gennem en lang periode, fra ældre stenalder til ældre jernalder. Der fremkom tre hustomter, hver bestående af tre sæt tagbærende stolpehuller. Der var ingen daterende fund i husene. Keramik fra gruberne i umiddelbar nærhed dateres til yngre bronzealder per. VI

NÆM 1996:126A

Hildegunn Borup

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Præstø Amt

101. Hårlev Mark

05.01.06 Hårlev

Gravplads

Dyrkning

Jernalder

sb. 22. Ved prøvegravning foranlediget af knoglefund i mulden på en grusbanke fremkom et mindre antal forskelligt orienterede jordfæstegrave med velbevarede knoglerester samt enkelte udaterede gruber

KØM 2018

Svend Åge Tornbjerg

Gravplads/grav - Jernalder

102. Lundebjerggård

05.01.06 Hårlev

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Prøvegravning i form af søgegrøfter, hvori der fremkom enkelte gruber og stolpehuller fra en bebyggelse dateret til 1200-1300-årene

KØM 2005

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Middelalder

103. Kragevig

05.02.01 Allerslev

Høje

Dyrkning

Bronzealder

sb. 112, 113. Undersøgelse af to overpløjede høje. Seks fyldskifter kunne ud fra stenkonstruktioner, indhold af brændte ben og oldsager bestemmes som gravkonstruktioner. To grave var intakte. I den ene fandtes foruden flere mindre bronzefragmenter en stor, velbevaret krumkniv af bronze per. III. I den anden, der var plyndret, fandtes en ildslagningssten. Ved den ene høj registreredes sporene efter en randstenskæde, 15 m i diameter

SMV 7496

Birgitta Gärtner

Gravhøj - Bronzealder

104. Bellevue

05.02.02 Beldringe

Gruber

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 135. To store gruber fyldt med sten og trækul blev udgravet, hvori fandtes ukarakteristisk keramik

SMV 7531

Keld Møller Hansen

Grube - Oldtid

105. Even

05.02.03 Bårse

Boplads

Selvvalgt forskning

Ældre stenalder

sb. 25. Prøveundersøgelse af tidligere registreret Ertebølleboplads resulterede i erkendelsen af et velbevaret kulturlag samt anlæg i form af et ildsted og gruber. Bopladsen ligger på kanten af en fossil fjord, og flintinventareret daterer den til yngre Ertebøllekultur. Undersøgelsen skal ses i forbindelse med forskningsprojektet "Ertebøllekultur på Sydsjælland og Møn"

SMV 7543

Keld Møller Hansen

Bebyggelse - Ældre stenalder

106. Baisstræde

05.02.13 Vordingborg

Bybefæstning

Vejanlæg

Middelalder

Under den N-lige del af en større, uregelmæssig brolægning fra 1400-tallet blotlagdes et parti af en ca. 2 m dyb, tørveforet spidsgrav. Den kan dateres til tidlig middelalder og tolkes som Vordingborgs ældste bygrav

SMV 7494

Thomas Roland

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

107. Voldgade

05.02.13 Vordingborg

Diverse

Vejanlæg

Middelalder

I en mindre prøvegrøft fremkom en latrinkule fra 1300-tallet med fæcesrester, lertøj, hjulspore o.a. Kulen ligger tæt op til middelalderbyens N-grænse

SMV 7523

Dorthe Wille-Jørgensen

Kulturlag - Middelalder

108. Vordingborg Slotsruin

05.02.13 Vordingborg

Kirkegård/borganlæg

Selvvalgt forskning

Midd./renæssance

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 102). Umiddelbart N for centralborgen udgravedes endnu et mindre parti af den tidligmiddelalderlige kirkegård, der blev lokaliseret i 1995. Kirkegården er delvist forstyrret af en Ø-V løbende mindre voldgrav/skelgrøft, som overlejres af kulturlag fra 11-1200-tallet. I samme område ligger en større renæssancebygning, hvis S-væg udgøres af højborgens ringmur. Renæssancebygningen har haft fritstående, indre piller på fundamenter af genanvendte kridtsten af romansk type. Tre af disse var forsynet med stenhuggermærker. Endvidere fandtes fundamenter til den vestre sidefløj af Prinds Jørgens Palais, opført 1671-73. På centralborgen ved den søndre ringmur genåbnedes en søgegrøft og et mindre udgravningsfelt fra 1945-46. Under et påført, sterilt lerlag konstateredes kulturlag med rester af lergulve, der gennem slavisk keramik kan dateres til tidlig middelalder. Endvidere registreredes det Ø-ligste parti af fundamentet til et næsten 30 m langt stenhus, der har stået langs borgens søndre ringmur. Fundamentet er samtidigt med eller yngre end det påførte lerlag og består af op til fem munkestensskifter i uregelmæssigt munkeforbandt på en base af kampesten. En C-14 datering af kulturlagene under lerkappen samt en TL-datering af stenhuset er under udarbejdelse. Den foreløbige arbejdshypotese er, at stenhuset skal knyttes til 1200-tals borgen, mens de underliggende kulturlag kan være ældre end Valdemar den Stores regeringstid. Undersøgelserne er planlagt videreført i 1997

SMV 7473

Dorthe Wille-Jørgensen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

109. Hammer Kirke

05.04.01 Hammer

Boplads

Andet anlægsarbejde

Udateret

Prøveundersøgelse, hvorved der fremkom spredte stolpehuller og gruber

NÆM 1995:138

Anne Bloch Jørgensen

Bebyggelse - Udateret

110. Hunstrup

05.04.01 Hammer

Boplads

Naturgas

Oldtid

sb. 30. Mindre undersøgelse af bopladsspor i form af grøfter og gruber, herunder en stor stenfyldt grube, mulig grav?

NÆM 1996:136

Thomas Roland

Bebyggelse - Oldtid

111. Skovagergaard

05.04.01 Hammer

Grube

Naturgas

Yngre stenalder

Udgravning af en stor grube indeholdende lerklining samt keramik og flint, der dateres til yngre stenalder

NÆM 1996:145

Thomas Roland

Grube - Yngre stenalder

112. Snesevej-Keldsbjergvej

05.04.01 Hammer

Diverse anlæg

Naturgas

Oldtid

Prøvegravning på et godt 2,5 km langt tracé, langs V-siden af den langstrakte Hunstrup Mose, der gennemskæres af Snesevej. På trods af, at der er tale om et arkæologisk set temmeligt rigt område, fremkom kun meget sparsomme og spredte anlægsspor

NÆM 1996:136

Thomas Roland

Andre anlæg/diverse - Oldtid

113. Oregård Strand

05.04.03 Kastrup

Grav

Diverse

Romersk jernalder(?)

I en skrænt ved stranden blev der udgravet en grav, hvori der fandtes et velbevaret skelet i hocker. Der blev ikke fundet oldsager. Skelettets hockerleje gør, at graven måske skal henføres til romersk jernalder. En foreløbig kønsbestemmelse tyder på, at skelettet stammer fra en ung mand

SMV 7544

Keld Møller Hansen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

114. Mogenstrup Kirke

05.04.06 Mogenstrup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

sb. 13. Prøveundersøgelse, hvorved der fremkom sandtagnings- og affaldsgruber samt nedbrydningslag. Anlæggene dateres ud fra genstandsfundene til 1600-1700-tallet, og de må formentlig ses i sammenhæng med den gård, som på et kort fra 1860 er markeret lige Ø for kirken

NÆM 1995:135

Anne Bloch Jørgensen

Bebyggelse - Nyere tid

115. Pederstrup

05.04.06 Mogenstrup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 14. Undersøgelse af en mulig overpløjet høj. Formodningen om en gravhøj blev dog afkræftet, men til gengæld fandtes spredte stolpehuller og gruber, indeholdende flintafslag

NÆM 1996:121

Birgitta Gärtner

Bebyggelse - Oldtid

116. Pederstrup/Ondager II

05.04.06 Mogenstrup

Gravhøj

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

Fortsat undersøgelse (AUD 1995-104) af høj B, med centralgrav fra yngre bronzealder per. VI, hvor der også fandtes rester af en randstensskæde, indicerende en oprindelig højdiameter på ca. 20 m

NÆM 1996:138

Anne Bloch Jørgensen

Birgitta Gärtner

Gravhøj - Yngre bronzealder

117. Bonderup

05.04.07 Næstelsø

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.br./førrom.

sb. 23. Udgravning af et lille gårdsanlæg med spor efter 2-3 mindre huse, med hhv. tre, to og et sæt spor af tagbærende stolper, inden for et felt på ca. 1.000 m². Omkring husene fremkom en mængde gruber. I flere fandtes keramik, der dateres til overgangen yngre bronzealder/førromersk jernalder. Husene indeholdt ingen genstandsfund, men formodes at være samtidige med gruberne

NÆM 1995:132

Anne Bloch Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

118. Vester Egesborg Kirke

05.04.12 Vester Egesborg

Gruber

Andet anlægsarbejde

Oldtid/nyere tid

sb. 37. Prøveundersøgelse umiddelbart S for kirken, hvorved der fremkom fire dybe kogestensgruber fra oldtid samt flere nedgravninger og gruber fra nyere tid

NÆM 1996:115

Anne Bloch Jørgensen

Grube - Oldtid

Grube - Nyere tid

119. Aalebæk I

05.05.02 Borre

Boplads

Selvvalgt forskning

Ældre stenalder

En prøveundersøgelse på kanten af en fossil fjord resulterede i erkendelse af et velbevaret kulturlag med anlægsspor i form af ildsted og gruber. Kulturlaget ligger i 1 m dybde og er forseglet af en strandvold. Flintinventaret daterer laget til ældre Ertebøllekultur. Undersøgelsen skal ses i forbindelse med forskningsprojektet "Ertebøllekultur på Sydsjælland og Møn". Det forventes, at undersøgelsen fortsætter i 1997

SMV 7541

Keld Møller Hansen

Bebyggelse - Ældre stenalder

120. Aalebæk II

05.05.02 Borre

Boplads

Selvvalgt forskning

Ældre stenalder

En prøveundersøgelse på en holm i en fossil fjord resulterede i erkendelse af et velbevaret kulturlag med anlægsspor i form af et stenlagt ildsted. Kulturlaget ligger i 0,5 m dybde og er forseglet af en strandvold. Flintinventaret daterer laget til ældre Ertebøllekultur. Undersøgelsen skal ses i forbindelse med forskningsprojektet "Ertebøllekultur på Sydsjælland og Møn". Undersøgelsen forventes fortsat i 1997

SMV 7542

Keld Møller Hansen

Bebyggelse - Ældre stenalder

121. Askeby

05.05.05 Fanefjord

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 153. Ved en prøvegravning registreredes enkelte anlægsspor i form af gruber og stolpehuller. Fra en grube fremkom keramik fra mellemneolitikum

SMV 7519

Dorte Veien Christiansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

122. Sandagergård

05.05.06 Keldby

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre jernalder

sb. 46. Fortsat undersøgelse af boplads fra germansk jernalder (AUD 1995, 106). Bebyggelsen indeholder syv gårdsenheder, hver i 2-3 faser. Hegnsforløb adskiller gårdsenhederne og viser samtidig, at disse hver har været på ca. 2.000 m². Mod Ø afgrænses bebyggelsen af et større 150 m langt fælleshegn. I tilknytning til enkelte af gårdene er der fundet grubehuse. Et stort brøndkompleks er også registreret i tilknytning til bebyggelsen. Fra en af brøndene fremkom to velbevarede træskåle samt bygningstømmer. Af andre fund kan nævnes to næbfibler fra 6.-7. årh. Bebyggelsen på stedet begynder sandsynligvis med en enkeltgård i det 5. årh., der siden hen udvikler sig til en bebyggelse med hovedvægten liggende omkring 5.-6. årh.

SMV 7483

Dorte Veien Christiansen

Keld Møller Hansen

Bebyggelse - Yngre jernalder

123. Nymarksgård

05.05.09 Stege

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./æ.j.

sb. 103. Undersøgelse af et 30.000 m² stort område. Fra yngre stenalder stammer sporene efter en såkaldt D-formet hytte samt tre midtsulehuse, der var orienteret Ø-V. Ældst var formodentlig et lille 12,5 m langt og 6 m bredt hus, der har haft to kraftige midtsuler og en mindre kraftig stolpe placeret midt i hver gavl. Velbevarede spor efter vægstolper stod med regelmæssig afstand i begge sider af huset, og også spor efter indvendige parvist korresponderende støttestolper fandtes. Et simpelt ildsted var placeret i midteraksen i den V-lige del af huset. De to andre midtsulehuse lå delvist ind over hinanden. Det ene hus var 22,5 m langt og 5 m bredt, mens det andet var 22 m langt og 6 m bredt. Forskelle mellem de to huse ses i antallet af midtsulestolper, gavludformning samt støttestolper. Midtsulehusene dateres typologisk til senneolitikum. Også stolpespor efter et treskibet hus fandtes. Dette dateres til førromersk/ældre romersk jernalder. I tilknytning til hustomterne fandtes i hundredvis af jordovne, hvoraf to er TL-dateret. R-960201: 40±120 f.Kr. og R-960204: 128±120 e.Kr. Begge disse ovne lå tæt på jernalderhuset

SMV 7504

Keld Møller Hansen

Dorte Veien Christiansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

124. Møllehavegård

05.06.02 Havnelev

Hustomt

Diverse

Middelalder

En mindre undersøgelse viste, at et kulturlag formodentlig var resterne af et husgulv. Også en stenbrolægning registreredes

SMV 7521

Dorte Veien Christiansen

Bebyggelse - Middelalder

125. Maglehøj

05.06.03 Hellested

Jættestue

Restaurering

Yngre stenalder

sb. 3. Siden åbningen af kammeret i 1823 har man kendt til forekomsten af foldet birkebark mellem tørmurens fliser. Før udtagning af et præparat med bark og fliser blev der i S-siden af den fredede høj åbnet et felt mellem højfod og bagsiden af bæresten/tørmur. I feltets ene side kunne højens komplicerede opbygning med stenpakninger, tagsten, knust flint og kalkmasse iagttages, mens den anden side viste et indbrud og efterfølgende lukning i mellemliggerlaget, formentlig i senneolitisk tid. I højfoden stod en delvis intakt randstenskæde med tørmure og brændt flint. Ved indgangen erkendtes et delvist bevaret offerlag, og under højen var der muldlag med ardspor

NMI 7886/96, SNS 613-0577

Torben Dehn

Lars Holten

Megalitanlæg - Yngre stenalder

126. Klippinge Bjerge

05.06.08 Magleby Stevns

Boplads

Selvvalgt forskning

Y.st./y.br.

sb. 111. Fundet af en sværdfæsteperle foranledigede undersøgelsen, hvor der fandtes en del kogestensgruber, gruber og stolpespor. Enkelte af anlæggene kan dateres til hhv. yngre stenalder og yngre bronzealder

SMV 7507

Dorte Veien Christiansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

127. Toftegård

05.06.12 Strøby

Gravplads/boplads

Dyrkning

Y.br./y.j./vik.

sb. 74. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 120), hvor der fremkom et lille urnegravfelt bestående af seks mere eller mindre ødelagte urnegrave fra yngre bronzealder. Endvidere undersøgtes en del af et indhegnet gårdsanlæg fra yngre romersk/ældre germansk jernalder

Det primære mål var dog undersøgelsen af vikingetidsbopladsen, hvor der udgravedes fem langhuse, 37-40 m lange, alle med spor efter skråtstillede vægstøttestolper. Endvidere fandtes et par mindre huse. Det må antages, at de fem langhuse afløser hinanden, og de har iøvrigt adskillige træk til fælles: hovedindgang og smalt indgangsrum i den V-lige del og med endnu en indgang mod S i den Ø-lige del. I husenes midte var der et stort rum, hvis størrelse forøgedes i de yngre huse. Især ét af husene var særdeles velbevaret med en fyld af strandsten i væggroft og stolpehuller. Under stenfylden i væggroften fandtes mindre, nedrammede pæle med ca. 30 cm mellemrum. I væggroften fremkom der desuden et mindre vægstolpehul ud for hullerne efter støttestolperne, der igen var placeret ud for de tagbærende stolper. Fundene i væggroften daterer dette hus til ældre vikingetid. I to af langhusene har der iøvrigt stået tagbærende stolper i husets midtakse, suler. Der fandtes også et stort antal jordovne med trækul og varmesprængte sten i bunden og desuden affald indeholdende et stort antal knogler mv

Fundene var talrige: to guldgubber, den ene fra et stolpehul efter en tagbærende stolpe, arabiske sølvmonter fra bl.a. væghuller, samt forskellige former for importerede beslag af sølv og bronze. Desuden var der ca. 60 glasskår fra reticellaglas, tragtformede bægre og især snabelbægre, herunder en hel bund. Af glas iøvrigt enkelte små fragmenter af glasstænger og perler af glas. To rågranater, karneol og bjergkrystal manglede heller ikke. Der fremkom også et par fragmenter af støbeforme og et mindre antal støbekegler, slagge mv. fra en jernsmedje. Blandt metalfundene kan nævnes guldblik med filigranarbejde, ca. 50 pilespidser af jern, nøgler, skrinbeslag og ikke mindst talrige smykker og smykkedele, både hjemlige og importerede. Nogle af smykkerne er fundet i flere dele, spredt på marken. Af smykkerne skal fremhæves tre trekantede smykkebeslag, det ene komplet, med samme komposition i ornamentikken, dog med variationer. Keramikken repræsenteres både af hjemlige og importerede typer. Mest bemærkelsesværdig er den tidlige Østersøkeramik, der tilhører Feldberger- eller Fresendorfertypen. En del af fundene er fremkommet ved soldning af fylden fra både stolpehuller og gruber, men endnu mere ved soldning af muldjord og detektorafsøgning af overjorden fra udgravningsfeltet og marken iøvrigt. Prøvegravning i form af lange søgegrøfter har dokumenteret, at der N og NV for udgravningsfeltet er to områder med mange fund, fremkommet ved brug af detektor, samt spor efter flere huse

En del af det store knoglemateriale er blevet artsbestemt af Liv Ljungar fra Zoologisk Museum med følgende resultat:

tamdyr: hund, svin, kvæg, får/ged, hest

vilde arter: mosegris

fugle: gås, and, lille skallesluger, duehøg, spurv, råge/krage

padde: tudse/frø, skrubbetudse

fisk: sild, ørred/laks, gedde, karpe, hornfisk, torsk, aborre, rødspætte/skrubbe/ising

Tolkningen af Toftegård volder næppe vanskeligheder: en stormands residens, hvor handel og håndværk har fundet sted

KØM 1699

Svend Åge Tornbjerg

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

128. Kalkerup

05.07.03 Fensmark

Boplads/grav

Andet anlægsarbejde

Y.br./førrøm.

Mindre undersøgelse af boplads med diverse gruber, grøft samt stolpehuller uden erkendbart system. I en af gruberne fandtes en ornamenteret lerblok, der dateres til overgangen yngre bronzealder/førrømsk jernalder. Mellem bopladssporene fremkom en brandplet med brændte menneskeknogler

NÆM 1996:116

Anne Bloch Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førrømsk jernalder

129. Glumsø

05.07.04 Glumsø

Kogestensgruber

Andet anlægsarbejde

Oldtid

Ved overvågning registreredes inden for et mindre område fem store kogestensgruber

NÆM 1996:150

Anne Bloch Jørgensen

Grube - Oldtid

130. Stendyssegaard

05.07.04 Glumsø

Boplads/grav

Andet anlægsarbejde

Y.br./j.

Undersøgelse af et felt på knap 2.000 m². Der udgravedes en affaldsgrube indeholdende store mængder brændt lerklining, dyrekogler, underliggende til en skubbekværn, keramik samt en bronzenål. Ud fra fundene dateres gruben til yngre bronzealder per. VI. Desuden undersøgte to langhuse af jernaldertype, en staklade samt flere hegnsløb. Yderligere fem huse blev udgravet, men kun partielt, idet de lå delvist uden for undersøgelsesområdet. Fund fra stolpehuller og kulturlag dateres til yngre romersk jernalder. Midt på bopladsen fremkom en N-S orienteret stenkiste indeholdende et skelet anbragt i hocker, to bronzefibler, en bronzenål samt et lille lerkar. Ud fra genstandene dateres graven til B2/C1a

NÆM 1996:111

Anne Bloch Jørgensen

Birgitta Gärtner

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Jernalder

131. Elverdalen

05.07.07 Næstved

Boplads

Andet anlægsarbejde

Oldtid

Prøveundersøgelse, hvor der registreredes et område med en del næsten helt nedpløjede stolpehuller og kogestensgruber

NÆM 1996:101

Birgitta Gärtner

Bebyggelse - Oldtid

132. Grønnegade

05.07.07 Næstved

Kulturlag/vej

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Undersøgelse af kulturlag fra 1100- og 1200-årene, en større nedgravning, muligvis et udsnit af en grøft eller grav, samt opfyldslag mv., der repræsenterer ældre vejfaser i Grønnegade. De næsten sterile vejlag kan sandsynligvis henføres til middelalder

NÆM 1996:140

Birgitta Gärtner

Kulturlag - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

133. Nøddeskovgaard

05.07.07 Næstved

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder(?)

Undersøgelse inden for et felt på 1.800 m² af kulturlag, gruber og stolpehuller, dog uden erkendbart system. To gruber indeholdt keramik, der forsigtigt dateres til yngre bronzealder

NÆM 1995:129

Birgitta Gärtner

Bebyggelse - Yngre bronzealder

134. Slagelsevej

05.07.07 Næstved

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Prøveundersøgelse ved Susåens vestre bred i Lille Næstved. Der fremkom en 1,5 m tyk sekvens af middelalderlige kulturlag, hvoraf det nederste foreløbig dateres til omkr. 1200. Laget, som indeholdt affald fra skomageri og kammageri, var afsat bag en faskine parallelt med åløbet. Man har altså bevidst indvundet land på Lille Næstved-siden senest fra omkr. 1200. De mulige håndværksspor underbygger opfattelsen af Lille Næstved som en del af den middelalderlige by

NÆM 1996:154

Birgitta Gärtner

Kulturlag - Middelalder

135. Skelby

05.07.10 Skelby

Høj

Vejanlæg

Oldtid

sb. 35. Negativ prøvegravning af den overpløjede høj, som antagelig er afsat forkert på sb-kortet

NÆM 1996:142B

Birgitta Gärtner

Gravhøj - Oldtid

136. Skelby

05.07.10 Skelby

Høj

Vejanlæg

Oldtid

sb. 44. Ved prøveundersøgelse af den overpløjede høj fremkom enkelte stenspor samt bunden af en brandgrav. Størsteparten af højen må være fjernet ved anlæggelsen af Næstved - Sorø landevej

NÆM 1996:142A

Birgitta Gärtner

Gravhøj - Oldtid

Bornholms Amt

137. Levka Bugt

06.01.03 Hasle Ld

Boplads

Diverse

Ældre stenalder

sb. 151. Mindre undersøgelse ved bornholmske amatørarkæologer på en Ertebølleboplads, truet af kysterosion. Der fandtes flintgenstande og skår af karakteristiske Ertebøllelerkar med negleindtryk under randen og tapformede bunde. I skrænten registreredes desuden to kogestensgruber med flade, sortsværtede strandsten

BMR 1225

Finn Ole Nielsen

Margrethe Watt

Bebyggelse - Ældre stenalder

138. Møllebjerg

06.01.06 Rutsker

Boplads

Dyrkning

Vik./midd.

sb. 161. Fortsatte undersøgelser, seminargravning (AUD 1995, 138), der omfattede et areal på 1.850 m², af bl.a. en hustomt, iagttaget på luftfoto. I huset fandtes spor af en rumopdelt trækasse med tykke lag af velbevarede fiskeknogler, formentlig et forråds-kammer. Undersøgelsen kunne også forklare nogle tidligere fremkomne lerrenders funktion, idet disse viste sig at være et vandforsyningsanlæg, der ledte vandet fra et naturligt kildevæld på bakken. Et brøndlignende anlæg undersøgtes også, og en egeplanke herfra vil blive forsøgt dendrodateret. Foruden store mængder Østersøkeramik, slibesten og kværnstensfragmenter, fandtes bl.a. en bronzebjælde, en bronzedupsko, en engelsk sølv mønt, en stor zigzag ornamenteret glasperle i sølvtrådsophæng samt de hidtil ældste fund af glaseret keramik på øen. Nævnes må også et sammenfoldet blystykke med runeindskrift endelig fremkom der også kulturlag fra tidlig tragtbægerkultur

BMR 1627

Henrik Høier

Margrethe Watt

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

139. Buddegård

06.02.01 Bodilsker

Møntskat

Dyrkning

Vik./midd.

sb. 139. Efter fritidsarkæologers detektorfund af 35 dirhemer, hvoraf mange med ophængningshuller, samt et trefliget sølvbeslag og et fragment af et sølvarmbånd, iværksattes en efterundersøgelse. Dirhemerne fandtes, lidt atypisk, på et leret, stærkt skrånende bakkedrag. Undersøgelsen, der omfattede 675 m² samt en søgegrøft, tilvejebragte yderligere 12 dirhemer og et stykke brudsølv, men ingen anlægsspor. På grund af dens sammensætning og mangelen på probermærker på de ituklippede mønter er den muligvis deponeret allerede i slutningen af 900-tallet. En eventuel tilhørende boplads eftersøgt ved at trække en søgegrøft længere op ad bakken, men her fremkom heller ingen anlægsspor. Skatten har fuldstændig samme mønt og smykkesammensætning som skatten ved Kannikegårde (lb.nr. 141), blot 2,5 km S herfor

BMR 2306

Hanne Wagnkilde

Margrethe Watt

Depotfund/skattefund/offerfund - Vikingetid

Depotfund/skattefund/offerfund - Middelalder

140. Buddegård

06.02.01 Bodilsker

Boplads/skattefund

Dyrkning

Ældre germansk jernalder

sb. 145. Ved fritidsarkæologers detektorrekognosceringer på bopladser fra jernalder og vikingetid fremkom ni solidi liggende tæt ved hinanden. En hasteundersøgelse på fundstedet, 4,5 x 1,5 m, foretoges straks. Da marken var tilsået, begrænsedes undersøgelsen til 30 m², hvor pløjelaget fjernedes med skovl. Der fandtes ikke flere mønter, men i den stenede undergrund fremkom en kogestensgrube, der antyder, at solidusskatten kan have været nedlagt i tilknytning til en boplads

BMR 2490

Hanne Wagnkilde

Margrethe Watt

Bebyggelse - Germansk jernalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Germansk

141. Kannikegærdet

06.02.01 Bodilsker

Skattefund/boplads

Dyrkning

Vik./midd.

sb. 140. På foranledning af detektoramatørers fund af 29 dirhemer, et sølvarmbånd, et fragment af et trefliget sølvbeslag, en "Olavsøkse" af bronze samt et 120 g vægtlod, iværksattes en efterundersøgelse af fundstedet. Ved undersøgelsen, der omfattede 260 m², fremkom bl.a. yderligere 29 dirhemer, et stykke brudsølv og en enkelt tysk mønt. Desuden registreredes spor af seks huse, hvoraf de tre havde spor af vægstolper. Ingen af husene afdækkedes i deres helhed, idet sølvfundene var for spredte til med sikkerhed at kunne henføres til et bestemt hus. I forbindelse med husene fandtes både Østersøkeramik og anden typisk vikingetidskeramik. Hertil kommer en tenvægt af klæbersten og et vægtlod. Den opløjede skat har samme mønt og smyksesammensætning som den næsten samtidigt nedgravede skat fra Buddegård, (lb.nr. 139), beliggende kun 2,5 km N herfor

BMR 2292

Finn Ole Nielsen

Margrethe Watt

Bebyggelse - Vikingetid

Depotfund/skattefund/offerfund - Vikingetid

Depotfund/skattefund/offerfund - Middelalder

142. Borggård, Ringborgen

06.02.03 Pedersker

Sarupanlæg(?)/boplads/voldsted

Råstof

Y.st./y.br./midd.

sb. 167. Fortsatte udgravninger (AUD 1995, 143 samt lb. 143). Et areal på 135 m² udgravedes og suppleredes med i alt 286 m søgegrøfter. Foruden stolpehuller og gruber med fund fra hovedsagelig yngste tragtbægerkultur, påvistes i alt ti N-S orienterede palisadegrøfter, der har stor lighed med tilsvarende anlæg ved Vasagård (AUD 1993, 119). Enkelte stolpehuller og kogestensgruber kan knyttes til en yngre bronzealders bosættelse på stedet. Nærmest den fredede Ringborgen fandtes i to af søgegrøfterne spor af en omgivende, 10-12 m bred og mindst 1,8 m dyb voldgrav. I forlængelse af et profil fra 1995, ført ud i en hulvej Ø for råstofgraven, fandtes, ca. 200 m fra den fredede vold, spor af en ydre ringvold med voldgrav i to faser. Den ydre ringvold/grav er placeret koncentrisk i forhold til det fredede anlæg og må formodes at være samtidig hermed. Undersøgelserne forventes fortsat i 1997

BMR 2264

Finn Ole Nielsen

Margrethe Watt

Sarupanlæg - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

143. Brogård

06.02.03 Pedersker

Boplads/Sarupanlæg(?)/gravplads/voldsted

Dyrkning

Y.st./br./rom./midd.

sb. 167. Udlægning af søgegrøfter og fladeafdækning ved ringborgen med henblik på at få overblik over Sarupanlægget, lb. 142. Ud over stolpehuller og gruber påvistes seks N-S orienterede palisadegrøfter med skårmateriale, der hovedsagelig stammer fra MN A V. Flere af palisaderne var tvedelte og havde et parallelt forløb, der antyder konstruktionsmæssige ligheder med det noget ældre Sarup I-anlæg. Endvidere fremkom stolpehuller og affaldsgruber fra en bronzealderboplads, ligesom den bl.a. fra flyfotos erkendte, ydre ringvold omkring den fredede ringborg, kunne dokumenteres i søgegrøfterne. Ved undersøgelsen frilagdes to åbninger eller indgange gennem denne vold, hvor den tilhørende grav viste sig at være 6 m bred og indtil 1,4 m dyb, med to faser: en ældre U-formet og en yngre V-formet. På indersiden sås en række svære, 1,5 m dybe, stenskoede stolpespor, hvor stolperne formodes at have støttet en jordvold. Den øvre del af voldgraven indeholdt store mængder af omlejrede fund fra især MN A V, men foreløbig er dens anlægsestidspunkt ikke klarlagt. Rester af selve volden er også fundet under en høj, Snaphøj, en middelalderlig møllehøj, der er anlagt oven i dennes N-ende. Straks inden for den ydre ringvold fandtes en stærkt nedpløjet gravplads fra tidlig yngre romersk jernalder, af hvilke seks grave, heraf fem brandgrave, undersøgtes, indeholdende bl.a. fibler, knive og keramik. Undersøgelens yngste anlæg er nogle regelmæssige, spidsbundede skelgrøfter, der formodes at stamme fra middelalderen. Udgravningen forventes fortsat i 1997

BMR 2329

Finn Ole Nielsen
Margrethe Watt

Sarupanlæg - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Andre anlæg/diverse - Middelalder

144. Hullegård

06.02.04 Povlsker

Boplads

Råstof

Æ.st./vik./midd.

sb. 79. Ved fritidsarkæologers rekognoscering af skrænterne i en grusgrav registreredes såvel mørke kulturlag som stolpehuller med brændt lerklining. Tidligere er dele af en 1000-tals boplads undersøgt på naboejendommen. Ved afrensning af skrænterne fremkom i de mørke kulturlag kugleflint og mikroflækker samt et bor fra Maglemosekultur. Stolpehullerne indeholdt foruden brændt lerklining også Østersøkeramik, og dateres på grundlag heraf til sen vikingetid/tidlig middelalder. Undersøgelsen forventes fortsat

BMR 2494

Hanne Wagnkilde
Finn Ole Nielsen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

145. Dalegård

06.02.05 Åker

Skattefund/boplads

Dyrkning

Vik./midd.

sb. 226. Undersøgelsen iværksattes pga. fritidsarkæologers fund af 75 sølvmonter på et højdedrag, hvor der ifølge optegnelser fra 1886 var fundet to tyske sølvmonter. Monterne fremkom ved systematisk detektorrekognoscering. Ved undersøgelsen, der omfattede 450 m², fremkom dele af et kar, fyldt med mønter, der i en samlet klump "hang" i kanten af en maskingravet drængrøft fra 1960'erne. Foruden karret med mønter fandtes yderligere 80 mønter spredt i pløjelaget og i drængrøften. Skatten, der hverken indeholdt brudsølv eller smykkefragmenter, viste sig at være gravet ned i et hus med spor af tre sæt tagbærende stolper. Da der ikke gjordes andre fund i eller omkring hustomten, kan der være tale om et udhus eller en stald

BMR 1754

Hanne Wagnkilde

Margrethe Watt

Bebyggelse - Vikingetid

Depotfund/skattefund/offerfund - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Middelald

146. Frostegård

06.02.05 Åker

Skattefund/boplads

Dyrkning

Vik./midd.

sb. 209. I forbindelse med fritidsarkæologs systematiske detektorrekognoscering på en boplads fra sen vikingetid/tidlig middelalder fremkom i alt 19 mønter eller møntfragmenter samt brudsølv. Monterne lå spredt på et bakkedrag umiddelbart V for Læså. På lokaliteten, hvor der siden 1985 er fundet 51 sølvmonter og otte stykker brudsølv, fandtes yderligere 32 mønter samt syv stykker brudsølv. Undersøgelsen omfattede 720 m², hvor der foruden mønter fremkom stolpehuller, formodentlig hørende til udkanten af en større boplads på bakkedraget. Ud over Østersøkeramik gjordes fund af slibesten af skifer og kværnstensfragmenter

BMR 1229

Hanne Wagnkilde

Margrethe Watt

Bebyggelse - Vikingetid

Depotfund/skattefund/offerfund - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Middelald

147. Skovvang

06.03.03 Nylarsker

Skattefund

Dyrkning

Vik./midd.

sb. 203. På foranledning af amatørarkæologers fund af et lerkar med op mod 1.000 sølvmonter, brudsølv og smykkefragmenter (AUD 1995, 142) iværksattes en efterundersøgelse af fundstedet, der ligger tæt N for Nylars Kirke. Ved undersøgelsen, der omfattede 240 m², fandtes yderligere 127 sølvmonter samt 12 stykker brudsølv, men ingen anlægsspor. Undergrunden var meget stenet og iagttagelsesforholdene vanskelige. Rekognoscering i området har dog vist, at skatten formodentlig er nedgravet i udkanten af et kendt bopladsområde, sb. 211. En foreløbig gennemgang af mønterne, foretaget af Jørgen Steen Jensen, Nationalmuseet, møntsamlingen, antyder en datering til Knud den Store regeringstid

BMR 2291

Hanne Wagnkilde

Margrethe Watt

Depotfund/skattefund/offerfund - Vikingetid

Depotfund/skattefund/offerfund - Middelald

148. Tyskegård

06.03.05 Vestermarie

Skattefund

Dyrkning

Vik./midd.

sb. 34. På foranledning af fritidsarkæologers detektorfund af 28 nyslåede, engelske sølvmonter iværksattes en undersøgelse af fundstedet. Skatten er formentlig identisk med et møntfund, der gjordes i 1876. Ved undersøgelsen, der omfattede 420 m², fremkom yderligere 19 sølvmonter men ingen anlægsspor. Der sås en del sprængte klippepartier, og skatten eller dele af den må antages at være bragt op til overfladen i forbindelse hermed. Skatten, der iflg. Jørgen Steen Jensen, alene består af ucirkulerede Ethelred II mønter (ca. 997-1003) uden probermærker, må formodes at være nylig hjembragt danegæld. Skatten skal muligvis ses i forbindelse med en tidligere undersøgt bosættelse, ligeledes med skattefund S herfor (sb. 425)

BMR 2150

Hanne Wagnkilde

Margrethe Watt

Depotfund/skattefund/offerfund - Vikingetid

Depotfund/skattefund/offerfund - Middelalder

149. Gudhjem Syd

06.04.02 Gudhjem

Boplads

Andet anlægsarbejde

Stenalder

sb. 182. Nær Kobbe Å registreredes et profil med mørke kulturlag og en formodet grube. I skrænterne fandtes mikroflækker, mikrolitter samt hasselnøddeskaller fra Maglemosekultur. Her ud over fandtes keramik af generel neolitisk karakter og tværpile, en flækkekniv samt flintaflåg ligeledes fra neolitikum. Enkelte skår kan pga. deres gods samt vulste henføres til senneolitikum

BMR 1392

B. Chantelou

Finn Ole Nielsen

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

150. Agerbygård

06.04.05 Østerlarsker

Boplads/jernudvinding

Dyrkning

Jernalder

sb. 201. Som en typisk repræsentant for en "Sortmuldsboplads", hvor der gennem en årrække er fremkommet et meget stort antal detektorfund, valgtes denne til en sonderende undersøgelse, hvis hovedformål var at indhøste erfaringer med, hvorledes man skaffer flest mulige oplysninger ved det mindst mulige indgreb. Undersøgelsen foregik ved en kombination af smalle, maskingravede grøfter med profiler til bunden af kulturlaget, afrømning af pløjelag i baner, udtagning af boreprøver for at fastslå pladsens udstrækning samt prøver til fosfatanalyser. Herved lykkedes det at afgrænse bopladsen og registrere flere bebyggelsesfaser, fra begyndelsen af romersk jernalder til ældre germanertid. Gennem soldning af indholdet af udvalgte anlægsspor og strategisk placerede stratigrafiske enheder i det fundrige kulturlag opnåedes et overblik over dateringen af de enkelte faser og fundmængden, dennes sammensætning og bevaringstilstand. Resultaterne heraf viste, at den centrale del af bopladsen med massive kulturlag, brandtomter m.m., dækker et areal på 12-1.400 m², det øvrige kulturlag, "udenomsbebyggelsen", 5.-6.000 m², og det samlede bopladsområde med bl.a. kogestensgruber, og bortpløjede kulturlag(?) mindst 20.000 m². En sammenligning med de flere hundrede opsamlede løsfund giver mulighed for at vurdere kontinuitet og nedpløjningsgrad. I nærværende tilfælde spænder de ved pløjning ødelagte perioder ikke overraskende fra ældre germansk jernalder til tidlig middelalder, hvor fundene fra dette tidsrum findes koncentreret i det moderne pløjelag. Samtidig undersøgte efter magnetometerkortlægning ved O. Voss og T. Smekalova mulige jernudvindingsanlæg i bopladsens udkant. Disse viste sig at dække over kogestensgruber, der dog i flere tilfælde var (gen)anvendt til deponering af jernslagge

BMR 1523

Margrethe Watt

Bebyggelse - Jernalder

Jernudvinding - Jernalder

151. Saltuna

06.04.05 Østerlarsker

Gravplads(?)

Andet anlægsarbejde

Jernalder

Undersøgelse nær Saltunagravfeltet (sb. 124) fra germansk jernalder, der undersøgtes i forrige århundrede. Ved undersøgelsen fremkom skår af jernalderkarakter, men ingen grave

BMR 2202

Hanne Wagnkilde

Gravplads/grav - Jernalder

152. Saltuna

06.04.06 Østermarie

Gravplads

Andet anlægsarbejde

Ældre romersk jernalder

Tre brandgrave, der antages at have indgået i en gammelkendt gravplads sb. 37. I brandgravene, der var dækket af store sten, fremkom fibler fra ældre romersk jernalder, en tenvægt af sandsten, en ragekniv samt flere lerkar. På grund af de mange især yngre jernalders gravpladser mellem Melsted og Saltuna, "Gudhjembygden", er anlægsarbejderne på strækningen fulgt meget tæt

BMR 2491

Hanne Wagnkilde

Margrethe Watt

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Maribo Amt

153. Aastrup Ås

07.02.14 Åstrup

Skeletgrav/grubekompleks

Andet anlægsarbejde

Stenalder

sb. 285. Fund af jordfæstegrav med skelet af 18-25 årig kvinde i Ø-V orienteret hoeker med hovedet i V og ansigtet i S. Dele af et neolitisk grubekompleks, der er dateret til MN A II, er tilsyneladende stratigrafisk yngre end graven

FMN 1129

Anja Andersson

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Stenalder

Gravplads/grav - Stenalder

154. Søholt

07.03.10 Krønge

Forsvarsvold

Selvvalgt forskning

Jernalder

sb. 104. Fortsat udgravning (AUD 1995, 154) af "Hejrede Vold" inden for Lollandsprojektet, hvor formålet var at søge at fastslå forløbet af anlæggets V-lige flanke. Udgravningen ved Søholt viste bl.a., at voldgraven har været ca. 7 m bred og indtil 1,7 m dyb. Voldens to faser, som blev iagttaget i den Ø-lige ende af anlægget, sås også her. Et af snittene viste ingen spor hverken af vold eller grav, selv om disse var konstateret med sikkerhed N og S for snittet. Det formodes derfor, at anlægget her har haft en indgang; levn af brolægning blev i øvrigt fundet på dette sted. Sideskår fra bunden af voldgraven er udtaget til TL-datering som supplement til tidligere dateret materiale

LFS 800-1996-9

Kirsten Christensen

Karen Løkkegaard Poulsen

Forsvarsanlæg/voldsted - Jernalder

155. Søholt Barokhave

07.03.10 Krønge

Andre anlæg

Diverse

Nyere tid

Undersøgelse forud for restaurering med henblik på at få suppleret oplysninger om havens oprindelige udseende. Selv om grundplanen er intakt, lykkedes det dog ikke at få kendskab til tidligere vegetation eller bede. Udgravningen omfattede også en sondage med henblik på at fastslå forfaldet af sidekanalernes kanter. Ved restaurering af enkeltanlæg vil arkæologi kunne give yderligere viden, medens arkivmateriale er mere oplysende, når det gælder grundplanen og havens detaljerede udformning

LFS 72-1996-1

Kirsten Christensen

Karen Løkkegaard Poulsen

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

156. Hejringe

07.04.01 Birket

Teglovn

Diverse

Middelalder

sb. 156. Fortsat udgravning af den V-lige del af en teglovn (AUD 1995, 155), hvor det firkantede, munkestensbelagte ovnrum målte 5,75 x 5,15 m, og de tre tragtformede indfyringsåbninger mod V var 1,7 m lange. Den S-lige indfyringsåbning var bevaret i godt 0,5 m højde, medens resten af ovnen var stærkt nedbrudt. Der er udtaget materiale med henblik på kulstof 14- og TL-datering

LFS 801-1995-19

Kirsten Christensen

Karen Løkkegaard Poulsen

Bebyggelse - Middelalder

157. Herredskirke

07.04.04 Herredskirke

Boplads

Diverse

St./br./vik./midd./nyere tid

sb. 3. Udgravning V for den øde Herredskirke for at finde den helligkilde, som omtales i skriftlige kilder fra 1760. Kilden fandtes ikke, og dens formodede placering viste sig at være en fugtig lavning, hvori lå ét skår fra sten- eller bronzealder samt diverse moderne affald. Til gengæld gav udgravningen spredte bopladsspor med fund af Østersøkeramik fra vikingetid/tidlig middelalder

LFS 80-1996-11

Kirsten Christensen

Karen Løkkegaard Poulsen

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

158. Røgbølle Sø B

07.06.05 Godsted

Forsvarsværk

Selvvalgt forskning

Jernalder

sb. 27a. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 155, 160) på det sted, hvor volden når den udtørrede sø, nu eng. Der fandtes intet, der tyder på en fortsættelse af anlægget ud i søen, f.eks. pæleværk. Topografien og voldens udformning blev belyst, og det må antages, at terrænfaldet ved engkanten er en gammel kystskrænt. Forsvarsanlæggets afslutning må derfor søges længere inde, hvor der nu er dyrket mark. Anlægget viser sig i øvrigt at være ens udformet og placeret i terrænet, både ved Hejrede sø og ved Røgbølle Sø

LFS 800-1996-18

Kirsten Christensen

Karen Løkkegaard Poulsen

Forsvarsanlæg/voldsted - Jernalder

159. Slivsgaard

07.06.16 Sakskøbing

Kirkegård/gruber

Diverse

Nyere tid

sb. 34. Prøvegravning på parcellen NØ for Sakskøbing kirke gav vigtige oplysninger om byens tidligere udformning. Der afdækkedes spor af mindst 11 begravelser, dateret til 1600-1800 med kridtpibestumper i gravfylden. Slutdateringen følger kirkegårdens nedlæggelse efter forordningen i 1805. Gravene viste kirkegårdens optimale udstrækning, men konkrete spor af middelalderens kirkegårdsafgrænsning påvistes ikke. I søgegrøfternes vægge sås heller ikke spor af den randbebyggelse, som ifølge Resens kort fra 1670, har ligget NØ for kirken langs Brogade og Torvegade. Senere anlægsarbejder har formentlig slettet sporene. Uden for kirkegårdsområdet fandtes derimod store affaldsgruber, indeholdende brændt byggeaffald og glaserede skår, der daterer dem til 1600-tallet og senere

LFS 72-1996-10

Kirsten Christensen

Karen Løkkegaard Poulsen

Grube - Nyere tid

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

160. Torvegade

07.06.16 Sakskøbing

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 35. Udgravning af 900 m² på fire matrikler inden for den middelalderlige købstad, ved dennes Ø-lige grænse. For første gang er topografien registreret imellem vådområdet langs Sakskøbing Å og den middelalderlige hovedfærdselsåre, som nutidens Torvegade udgjorde. Levnene af den ældste bebyggelse langs Torvegade var fjernet af senere byggeaktivitet. Men et stykke inde på grundene fandtes rester af en brændt nedgravet bygning med vægge af let nedgravede stolper med lerklinet fletværk imellem og lergulve. Fund af Christoffer den 2.- mønt under lergulvene og skår af stob på nederste lergulv. En stenbygget kælder, 3,2 x 4,3, med lergulv er delvis nedgravet i brandtomten. Ingen fund i kælderen, der havde vægge bevaret i op til 1 m højde, men henover kælderen fandtes kompakte lag af tagsten (munke og nonner). I planeringslaget over tagteglagene er opsamlet en Frederik den 3.- sølv mønt fra 1649. Desuden et buet lergulv med rødbrænding efter et ildsted i, anlagt oven i en stor grube indeholdende dyrekogler og skår med glasurpletter. Et kraftigt stenfundament på den N-lige del af grunden var bevaret i over 1,7 m højde. Dets funktion er uvis, men alderen må være nyere tid, da det er placeret præcist i matrikelskellet vinkelret på Torvegade. Den lange søgegrøft ned mod Sakskøbing Å viste, at middelalderbebyggelsen standsede med disse bygninger, mens der på det skrånende terræn mod Sakskøbing Å fandtes spredte nedgravninger med fund af Østersøskår og kuglepotte

LFS 802-1996-19

Kirsten Christensen

Karen Løkkegaard Poulsen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

161. Gedelunden

07.06.19 Toreby

Bebyggelse

Selvvalgt forskning

Middelalder

sb. 263. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 163) nær Guldborgsund og voldstedet Gammelholm i form af saminargravning med deltagelse af studenter fra Københavns Universitet. Den middelalderlige bebyggelse dækker et areal på 10 ha, og i søgegrøfter og udgravningsfelter, i alt 1.000 m², fremkom en lang række fundførende gruber, men kun få stolpehuller, hvorfor det ikke lykkedes at afdække egentlige bebyggelsesstrukturer. Genstandsinventaret var derimod omfattende og varieret og bestod af knogler, keramik og metal

FMN 1107

Marit Zimmermann

Bebyggelse - Middelalder

Odense Amt

162. Skaghorn Syd

08.02.07 Helnæs

Boplads

Naturgas

Yngre bronzealder

sb. 41. Fund af affalds- og kogestensgruber samt kulturlag i kystskrænt. I en nøjere undersøgt grube fremkom store mængder cardiumskaller, lidt bearbejdet flint samt keramik fra yngre bronzealder per. V-VI. Inden for bopladsområdet er der i 1939 fundet et depot af kvindesmykker fra per. IV

FSM 9481

Mogens Bo Henriksen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

163. Sarup Gamle Skole X

08.02.09 Hårby

Langdysse

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 81. Afsluttende udgravning af tomt efter langdysse med to kamre (AUD 1995, 169). Langdyssen har været 19 m lang og 7,5 m bred og orienteret N-S. Det N-lige kammer har været et 2,2 x 2,1 m stort, polygonalt kammer med en 1,6 m lang og 0,5 m bred gang. Kammeret var sat af syv bæresten og gangen af fire. Kun dele af kammerets fyld var omrodet. Der blev heri fundet et par bunker med menneskeknogler og få oldsager, der daterer materialet til midt i tragtbægerkulturen MN A I og II. Kammeret synes at have haft to gulvlag: nederst et lag med fin, ildskørnet flint, herover et fyldlag med en grovere, men også ildskørnet flint, som så er dækket af et nyt gulv af sandstensfliser. Kammerets gulv er lagt i et dybere niveau end gangens. Det andet kammer var også polygonalt, men bagsiden var gravet væk. Formodet kammerstørrelse 2 x 2 m, med en 2,5 m lang gang sat af seks bæresten. Kammerets gulv, der her også lå dybere end gangen, har haft en belægning af fin, ildskørnet flint: på dette lag er enkelte steder set sandstensfliser. I begge kamre er gulvene placeret i et niveau ca. 10 cm under det neolitiske muldrag. I de her overpløjede megalitgrave er det således oftest muligt at studere 30-40 cm af kammerets fyld. En grube SV for langdyssen indeholdt en del ildskørnet flint og nogle få flintoldsager. Det er for nuværende ikke muligt at sige noget om grubens funktion

FHM 3952, FSM 7369

Niels H. Andersen

Gravhøj - Yngre stenalder

164. Strandby Gammeltoft Syd

08.02.09 Hårby

Anløbsplads/boplads/votivfund

Dyrkning

Æ.st./y.st./germ./vik.

sb. 57. Fortsat udgravning på en bebyggelse, der er placeret ca. 300 m N for Helnæsbugtens bund (AUD 1992, 120; 1995, 171). Som enkeltfund fremkom en spidsøkse fra Maglemosekulturen. Der blev afdækket et ca. 10 x 4 m stort, toskibet hus fra TN eller tidlig MN; enkelte løsfund samt et par stolpehulskoncentrationer tilskrives samme periode. De neolitiske bebyggelsesspor, som synes afgrænset til i hvert fald tre sider, dækker et ca. 20 x 25-30 m stort areal. En intakt, tyknakket flintøkse fra enkeltgravskulturen fandtes i en naturlig lavning; øksen tolkes som et votivfund. Fra yngre germanertid og vikingetid blev afdækket fem grubehuse med rige fund af keramik, glasperler, slagger og jerngenstande, klinknagler, knive, fyrstål mv., hvortil kommer ten- og vævevægte samt rhinsk basaltlava. Uden for koncentrationen af grubehuse er der afdækket enkelte gruber fra samme tid, samt flere små, krumme hegn, der antagelig udgør arbejds-læ. Inden for et sådant vinkelbøjet hegn fandtes et ildsted. I samme område er der afdækket en plankebygget brønd, hvori indgår en formodet skibsplanke med trædyvler, et spækkebræt, et trug og et greb fra en skål. Grebet er udskåret som et dragehoved i dyrestil. I bebyggelsens S-lige udkant er der delvis frilagt to mindst 180 m lange, 2 m brede og indtil 1,2 m dybe grøfter fra sen vikingetid. Grøfterne forløber helt parallelt med 8 m mellemrum tværs over det næs, som grubehusbebyggelsen er placeret på, og de afgrænser i hvert fald dennes yngre del ned mod havet

FSM 6715

Mogens Bo Henriksen

Depotfund/skattefund/offerfund - Ældre ste

Bebyggelse - Yngre stenalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Yngre ste

Anløbsplads/handelsplads - Germansk jern

165. Kirkendrup

08.04.06 Næsbyhoved-Broby

Boplads

Plantning

Br./j.

Efter fund af flintafslag, ildskørnede sten og et enkelt lerkarskår fra yngre bronzealder eller jernalder frilagdes ved prøvegravning nogle få anlæg i form af stolpehuller, kogestensgruber og gruber. Alle anlæg var stærkt medtagne af dyrkning og flere af dem fremstod som få cm tynde lag mellem undergrund og pløjezone, og intet af anlæggene var dybere end 10 cm. I en grube fandtes et mindre skår af samme karakter som det på overfladen fundne. Ud fra topografien at dømme er det sandsynligt, at prøvegravningen har berørt det egentlige bopladsområde, der imidlertid står umiddelbart over for total udslettelse

FSM 9271 og 9272

Jørgen A. Jacobsen

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

166. Lotzes Have

08.04.07 Odense

Kulturlag/bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 103. Undersøgelse af mere end 500 m² i middelalderbyens N-lige udkant. N-ligst var der mulighed for at studere et vådområde langs med Rosenbækken. En stejl kant langs vådområdet førte til overvejelser, om der evt. har været gravet en kunstig rende, måske i forbindelse med en befæstning af Odense. Området op til vådområdet har ligget åbent hen næsten hele middelalderen. Der blev fundet grustagningsgruber med materiale fra 12- og 1300-tallet, og midt i området fandtes et stort lokum, rumindhold ca. 2 m³ fra 1400-tallet. NNU har undersøgt plantemakrofossiler fra vådområdet og lokummet, og en analyse af indholdet afslørede bl.a. boghvede. Nærmest byen lå rester af en bygning fra begyndelsen af 1500-tallet med et gulv af røde og gule fliser lagt i skaktavlmønster

KMO LH95

Eskil Arentoft

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

167. Overgade/Skjolden/Torvegade

08.04.07 Odense

Kulturlag/bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

Registrering af kulturlag og anlæg, bl.a. en brolægning fra omkring 1200. På Skjolden fund af en samlebrønd til byens ældre trævandledningsnet. Endelig fund af en munkestensmuret bygning, måske fra et af de tre stenhuse, der er nævnt i et tingsvidne fra 1545

KMO 1996/17

Eskil Arentoft

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

168. Sct. Hans Kirke

08.04.07 Odense

Kirke/bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 105. Ved undersøgelsen fandtes gulvlag og fundamenter fra bygning hørende til Johanitterklostrets hospital. Bygningen er ud fra keramikken dateret til anden halvdel af 1400-tallet. I et andet lag fandtes et smukt bemalet rudeglas, dateret til 1300-tallet. En af undersøgelsens andre gode resultater er fundet af gruber med Østersøkeramik, samt bebyggelsesspor. Der er ikke tidligere fundet bebyggelsesspor ældre end 1400 tallet i denne del af Odense

KMO 1996/5

Dorte Lund Mortensen

Lars Frobjerg Mortensen

Bebyggelse - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

169. Vor Frue Kirke

08.04.07 Odense

Kirke

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 104. Ved undersøgelse SØ for kirkens kor fandtes fem jordfæstegrave, heraf en mulig dobbeltgrav, samt en stor mængde menneskeknogler. Endvidere fremkom en ganske anselig kalkgrube, og det kunne påvises, at der var foretaget en afgravning af ler på kirkegården

KMO 1996/1

Lars Frobjerg Mortensen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

170. Lindved

08.04.10 Stenløse

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre romersk jernalder

sb. 21. Ved afdækning af et ca. 4.800 m² stort område fandtes der spor af et treskibet hus, der havde haft seks sæt tagbærende stolper og to sæt indgangsstolper. Omkring huset, der ud fra formen dateres til ældre romertid, blev afdækket et stort antal affaldsgruber og formodede overfladebrønde. Disse anlæg indeholdt store mængder dyreknogler og keramik fra ældre romertid. I en affaldsgrube fandtes en intakt, tyndnakket flintøkse. Fra en anden affaldsgrube stammer en bronzefibula fra tidlig ældre romersk jernalder. Nær huset blev desuden undersøgt et indtil 35 cm tykt og meget fundrigt kulturlag. Spredt over pladsen, men især samlet i en klynge i bopladsområdets udkant, fandtes en mængde kogestensgruber. En af disse indeholdt dele af et menneskeskelet, som kun delvis lå i anatomisk orden. Skelettet stammer fra en kvinde i 30'erne, og knoglerne bar spor af let varmpåvirkning. Flere havde tillige snitmærker

FSM 9431

Mogens Bo Henriksen

Bebyggelse - Romersk jernalder

171. Lyøvej

08.07.01 Asperup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 43. På et højtliggende plateau blev der inden for 3.000 m² frilagt i alt 330 anlæg. Blandt stolpehullerne kunne der udskilles to hustomter i svært medtaget tilstand. På den ene tomt blev spændet mellem stolperne i stolpeparrene målt til godt 3 m, medens længden ikke med sikkerhed lod sig fastslå. Det andet hus kunne kun frilægges i en længde på 10 m. En række bopladsgruber indeholdt ud over lerklining, dyreknogler og flint en stor mængde keramik, der daterer bopladsen til sen førromersk jernalder. Fordelingen af anlæg peger entydigt på, at det frilagte område udgør periferien af det egentlige bopladsområde, hvis centrale dele er beliggende V herfor, i et område tæt bebygget med parcellhuse

FSM 9392

Rudi Greve

Bebyggelse - Førromersk jernalder

172. Fyllested Mølle

08.07.03 Brenderup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./y.br.

Besigtigelse af enkelte kogestensgruber og trækulsholdige gruber. Ud fra kogestensgrubernes cirkulære form kan anlæggene med forsigtighed dateres til yngre bronzealder. Løsfund af flintredskaber fra det omgivende areal dateres til yngre stenalder, måske enkeltgravskultur. I et regnvandsbassin blev der under ca. 2 m grus iagttaget et tørvelag, der antagelig stammer fra Allerødtid. En jordprøve blev udtaget

FSM 9525

Mogens Bo Henriksen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

173. Middelfart Kirke

08.07.13 Middelfart

Kirkegård

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

sb. 36. Undersøgelse Ø for Skt. Nicolai Kirke klarlagde omfanget af et byggeris indgreb i den nu nedlagte kirkegårds grave, der alle var af nyere dato. Dokumentation af kirkegårdens afgrænsning mod N samt oplysninger om skrænten ned mod Lillebælt kunne indhentes

KMO 1996/25

Eskil Arentoft

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

174. Middelfart Vestre Skole

08.07.13 Middelfart

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Prøvegravning mellem Algade og Søndergade, dvs. inden for middelalderbyens grænser. Der fandtes ikke spor af middelalderlige kulturlag.

KMO 1996/24

Eskil Arentoft

Kulturlag - Nyere tid

Svendborg Amt

175. Bjørnebanken

09.01.04 Gudme

Boplads

Dyrkning

Y.rom./æ.germ.

sb. 109. Undersøgelsen, der var foranlediget af amatørarkæologers fund af en solidus og dele af et sølvfad, resulterede i fundet af yderligere to solidi, foruden en mængde fragmenter af sølvfadet. De tre solidi synes dog ikke at høre sammen med sølvfundet. Udgravningen afslørede desuden, at sølvstykkerne lå inden for rammerne af et jernalderhus, som formentlig tilhører et gårdsanlæg med omgivende hegn på stedet

SOM 95.431

Palle Østergaard Sørensen

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

176. Møllegårdsmarken

09.01.04 Gudme

Vejanlæg

Selvvalgt forskning

Romersk jernalder

sb. 50. Afsluttende undersøgelse af vejforløb (AUD 1995, 189). Tæt op ad V-siden på de to tidligere undersøgte veje fremkom endnu en hulvej. Vejen er bortpløjet op over det meste af gravpladsen, men det ses tydeligt, at gravene har respekteret vejen. I profilet ved vadestedet over Tange Å løber den sammen med de to tidligere påviste veje, og den synes at være den ældste. Ligesom i nabovejen (AUD 1993, 195; 1994, 252) var også denne hulvej fyldt med rester fra ligbrænding i form af trækulsholdigt sand, som foruden keramik fra sen yngre romertid også indeholdt fragmenter af jerngenstande, smeltet glas, bronze og guld. Blandt guldet var der små fragmenter, som kan udgøre randen af en brakteat

FSM 872

Claus Madsen

Vej/bro - Romersk jernalder

177. Stærkærvej

09.01.04 Gudme

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.rom./æ.germ.

Undersøgelse af et mindre bopladsområde, der ligger perifert i forhold til de centrale og meget rige matrikler i Gudme, dog med særdeles mange anlægsspor. Der var kun mulighed for at foretage en begrænset udgravning, og der fandtes af metalsager blot en korsformet fibel og et stykke brudsølv

SOM 96.446

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

178. Lundeborg I

09.01.05 Hesselager

Boplads

Vejanlæg

Y.rom./nyere tid

sb. 132. Undersøgelse i vejtracé, hvorved der fremkom adskillige anlæg fra jernalder og renaissance, samt dele af det urørte kulturlag. Under den gamle vej fandtes velbevarede levn af bygninger fra renaissanceen i form af forskellige syldstensrækker

SOM A2-86

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Nyere tid

179. Henninge Nor

09.02.05 Skrøbelev

Pælespærring

Selvvalgt forskning

J./midd.

Mindre genundersøgelse af pælespærring, der lukker V-lige del af Henninge Nor fra S-spidsen af Kamsø til Ll. Hestehave mod V. Foretaget i samarbejde med søfartsprojektet, NMF, Roskilde med henblik på optagning af prøver til vedbestemmelse og datering. Afdækning af et mindre felt på 12,5 x 12 m nær Ø-lige landfæste ved Kamsø. Spærringen består i hovedtrækkene af enkelte kraftige, tilspidsede pæle stående spredt på ydersiden i en 1,5 m bred zone og inden for denne et forholdsvis tæt sat bælte af tyndere, tilspidsede pæle sat på kryds og tværs med en generel hældning udad (mod S)

LMR 9184, NMF

Hugo H. Sørensen

Andre anlæg/diverse - Jernalder

Andre anlæg/diverse - Middelalder

180. Murermarken

09.04.10 Herringe

Grube/hustomt/kulturlag

Dyrkning

Y.st./j./midd.

sb. 6. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 201), hvor der fandtes yderligere to hustomter, således at nu i alt fire hustomter antagelig har udgjort to faser af et gårdskompleks, der mod N afgrænses af en 1,3 m dyb grøft; N herfor fremkom yderligere en hustomt. Alle har været uden indre, tagbærende stolper, og gårdskomplekset kan henføres til 1100-tallet, også ud fra sen Østersøkeramik; fundene i øvrigt udgjordes af en hvæssesten af glimmerskifer og en jernnøgle. I området var også enkelte løsfund fra yngre stenalder, og der undersøgte en grube fra førromersk eller yngre germansk jernalder(!)

FSM 9099

Mogens Bo Henriksen

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Grube - Jernalder

Bebyggelse - Middelalder

181. Langebjerg

09.04.19 Sandholts Lyndelse

Boplads

Råstof

Ældre romersk jernalder

sb. 17. I kanten af en grusgrav på en bakketop undersøgtes et udstrakt kulturlag med keramik og rester af cylindriske ildbukke samt bearbejdet flint. I og omkring kulturlaget fandtes kogestensgruber, affaldsgruber og stolpehuller. Keramikken daterer fundet til ældre romersk jernalder

FSM 3232

Mogens Bo Henriksen

Bebyggelse - Romersk jernalder

182. Tornehave

09.04.20 Svanninge

Boplads

Plantning

Yngre bronzealder

sb. 75. Efter rekognoscering afdækkedes to kogestensgruber og fem bopladsgruber. En enkelt af kogestensgruberne var bevaret i en dybde af 45 cm under muldlaget, medens resten af anlæggene var mellem 5-10 cm dybe. Eneste fund var et skår, der ud fra godset kan henføres til bronzealder.

Yderligere undersøgelser på bopladsområdet skønnedes ikke fornødent

FSM 9298

Rudi Greve

Bebyggelse - Yngre bronzealder

183. Bodøvej

09.05.13 Svendborg

Boplads

Andet anlægsarbejde

Æ.st./y.st.

Tæt ved bredden af et mindre vandhul lokaliseredes et stort område med Maglemoseflint i et sandet lysegråt lag. På udvalgte steder blev der foretaget tørsoldning, hvilket tilvejebragte adskillige stykker flint. Det lykkedes imidlertid ikke inden for den stramme tidsplan at lokalisere bopladsområdets centrale del. Der fandtes tillige adskillige gruber og anlæg med neolitisk flint, og i enkelte desuden neolitisk keramik

SOM 96.467.1

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

184. Kattesundet

09.05.13 Svendborg

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Fortsatte undersøgelser. Der afdækkedes et formentligt cirkulært vandreservoir fra 1200-tallet nedgravet 2 m i morænebanken. I løbet af middelalderen er dette bassin successivt blevet opfyldt for endelig at blive opgivet en gang i 1500-tallet. Velbevarede prøver fra de mange lag i bassinet er blevet udtaget til analyse på NNU. Det lykkedes ikke at få kontakt med det middelalderlige gadeforløb i selve Kattesundet. Undersøgelsen forventes fortsat

SOM A 92 222

Per O. Thomsen

Henrik M. Jansen

Kulturlag - Middelalder

185. Kullinggade

09.05.13 Svendborg

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Middelalder

I Ribers Have, umiddelbart S for voldgraven, hvor der foretoges arkæologiske undersøgelser i 1974, og tæt på det nu nedrevne Skattertårn, påvistes særdeles fundrige bebyggelseslag med fund fra høj- og senmiddelalder, bl.a. en del sølv- og kobbermønter. Også en velbevaret brønd blev afdækket

SOM A 96-529

Per O. Thomsen

Henrik M. Jansen

Kulturlag - Middelalder

186. Møllergade/Dronningemaen

09.05.13 Svendborg

Diverse

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Søgegrøfter afslørede, at områdets middelalderlag var bortgravet; derimod kunne det med sikkerhed fastslås, at den såkaldte Dronningema aldrig har været en del af Svendborg Sund. Der er tale om en fersk indsø, adskilt af en stor strandvold, på hvilken man fra første færd har placeret Svendborgs N-S gående hovedgade Algaden eller Møllergaden, som er betegnelsen allerede i middelalderen

SOM A 00 96-487

Henrik M. Jansen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

187. Sørup

09.05.13 Svendborg

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førrømsk jernalder

I de udlagte grøfter og felter registreredes både stolpehuller og gruber, med flint og keramik i de sidstnævnte. I et enkelt område sås stolpeforløb, der må opfattes som rester af indvendige, tagbærende stolper i et hus, hvis datering formentlig er tidlig førrømsk jernalder

SOM 96.467.II

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Førrømsk jernalder

188. Ørkild borgruin

09.05.15 Tved

Voldsted

Diverse

Middelalder

Ved en oprydning afdækkedes bl.a. en brolagt hulevej, som synes at føre frem til den oprindelige, og muligvis eneste, indgang til borgen. På hovedbanken bortgravedes en opkastet udkigshøj, hvor jorden blev soldet, og derved gjordes mange fund. Arbejdet fortsattes i 1997

SOM A 95-422

Jakob Tue Christensen

Henrik M. Jansen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

189. Søgårdsvej

09.05.16 Øster Skerninge

Boplads/højryggede agre

Andet anlægsarbejde

Y.br./førrom./midd.

Undersøgelse af tre større felter med gruber og tusindvis af stolpehuller. Desuden registreres omfattende systemer af højryggede agre fra middelalderen. De mange stolpehuller afslørede kun i enkelte tilfælde levn af fragmentariske huse og mulige hegnsføreløb, idet bevaringsforholdene var meget svingende. Genstandsmaterialet består af flint og keramik, der klart peger på en datering til periode VI og tidlig førromersk jernalder

SOM 90.A93

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Ager/mark - Middelalder

190. Egeskovløkke III

09.06.08 Herrested

Megalitanlæg/boplads/jernudvinding

Dyrkning

Y.st./æ.j.

sb. 19. Undersøgelse af en dysse, hvis kammer i 1944 var blevet undersøgt af Fyns Stiftsmuseum. Anlæggets tilstand godt 50 år senere er et talende vidnesbyrd om effekten af moderne landbrugsdrift. Således var kammeret, der dengang var efterladt nogenlunde intakt, kun til stede som et større fyldskifte på ca. 6,5 x ca. 10 m. Inden for dette lå en fyld af muld blandet med materiale fra kammerpakningen. Fundmaterialet udgjordes af nogle fragmentariske knoglerester fra menneske, få skår samt et enkelt flintredskab. I den SV-lige del af anlægget afdækkedes et kort randstensforløb, der ud fra niveauet må opfattes som resterne af den høj, der er opført over dyssen. I udkanten af undersøgelsesområdet blotlagdes et antal stolpehuller og gruber tilhørende en boplads fra ældre jernalder. Anlæggene indeholdt betydelige mængder jernslagge

FSM 9233

Rudi Greve

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Jernudvinding - Ældre jernalder

191. Exercerpladsen

09.06.10 Nyborg

Bybefæstning

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Ved undersøgelsen kunne det konstateres, at voldgraven på det berørte område oprindeligt har været ca. 8 m bredere end i dag. Den seneste opfyldning af voldgraven er sket ved anlæggelsen af exercerpladsen i 1970

NOM 6225, SN 6112-1712

Konrad Lambertsen

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

192. Fæstningsgraven

09.06.10 Nyborg

Bybefæstning

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

På begge sider af graven kunne der ved arkæologisk overvågning konstateres et ca. 1 m tykt muldlag, hvorunder lå gult, sterilt ler, oprindeligt eller påført. Under arbejdet påvistes den nøjagtige placering af den undersøiske spærring mellem den V-lige og N-lige voldgrav. Der fandtes ingen spor efter bolværker langs gravens kanter

NOM 6263, SN 6112-1735

Knud Hornbeck

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

193. Korsbrødregården

09.06.10 Nyborg

Bebyggelse/kirkegård

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

Fundamenter og kulturlag under den eksisterende præstegård viste, at gården i den tidligste byggefase fra omkring år 1400 var planlagt større og med en anden udformning end den, der efterfølgende blev gennemført. Påvisningen af brønd og formodede syldstensspor dokumenterede eksistensen af tidligere bebyggelse, hvor Korsbrødregården står i dag. Konklusionen på undersøgelsen blev, at den nuværende Korsbrødregård er identisk med den barfred, som lensmanden på Nyborg Slot, Steen Basse, lod opføre på stedet i 1430'erne, efter at han i perioden 1405-1422 havde erhvervet de to gårde, som tidligere stod på lokaliteten. Mellem bygningskompleksets N-side og Vor Frue Kirke blev der dokumenteret i alt 19 grave, som i mange tilfælde vise sig at ligge umiddelbart under den eksisterende vejbelægning, især på arealet N for Korsbrødregården, hvor der har været foretaget afgravninger. Alle grave, som har kunnet dateres, stammer fra 16. og 17. årh. Arealet mellem præstegård og kirke, hvor der i dag er hovedindgang til præstegården, har i kirkegårdens tid, indtil 1748, ligget på præstegårdens bagside. Der blev dokumenteret spor efter om- og tilbygninger i relation til begge bygninger

NOM 6229

Knud Hornbeck

Bebyggelse - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

194. Slipshavn

09.06.11 Nyborg Ls (Hjulby)

Diverse

Andet anlægsarbejde

Udateret

Marinarkæologisk forundersøgelse af område på Hjemmeværnsskolen, Slipshavn. Undersøgelsen viste kun tilstedeværelsen af nyere gytjeaflejringer, der ikke indeholder oplysninger af væsentlig kulturhistorisk interesse

LMR 13231

Hugo H. Sørensen

Andre anlæg/diverse - Udateret

195. Engdalen

09.06.14 Søllinge

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Vik./midd./nyere tid

sb. 6. Ved en mindre undersøgelse blev der påvist spredte anlæg, mest i form af stolpehuller. Hertil kommer en indtil 4,5 m bred og 1 m dyb grøft, som var overlejret af et kulturlag med ildskørnede sten. Grøften kan med forsigtighed dateres til tidlig middelalder. Fra lokaliteten stammer en mængde løsfund af keramik og hvæssesten af glimmerskifer fra sen vikingetid/tidlig middelalder/nyere tid

FSM 6171

Mogens Bo Henriksen

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

196. Tronne Allé

09.06.17 Vindinge

Gravplads

Andet anlægsarbejde

Ældre jernalder

sb. 101. På et større udstykningsområde undersøgtes en svært medtaget gravplads med i alt 13 brandgrave. Graden af beskadigelse var så udtalt, at gravene kun var bevaret i dybder på mellem 4 og 26 cm under muldlaget. Gravtypen kan derfor kun med forbehold bestemmes som brandpletter. I en enkelt af gravene fandtes en jernkniv, i en anden et fragment af en sådan, medens en tredje rummede en hankekop af ældre jernalderkarakter. Den opgravede gravfyld blev indsamlet i sin helhed med henblik på vandsoldning

FSM 9405

Rudi Greve

Gravplads/grav - Ældre jernalder

197. St. Alberts kirkegård

09.07.04 Rise

Befæstning/kirke/kirkegård

Dyrkning

Middelalder

Større undersøgelse af en velbevaret, kystnær kirketomt omgivet af en gravplads med omkring 70 grave. Kirken har været en langhusbygning med kor og skib i ét, godt 18 m lang og 8 m bred. Mod N en sidebygning ud for korenden, 7,5 x 7 m stor, formentlig et sakristi. Bygningerne har været af tegl behængt med munke og nonner. Spor af indvendig dekoration med kalkmalerier og fund af bemalede, blyindfattede ruder. Under gulvet i sakristiet og i kirkens V-ende enkelte grave. Tre pilgrimstegn, en alterklokke og 35-40 mønter daterer kirkens opførelse til omkring 1300 og viser benyttelse frem til reformationen. På kirkens S-side ud for koret og sammenbygget med dette er påvist en meget svært funderet bygning, ca. 9,5 x 9 m. Bygningen har delvist bevaret gulvlag, der indeholder talrige dyreknogler, diverse jernsager, armbrøstbolte, en dupsko, mønter og, i den dybeste del, Østersø-/tidlig middelalderkeramik. Ved S-væggen talrige rester af flot bemalede glasruder med blyindfatning. I bygningens V-lige og N-lige del mange barnegrave og en enkelt voksenbegravelse. Bortset fra gravene har fundstoffet en verdslig karakter. Østersøkeramikken synes at indicere, at den tårnlignende stenbygning er ældre end de øvrige bygningsdele. Muligvis har stenbygningen tilknytning til et hidtil ukendt befæstningsanlæg, der har vist sig at omgive et godt 0,5 tdl. stort område omkring kirken. Anlægget, der efter udgravningen er blevet reableret, består af en ca. 6 m bred og 3 m dyb spidsgrav med en indre vold af næsten samme dimensioner dannende en uregelmæssig halvkreds udgående fra kystskrænten. Eneste fund fra spidsgravens bund er tamdyrknogler, der vil blive C-14 dateret. Den sparsomt belagte kirkegård overlapper mod SV tilsyneladende en ældre førkristen(?) gravplads. I tre tilfælde er grave skåret af senere kristne grave. En af de beskadigede grave er en dobbeltgrav med to halshuggede mænd. Denne grav er ved at blive C-14 dateret. Hele anlægget med reableret vold og grav samt kirkebygningernes murforløb markeret med lave, græsklædte jordvolde vil blive åbnet for offentligheden i 1997 i 1000-året for St. Alberts helgendød i Østprøjsen

LMR 11236

Jørgen Skaarup

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

198. Stokkeby Nor

09.07.07 Ærøskøbing

Dæmning

Selvvalgt forskning

Midd./nyere tid

Kortvarig undersøgelse i samarbejde med søfartsprojektet, NMF, Roskilde, med henblik på lokalisering og bestemmelse af en "Steenbroe till Støylteborg" gengivet på kort over Ærøs kirkers jorder fra 1734, opmålt af premierløjtnant Christian Ludolph Pape. Ca. 100 meter V for voldstedet "Stylteborg" eller "Borret" fandtes rester af en dæmningslignende konstruktion med en N-lig sikring bestående af store marksten og en S-lig forhudning af pålagte tørv. I det øvrige forløb fandtes ikke spor af dæmningen, der her kan have ligget højere på de kraftige sandbanker, der har strakt sig over det meste af noret på dette sted som grunde banker. En evt. vejbane vil være bortpløjet, hvorfor dæmningens anvendelse ikke kan fastslås. Der kan være tale om en tidlig inddæmning som beskyttelse af lavtliggende enge, en decideret vej eller en kombination af disse funktioner. Blandt markstenene mod N fandtes fragmenter af munkesten med mørtelrester, hvorved anlæggets opførelse må placeres mellem højmiddelalder og kortets gengivelse i 1734

LMR 13092/NMF

Hugo H. Sørensen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

Hjørring Amt

199. Børglum Kloster

10.01.02 Børglum

Bygningsfundamenter

Dyrkning

Middelalder

Fortsatte undersøgelser (AUD 1994, 276; 1995, 214) i et område med middelalderlige bygningstomter afslørede, at bygningskomplekset var større og mere kompliceret end først antaget. Undersøgelserne, der var iværksat på grund af forestående grubning, afsluttedes, da det lykkedes at indgå aftale med lodsejeren om at friholde området for grubning

VHM 215/92

Lone Andersen

Bebyggelse - Middelalder

200. Lille Torup

10.01.13 Tolstrup

Boplads

Råstof

Y.st./br.

Undersøgelse af fem hustomter. Hus A, et Ø-V orienteret, toskibet langhus, 6 x 23 m. Vægforløbene var både ved gavl og langsider rette. Støttestolper var anbragt på ydersiden af langsiderne og parallelt med disse i V-enden, og der havde tilsyneladende været en åben Ø-gavl. Datering, sandsynligvis til mellemneolitisk tid. Hus B, et tilnærmelsesvist Ø-V orienteret, ca. 11 m langt parti af et 5 m bredt, toskibet langhus, med et 7 m langt, forsænket gulvparti. Huset kunne ikke med sikkerhed afgrænses mod V, hvor en asfaltvej gennemskærer området. Ø-gavlen var afrundet. Uregelmæssige spor efter vægstolper. Datering, sandsynligvis tidlig senneolitisk tid. Hus C, SØ-NV orienteret, toskibet langhus, 5 x 15 m, med rette langsider og let buede gavlforløb. Datering, sandsynligvis mellemneolitisk tid. Hus D, SØ-NV orienteret, toskibet langhus, 3,5 x 6,5 m, med rette langsider og let buede gavlforløb. Datering, sandsynligvis mellemneolitisk tid. Hus E, treskibet langhus, 5 x 16 m. Datering, bronzealder. Der fremkom kun ganske få daterende genstande i hustomterne, og mere præcise dateringer afventer resultatet af C-14 analyser

VHM 550/1967

Torben Nilsson

Lone Andersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

201. Alderslyst

10.02.03 Dronninglund

Boplads

Vejanlæg

Y.st./y.br.

sb. 367. Udgravningen omfattede to formodede SØ-NV orienterede, toskibede, neolitiske hustomter, kun spor efter formodede tagbærende stolper var bevaret, begge ca. 11 m lange. Desuden undersøgtes et mindre antal fyldskifter fra yngre bronzealder

VHM 37/1996

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

202. Store Bjørnlund

10.02.03 Dronninglund

Høj

Vejanlæg

Yngre bronzealder

Gravhøjen bestod af en tilnærmelsesvis cirkulær, ca. 60 cm høj røse, ca. 5 m i diameter, der var opbygget af hånd- til favnstore sten, hvorover der var opført en formentlig cirkulær jordhøj, ca. 8 m i diameter. Et større område i højens centrale del var omrodet. Her fandtes resterne af en brandgrav: enkelte lerkarskår og hvidbrændte fragmenter af menneskeknogler

VHM 36/1996

Lone Andersen

Gravhøj - Yngre bronzealder

203. Åbogård

10.02.14 Volstrup

Høj/boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 4. Undersøgelse af to, muligvis oprindeligt sammenbyggede rundhøje, høj 1-2, henholdsvis 14 og 5,5 m i diameter, registreret som én overpløjet gravhøj. Høj 1, der havde randstenskæde, var fundtom. Centralgrav antydedes af større moderne forstyrrelse i højens centrum. Høj 2, der var omgivet af randstenskæde, indeholdt to brandgrave. SØ for gravhøjene fandtes et større område med diverse bopladsindikerende fyldskifter

VHM 34/1996

Lone Andersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravhøj - Yngre bronzealder

204. Terkelsgård

10.03.09 Mosbjerg

Brandgrav

Andet anlægsarbejde

Førrømersk jernalder

sb. 79. Ved en prøvegravning i den formodede gravhøj kunne det konstateres, at højningen bestod af flyvesand. Under dette og et tyndt, stærkt udvasket gammelt muldlag fremkom en brandgrube. I graven fandtes lerkarskår samt en fingerring af bronze

VHM 15/1996

Torben Nilsson

Gravplads/grav - Førrømersk jernalder

205. Bøgsted Hovedgård

10.06.02 Astrup

Bygningsfundamenter

Andet anlægsarbejde

Middelalder(?)

sb. 58. Registrering af kampestensfundamenter under gulvene. Et meget kraftigt fundament, der er placeret 2,2 m fra og parallelt med den nuværende bygnings N-væg, har formentlig båret N-væggen i en ældre udgave af hovedbygningen. I hovedbygningens Ø-ende er der i husets indre registreret forskellige vægfundamenter

VHM 46/1996

Torben Nilsson

Bebyggelse - Middelalder

206. Kylling Høj

10.06.19 Vidstrup

Brandgrav

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 13. Ved prøvegravning på den formodede overpløjede høj fremkom en brandgrube, der indeholdt adskillige lerkar, fingerring af sølv, halvmåneformet ragekniv af jern, sværd af jern, skedebeslag samt diverse genstande af jern

VHM 27/1996

Torben Nilsson

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

207. Skræm Kirke

10.07.06 Skræm

Kogestensgruber/grubehus

Andet anlægsarbejde

Oldtid/midd.

sb. 40. Der fandtes otte cirkulære kogestensgruber uden daterende materiale. Desuden et grubehus med spor efter trævægge(?) samt et lille ildsted og en askegrube

ÅHM 3706

Jens N. Nielsen

Grube - Oldtid

Bebyggelse - Middelalder

Thisted Amt

208. Sundbygård

11.01.11 Stagstrup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.br./vik.

sb. 129. Fortsat undersøgelse (AUD 1988, 163; 1995, 223) af en del af en boplads fra vikingetid, samt en del af en bebyggelse fra yngre bronzealder. Bronzealderbebyggelsen bestod af fem fra hinanden ret klart afgrænsede, gårdskomplekser med langhuse i flere faser samt tilhørende smågruber inden for og uden for husene, men ingen lertagnings- eller affaldsgruber. Vikingetidsbopladsen var af meget betydelig størrelse og var anlagt oven for den nu udtørrede Sundby Sø og strandengen ved Vilsund. Det udgravede område udgjorde kun den NV-lige del af bopladsen. I det ca. 20.000 m² store udgravningsfelt blev dele af to gårdspareller adskilt af et hegn eller en grøft med flere faser, forløbende NØ-SV. Langhuse af ca. 30 m længde og korte huse på 8-10 m samt grubehuse lå fordelt på hver sin side af hegn/grøften. På den SØ-lige gårdsparell blev der også udgravet et Trelleborghus af særlig type. Sundbygård-landsbyen lå placeret lige ved det smalleste sted mellem Thy og Mors og skulle øjensynlig kontrollere sejladsen på Limfjorden. I kong Valdemars Jordebog nævnes, at kongen har patrimoniumgods i Sundby til en værdi af otte mark guld, vel to bol eller to gårde. Hvornår denne ejendom tilgik kongehuset er uvist, måske allerede i vikingetiden. Men den historiske kilde viser, at stedet har haft en væsentlig betydning

THY 2483

Bjarne Henning Nielsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Vikingetid

209. Legård

11.01.12 Sønderhå

Boplads

Dyrkning

Æ.br./y.br./æ.germ.

sb. 279. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 224). I 1996 udgravedes ca. 1.375 m². Der udgravedes et 33 x 8 m stort velbevaret treskibet langhus, hus III. I næsten alle stolpehullerne kunne stolpesporene ses tydeligt. Huset har haft tre rum. I V- og Ø-enden fandtes formodede beboelsesrum med ildsteder. I midterrummet har der været stald med båseskullerum i to faser. Der har formodentlig været en indgang ind i stalden i hver langside. Fundene består næsten udelukkende af keramik, især fundet i stolpehuller i tilknytning til Ø-rummet. Huset er ud fra typen og keramikken foreløbigt dateret til ældre bronzealder per. II. Endvidere udgravedes V-delene af yderligere 5-7 treskibede langhuse. 2-3 af disse huse har haft mange ildgruber i V-delen og skal formodentlig dateres til per. III-IV. De sidste 3-4 huse, heraf et med et nedsat lerkar nær V-enden, er indtil videre med nogen usikkerhed dateret til yngre bronzealder. Thy-projektet har udtaget jordprøver til flotering fra praktisk taget alle anlægsspor på lokaliteten. Samlet synes det på nuværende tidspunkt rimeligt at antage, at Legårdlokaliteten kan tolkes som en enkeltgård, der kontinuerligt har været placeret på samme bakketop i det meste af bronzealderen. En ud af to tidligere registrerede høje på lokaliteten blev forsøgt lokaliseret gennem en søgegrøft, men der fandtes ingen bevarede spor efter højen. I søgegrøften fandtes i stedet de formodede spor efter et langhus med kulturlag fra ældre germansk jernalder. En større grube, der havde ødelagt enkelte stolpehuller i N-siden af hus III er også dateret til jernalder. Undersøgelsen forventes fortsat og afsluttet i 1997

THY 3414

Martin Mikkelsen

Kristian Kristiansen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Germansk jernalder

210. Ambygård

11.01.14 Visby

Grav

Råstof

Yngre stenalder?

sb. 107. Ved undersøgelsen blev afdækket to tilsyneladende separate stenlægninger, som blev tolket som grave. Ved nærmere eftersyn viste det sig, at stenlægningerne sandsynligvis har været sammenhængende, men den forbindende del er delvis bortpløjet. Centralt i anlægget og under stenlaget lå et 27 cm dybt, fladbundet mandslangt fyldskifte med afrundede hjørner. Der var ikke spor efter en gravlagt eller gravgaver. Spredt i fylden blandt de overliggende sten fandtes et par skrabere samt enkelte stykker flintafslag, som med en vis forsigtighed kan dateres til senneolitikum

THY 3710

Christian Aabo Jørgensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

211. Ambygård

11.01.14 Visby

Boplads

Råstof

Bronzealder

sb. 146. Som led i systematisk sondering og undersøgelse af et større grusgravningsområde (AUD 1995, 225) fandtes et treskibet langhus fra mellemste bronzealder med tre faser, placeret lidt forskudt for hinanden i husets længderetning. Vægstolper var ikke bevaret, men der fandtes spor af tagbærende stolper, indgangsstolper og gruber med trækul og ildskørnede sten. I lighed med de tidligere undersøgte huse i området lå også dette på en mindre forhøjning i et kuperet dødislandskab

THY 3740

Anne-Louise Haack Olsen

Jens-Henrik Bech

Bebyggelse - Bronzealder

212. Bjerre

11.02.11 Vigsø

Boplads/ardspor

Selvvalgt forskning

Yngre bronzealder

sb. 32. Under et indtil 0,8 m tykt flyvesandslag, hvis nedre del er aflejret i bronzealderen, fandtes dyrkningshorisonter samt et 10 cm tykt bopladslag fra yngre bronzealder. Bopladslaget lå over et 10 cm tykt dyrkningslag med ardsfor i bunden, og det var atter blevet overpløjet efter bebyggelsens ophør, hvorefter området ret hurtigt er blevet dækket af flyvesand. I tilknytning til bopladslaget fandtes stolpehuller fra et lille, kun 4 m bredt hus. V-enden er endnu ikke afdækket. Op til S-væggen fandtes en stenlægning af kalkstensbleger, antagelig en indgangsbrolægning. S for huset fandtes et stort antal gruber, omfattende kogestensgruber, affaldsgruber, nedsatte lerkar samt to ravdepoter. Bopladslaget og gruberne rummede et stort fundmateriale overvejende bestående af skår og flintafslag, og der blev systematisk indsamlet prøver med henblik på makrofossilanalyse. Undersøgelsen fortsættes i 1997

THY 3718

Anne-Louise Haack Olsen

Timothy Earle

Ager/mark - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

213. Liselund

11.03.05 Sjørring

Sarupanlæg

Selvvalgt forskning

Yngre stenalder

sb. 261. Fortsat undersøgelse i befæstet anlæg (AUD 1989, 190; 1993, 246). Ved udlægning af to søgegrøfter opnåedes der kontakt med en dobbelt systemgrøft, og der fremkom 24 stolpehuller og 31 gruber inde i anlægget. Adskillige af gruberne indeholdt tragt bægerkeramik og flintredskaber; heraf indeholdt en grube to økseplanker, og to andre gruber indeholdt betydelige mængder af forkullet korn og hasselnøddeskaller.

THY 2566

Jørgen Westphal

Sarupanlæg - Yngre stenalder

214. Nørre Nordentoft

11.03.05 Sjørring

Fyldskifter

Råstof

Yngre bronzealder

sb. 178. Undersøgelse af formodet overpløjet høj. Denne viste sig ved undersøgelsen at være en naturlig grusbanke, og der blev kun påtruffet et par enkelte fyldskifter, antagelig fra yngre bronzealder

THY 3470

Anne Bjerrekær

Andre anlæg/diverse - Yngre bronzealder

215. Tinggård

11.03.05 Sjørring

Landsby/hus

Andet anlægsarbejde

Æ.br./vik./midd.

sb. 260. Fortsat undersøgelse af område med kulturlag og bebyggelsesspor fra vikingetid og tidlig middelalder i Sjørrings Ø-lige udkant (AUD 1995, 229). Ved den fortsatte undersøgelse fandtes et hus af Trelleborgtype med et forsænket gulvparti i V-enden. S for huset fandtes kulturlag med værkstedsaffald, digler, støbeaffald af bly og bronze, jernslagge, hvæssesten m.m., samt en sølv mønt slået under Hardekud. Endvidere blev undersøgt tomten af et tørvebygget hus af samme type som de to tidligere undersøgte, hvoraf det ene blev færdigudgravet og viste sig at have en ovn med stenunderlag i to niveauer. I undergrunds niveau fandtes under tørvehuset et stolpebygget, 18 m langt og 8 m bredt, let trapezformet hus fra senneolitikum/tidligste bronzealder

THY 3471

Anne-Louise Haack Olsen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

216. Flade Præstegård

11.04.06 Flade

Hustomter

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 94. I forbindelse med opførelse af en ny præstegård blev der under den nedrevne præstegård fra 1920 fundet fundamenter og syldsten fra fire ældre bygninger. De ældste syldsten kunne keramikdateres til senmiddelalder, et kraftigt fundament havde båret et renæssancehus, et fundament var lagt 1759 og det yngste 1856. Det er naturligvis ikke muligt at se på et fundament eller en syld, om disse hidrører fra en præstegård, men udgraveren mener alligevel, at siden engang i middelalderen, har præstegården stået samme sted

MHM 2282x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

217. Galtrup

11.04.07 Galtrup

Høj

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 52. Ved totaludgravning af en overpløjet gravhøj blev der fundet en cirkelformet randstensskæde med en diameter på ca. 4 m. Randstenene var lagt i en 0,4 til 0,5 m dyb grøft. Under stenene og hvælvet op over den formodede grav fandtes et markant trækulslag. Inden for randstensskæden var der to stolpehuller, men ingen spor efter grav eller skeletspor. På undergrunden blev der fundet en stridsøkse tilhørende enkeltgravskulturen

MHM 2487x

Per Bugge Vegger

Gravhøj - Yngre stenalder

218. Jørsby

11.04.08 Jørsby

Stenhus

Dyrkning

Renæssance

sb. 15. Under syld og lergulv til et mindre hus fra 1600-1700-tallet var der bevaret et hjørne af et stenbygget fundament. Fundamentet var ca. 0,7 m bredt og bygget af større og mindre marksten. Tre skifter var bevaret. I forbindelse med fundamentet blev der fundet en del fornem renæssancekeramik. Udgraveren tolker fundet som spor efter hovedgården Jørsbygård

MHM 2202x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Nyere tid

219. Sønder Dråby

11.04.13 Sønder Dråby

Hustomt

Selvvalgt forskning

Middelalder(?)

sb. 8. Ved en mindre udgravning blev der under 1,5 m "plaggenjord" fundet et vægforløb bygget af græstørv, der måske skal dateres til middelalderen

MHM 2542x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Middelalder

220. Blidstrup Mark

11.05.01 Blidstrup

Gruber

Dyrkning

Førromersk jernalder

sb. 30. Ved en mindre udgravning blev der fundet to gruber, hvis indhold af potteskår daterer dem til førromersk jernalder

MHM 2317x

Per Bugge Vegger

Grube - Førromersk jernalder

221. Glomstrup

11.05.04 Hvidbjerg

Hovedgård

Selvvalgt forskning

Middelalder

sb. 58. Ved en række mindre udgravninger omkring hovedbygningen kunne det iagttages, at hovedbygningen indeholder en kælder, der er ældre end det nuværende hus

MHM 2489x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Middelalder

222. Fredsø Mølle

11.05.06 Lødderup

Boplads

Dyrkning

Vikingetid

sb. 195. Ved undersøgelsen fremkom den Ø-lige del af et Ø-V orienteret langhus med bageovn, der tildels var ødelagt af to grubehuse

MHM 1600x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Vikingetid

223. Dueholm Kloster

11.05.09 Nykøbing M

Kanal

Selvvalgt forskning

Renæssance

sb. 42. En del af en stensat kanal, en brønd og et fundament blev frilagt S for 1700-tals tilbygningen til hovedbygningen. Det kunne iagttages, at kanal, brønd og fundament er ældre end tilbygningen på hovedbygningen og sandsynligvis skal dateres til første halvdel af 1500-tallet

MHM 2128x

Per Bugge Vegger

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

224. Dueholm Kloster

11.05.09 Nykøbing M

Kloster

Selvvalgt forskning

Middelalder

sb. 42. For at undersøge baggrunden for kraftige sætningsskader blev der foretaget en mindre arkæologisk udgravning ved V-gavlen. Det kunne her iagttages, at de kraftige middelalderlige fundamenter ikke når helt ud til gavlen, og at selve den murede gavl står på en enkelt syldstensrække

MHM 415x

Per Bugge Vegger

Kloster - Middelalder

225. Gammelvold

11.05.14 Vejerslev

Voldsted

Andet anlægsarbejde

Senmiddelalder

sb. 34. Under oprensning af voldgravene kunne det iagttages, at kun den østre og en del af den nordre voldgrav var urørte. Voldgravene på de andre sider af herregårdspladsen er i begyndelsen af dette århundrede blevet uddybet ved mergelgravning. De bevarede voldgrave havde et jævnt fald fra marken og en stejl stigning ved voldfoden, med en største dybde under markniveau på ca. 2 m

MHM 2295x

Per Bugge Vegger

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

226. Blåbærhøje

11.06.07 Hvidbjerg

Høj

Råstof

Y.st.(?)/y.br.

Undersøgelse af en ikke tidligere registreret overpløjet høj beliggende i en gruppe på i alt otte registrerede, overpløjede høje og en fredet høj. Der var intet af selve højen bevaret. Ved den formodede højmidte fandtes dog en Ø-V orienteret jordfæstegrav med lidt tandemalje bevaret i V-enden, men uden daterende oldsager. I S- og Ø-siden af højen fandtes fire stærkt nedpløjede urnegrave

HOL 20.143

Poul Mikkelsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre bronzealder

227. Kettrup

11.07.04 Kettrup

Kirke

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

I skibets midtergang ud for dørene afdækkedes N-siden af et gravkammer fra 16-1700-årene. Væggene var opmuret af kridtsten i ler, og det delvist nedstyrtede tøndehvælv var af tegl i kalkmørtel. Ud for N-døren lå de nederste rester af to blysmeltegruber, der begge var gennemgravet ved anlæg af en senere begravelse

NM II 527/95

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

Ålborg Amt

228. Hovenbjerg

12.02.12 Strandby

Kulturlag

Skovrejsning

Yngre stenalder

sb. 143. Ved en prøvegravning på et afgrænset plateau blev der konstateret et neolitisk kulturlag bevaret i naturlig sænkning. Der undersøgte i alt 25 m², tykkelse ca. 25 cm. Fund af bl.a. firsidede tyknakkede økser og keramik med fure

VMÅ 2134

Torben Z. Andersen

Kulturlag - Yngre stenalder

229. Hovenbjerg

12.02.12 Strandby

Boplads

Skovrejsning

Y.st./y.br.

sb. 142. På et afgrænset plateau blev der udgravet ca. 10 store bopladsgruber i mergelholdigt ler. Fund: ornamenteret keramik og anden bopladsmateriale fra sen yngre bronzelader, samt diffuse stolpespor inden for ca. 6.000 m². Endvidere fandtes et kulturlag fra enkeltgravskultur/senneolitikum

VMÅ 2130

Torben Z. Andersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

230. Lyngby

12.03.06 Lyngby

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Ved en omsætning af kvadermurværket på skibets N-side blev de smuldrende rester af N-dørens stængebom fundet. Bommen har kunnet skydes godt 2 m ind i murlivet, og har "kørt" på en glatpudset mørtelflade i et 8 x 10 cm stort hul, hvis sider og loft har været beklædt med træplanker, der gav sig til kende som aftryk i murkernens mørtel

NM II 589/95

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

231. Vathus

12.03.06 Lyngby

Brandgrav

Dyrkning

Førromersk jernalder

sb. 53. Undersøgelse af en delvist opløjet brandplet med keramik, brændte ben og fragmenter af en jernkniv. Brandpletten dateres til førromersk jernalder per. IIIb

ÅHM 3674

Erik Johansen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

232. Glargårde

12.04.13 Visborg

Gruber

Dyrkning

Renæssance

sb. 94. Omkring kælderens til glasmesterens hus (AUD 1995, 242) blev et større område afdækket. Der fandtes forskellige gruber, en mulig "ovn" og en mulig skelgrøft

ÅHM 3221

Jens N. Nielsen

Grube - Nyere tid

233. Hvissehøj

12.04.13 Visborg

Glasaffald

Dyrkning

Udateret

sb. 95. Ved rekognoscering var der fundet glasaffald. Ved prøvegravningen fandtes ingen anlægsspor. Et område med rødfarvet undergrundssand var overlejret af et tykt muldlag, og anses bl.a. derfor at være et naturfænomen

ÅHM 3461

Jens N. Nielsen

Andre anlæg/diverse - Udateret

234. Nykro

12.04.13 Visborg

Affaldsgruber

Dyrkning

Yngre bronzealder

sb. 96. Rødfarvning af undergrundssand er tidligere tolket som spor efter glasovn fra renæssancen, men da der her fandtes affaldsgruber fra yngre bronzealder, der overlejrede det rødfarvede undergrundssand, må denne forklaring opgives. Rødfarvningen er sandsynligvis et naturfænomen

ÅHM 3670

Jens N. Nielsen

Grube - Yngre bronzealder

235. Sandelsmose

12.03.13 Sønder Kongerslev

Diverse

Dyrkning

Jernalder

sb. 97. Efter at amatører havde observeret røde aftegninger, som var tolket som spor efter glasovne fra renæssancen, foretoges en mindre undersøgelse, hvorved der fandtes rødfarvet undergrundssand, som delvist var overlejret af et muldlag med jernalderkeramik. Rødfarvningen skyldtes ikke renæssanceovne, men er sandsynligvis et naturfænomen

ÅHM 3671

Jens N. Nielsen

Andre anlæg/diverse - Jernalder

235a. Visborg

12.04.13 Visborg

Skaldyngge

Dyrkning

Stenalder

Færdigudgravning af det tværgående snit, der var påbegyndt i dyngens centrale del (AUD 1995,244) samt udgravning af et nyt tværsnit med et tilliggende 8 x 8 m stort felt i køkkenmøddingens Ø-lige del. Tværsnittet i den centrale del: under skallaget i feltets kystnære del fandtes et antal fladbundede, ca. 1 m store, grydeformede gruber af uvis anvendelse. Snittet udvidedes mod V med et system af 5 tætliggende og delvist overlappende ildsteder, omgivet af en tilhørende flinthuggerplads. I dyngens Ø-lige del indledtes udgravningen af en ca. 2m bred og 24,5 m lang, N-S-gående tværgroft, som mod Ø grænsede op til et 8 x 9 m stort felt. Dette område er ekstremt truet af ødelæggelse, da det kun er dækket af et ca. 20 cm tykt pløjelag. Øverst var der et 10 cm tykt lag med stærkt knust skalmasse, hovedsagelig hjertemuslinger blandet med meget trækul, mange kogesten samt oldsager. Dette lag hvilede på et 10-15 cm tykt skallag af hele vandretliggende østers; herunder var der et tyndt, sort kulturlag. I skallaget, men især under dette, fandtes 21 ildsteder, 3 gruber m.m. Skallaget indeholdt meget velbevaret keramik af dragtbægerstype, ofte store flager eller karsider, der var mønstrede i Vollingstil; hertil dyrekogler i stort antal samt flintoldsager, rav m.m. Hele det ca. 15-20 cm tykke skallag tilhører den ældste del af tidligneolitisk dragtbægerkultur, hvilket både fremgår af det homogene fundstof og en C-14 datering af lagets dybeste afsnit. Allerede nu er det keramiske fundstof og faunalevenene af et sådant omfang og en kvalitet, at det er et af de største og vigtigste fund i Jylland fra den tidligste bondekultur. Faunamaterialet er foreløbig artsbestemt og viser et erhverv baseret på en blanding af (megen) jagt og (lidt) tamdyr. Undersøgelsen forventes afsluttet i 1997

FHM 3933

Søren H. Andersen

Skaldyngge - Stenalder

Skaldyngge - Stenalder

236. Algade

12.05.16 Aalborg

Kloster

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 20. Registrering af murværk til klosterkirke og muligvis til V-fløj til gråbrødreklosteret

ÅHM 3646

Jens N. Nielsen

Kloster - Middelalder

237. Bredegade

12.05.16 Aalborg

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 31. Registrering af urørte kulturlag. Desuden blev undergrunden lokaliseret ved boringer

ÅHM 3548

Jens N. Nielsen

Kulturlag - Middelalder

238. Vesterbro

12.05.16 Aalborg

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 30. Afrensning af profiler med uforstyrrede kulturlag. Undergrunden blev frilag og indmålt

ÅHM 3652

Jens N. Nielsen

Kulturlag - Middelalder

239. Ajstrup

12.06.01 Ajstrup

Bopladser

Vejanlæg

Y.st./j.

I forbindelse med motorvejen Nørresundby - Brønderslev er der foretaget otte prøvegravninger. Tre prøvegravninger var positive og udgraves i 1997

ÅHM 3623-24, 3626-31

Erik Johansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Jernalder

240. Lille Vrå

12.06.01 Ajstrup

Grube

Andet anlægsarbejde

Ældre romersk jernalder

sb. 32. Mindre undersøgelse af en keramikførende grube, der givetvis tilhører en bebyggelse på stedet

ÅHM 3604

Erik Johansen

Grube - Romersk jernalder

241. Sulsted

12.06.10 Sulsted

Bopladser

Vejanlæg

Jernalder

I forbindelse med motorvejen Nørresundby - Brønderslev er der gennemført fem prøvegravninger. Tre prøvegravninger var positive og udgraves i 1997

ÅHM 3632, 3633, 3634, 3635, 3636

Erik Johansen

Bebyggelse - Jernalder

242. Sebbesund

12.07.11 Sebber

Handelsplads

Dyrkning

Y. germ./vik.

sb. 26. Årets udgravninger foregik i det store grubehusområde N for Nikolaj Bjerg og omfattede bl.a. 15 grubehuse og stolpehuller fra mindre langhuse. De righoldige metalfund fordeler sig som tidligere med hovedvægten i 1000-årene. Af ikke tidligere fundne genstande skal nævnes et ringspænde/hesteskoformet spænde og et engelsk stigsøjlebeslag. Dateringen angives klart af keramikken og metaloldsagerne

ÅHM 2863

Peter Birkedahl

Erik Johansen

Anløbsplads/handelsplads - Germansk jern

Anløbsplads/handelsplads - Vikingetid

243. Halsmansbro I

12.08.03 Ejdrup

Gravhøj

Råstof

Yngre stenalder(?)

sb. 64. Højen, der havde en diameter på 20 m, var helt nedpløjet og et stort Ø-V orienteret gravanlæg totalt plyndret og fjernet. Løsfunden keramik antyder en datering til tragtbægerkultur

ÅHM 3248

Erik Johansen

Gravhøj - Yngre stenalder

244. Halsmansbro II

12.08.03 Ejdrup

Gravhøj

Råstof

Yngre stenalder

sb. 65. Centralt i højen undersøgtes en N-S orienteret tomt af en stor nordjysk enkeltgravskiste, hvor stenene var fjernet i nyere tid. I kisten var bevaret to sekundære grave fra senneolitikum med dolke og fligede pile. Ø for stenkisten lå to Oderkister, begge fundtomme. N og NØ for stenkisten undersøgtes 10 jordfæstegrave, der med undtagelse af en barnegrav var orienteret Ø-V. Jordfæstegravene danner en lille gravplads. I tre af gravene fandtes gravgaver, der daterer jordfæstegravene til sen bundgravstid/tidlig overgravstid

ÅHM 3249

Erik Johansen

Gravhøj - Yngre stenalder

245. Pugholm

12.08.14 Aars

Diverse

Skovrejsning

Udateret

Registrering af en 1 m² stor stenlægning. Der blev ikke foretaget videre, da området ikke dybdepløjes

VMÅ 2133

Torben Z. Andersen

Andre anlæg/diverse - Udateret

246. Svenstrupgårde

12.08.14 Aars

Boplads

Plantning

Yngre bronzealder

sb. 276. Ved en besigtigelse af en grubbet del af skovrejsningsområde, kunne der konstateres to områder med opløjede kogestensgruber, kulturlag og lergulve, dateret til yngre bronzealder

VMÅ 2104

Bo Madsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

247. Tvebjerge Vest

12.08.14 Aars

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 275. Inden for et 12,5 ha stort område påvistes, trods grubning og stenstrengslægning, tre bopladsgruber, fem stolpehuller, to fyldskifter og spredte kulturlagsrester/udsmidslag fra yngre bronzealder per V/VI

VMÅ 2123

Torben Z. Andersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Viborg Amt

248. Hvolshøje/Iglsø

13.01.04 Fly

Dobbeltjættestue

Restaurering

Yngre stenalder

sb. 82. I den fredede jættestue kunne i et profil bag en af kammerets bæresten iagttages muldlag og højopbygningens nederste del med brændte stenskarver. Mellem to tømursfliser fandtes ganske få rester af bark. En pollenprøve blev analyseret af S. Th. Andersen, GEUS

NMI 7904/97,SNS 613-0106

Torben Dehn

Lars Holten

Megalitanlæg - Yngre stenalder

249. Bjerregård

13.01.15 Vridsted

Gravplads

Dyrkning

Y.st./æ.rom.

sb. 95. Fortsat undersøgelse (AUD 1994, 340), hvor der fremkom en bred ringgrøft med omfattende brandspor, som må høre sammen med den tidligere undersøgte grav fra yngre stenalder. Anlægget lå i et lag med udpræget tørvestruktur. Desuden undersøgte i en zone omkring dette anlæg ni grave, hvor der i flere fandtes lerkar, metalgenstande, især af jern, som blev optaget som præparat. Endelig udgravedes en urnebrandgrube. Alle jernaldergrvene lå stort set i samme niveau og samtlige, på nær en grav oven i ringgrøften, var nedgravet i højfylden med mere eller mindre udpræget tørvestruktur

SMS 514A

John Simonsen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

250. Møllehøj

13.02.02 Fur

Høj/stubmølle

Dyrkning

Oldtid/midd.

sb. 202. Efter opløjning af en stor kampesten gennemførtes en prøvegravning, der afslørede tilstedeværelsen af en hidtil ukendt storhøj, 29 m i diameter. Centralt i højen frilagdes et fyldskifte, der omfatter to anlæg, hvor det primære er 4 x 5 stort og formodes at være et gravanlæg fra oldtiden. Det sekundære anlæg er en 6 x 7 m stor korsformet fundamentgrøft til en stubmølle, der antagelig skal sættes i forbindelse med den, der er nævnt på stedet i 1440. Anlæggene forventes undersøgt i 1997

FUM 141

John Brinch Bertelsen

Gravhøj - Oldtid

Andre anlæg/diverse - Middelalder

251. Harre

13.02.04 Harre

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./y.br.

Fortsat udgravning (AUD 1995, 269), hvor der på en sandet højning blev frilagt to hustomter. Den ene fra sen yngre bronzealder fremtrådte med spor efter vægstolper, tagbærende stolpehuller og ildsted, mens der for den andens vedkommende alene var spor efter fem sæt tagbærende stolper. Sidstnævnte hustomt kan ikke dateres, men er dog yngre end hustomten fra bronzealderen. På en S-vendt skråning ned mod Harre Vig omkring 50 m fra en litorinaskrænt, fandtes desuden adskillige gruber med keramik og flintredskaber tilhørende Vallingfasen. Røsen, der frilagdes sidste år, blev udgravet, men viste sig at være fundtom

SMS 561A

Kurt Glintborg Overgaard

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

252. Bølling SØ I

13.03.02 Engesvang

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

sb. 77. I et ca. 7 m bredt tracé undersøgtes bopladslag over en 22 m lang strækning, i alt 64 felter på 1 x 1 m. Kulturlaget var op til 20 cm tykt og til dels dækket af et tyndt tørvelag. Der fremkom enkelte pletter med trækul og lerfyld. Der opsamledes 27 mikrolitter, 20 skrabere, 38 stikler, 54 blokke/blokfragmenter, 130 flækker, 333 mikroflækker samt 203 andre redskaber mv. og 3.677 stykker flintaffald. Området udgør den N-ligste del af en større boplads (AUD 1990, 216; 1992, 244), beliggende ca. 500 m S for den klassiske Klosterlund boplads

HEM 2981

Bo Steen

Hans Rostholm

Bebyggelse - Ældre stenalder

253. Funder

13.03.03 Funder

Jernudvinding

Andet anlægsarbejde

J./midd.

sb. 193. Prøvegravning på lokalitet med lerkarskår og slagger fra jernudvinding. Trods mange overfladefund kunne der ikke påvises anlægsspor under muldlaget

SIM 57/1996

Knud Bjerring Jensen

Jernudvinding - Jernalder

Jernudvinding - Middelalder

254. Haugårdslund I

13.03.04 Gødvad

Gruber/jernudvinding

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 71. Ved prøvegravning fremkom seks mindre gruber med kværnsten, slagger fra jernudvinding samt keramik, der daterer gruberne til sen førromersk jernalder

SIM 67/1996

Knud Bjerring Jensen

Grube - Førromersk jernalder

Jernudvinding - Førromersk jernalder

255. Haugårdslund II

13.02.04 Harre

Gruber

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 70. Ved prøvegravning fremkom spredte gruber med keramik fra tidlig førromersk jernalder

SIM 68/1996

Knud Bjerring Jensen

Grube - Førromersk jernalder

256. Resengård

13.04.08 Resen

Boplads/bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Br./midd./nyere tid

sb. 69. Fortsat undersøgelse (AUD 1994, 349) fortrinsvis på lokalitetens højereliggende partier. Fra ældre bronzealder blev undersøgt fem hustomter af varierende størrelse tilhørende hustypen med forsænkning/delvis forsænkning. Disse indeholdt et betydeligt fundmateriale af især flintredskaber, flintaffald og keramik. Desuden påbegyndtes undersøgelsen af endnu en hustomt af samme type samt et udsmidslag. Et antal keramikførende gruber fra yngre bronzealder samt nogle kogestensgruber blev ligeledes undersøgt. Tre hustomter med spor efter jordgravede stolper med en foreløbig datering til middelalder blev udgravet. Desuden undersøgte to større gruber, som indtil videre dateres til middelalder og tolkes som kældre. Den ene af disse, som blev fuldstændigt udgravet, var nedgravet 1,3 m under jordoverfladen og var ca. 7,5 m lang og 4,5 m bred. Ved en langside fandtes en skrån, lerbelagt rampe ned til kælderens gulv, som over alt var påført et mere end 10 cm tykt lag blåler. Der er øjensynlig tale om en brandtomt med et udstrakt lag af trækul og trækulspor. På lergulvets overflade fandtes en del mindre jerngenstande, dyrekogler og tænder samt lidt keramik. Enkelte andre forekomster på lokaliteten så som udaterede ovne blev udgravet. Endelig registreredes et omfattende system af grøfter, formodentlig skelgrøfter fra historisk tid

SMS 449A

John Simonsen

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

257. Lille Engeborg

13.04.10 Skive Ls

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./æ.br./rom./germ.

På et leret højtliggende plateau blev der fundet spor efter tre huse fra sen yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder. Husene er sandsynligvis en del af en boplads, der strækker sig N og S for udgravningsfelterne. På et tidligere tidspunkt, senneolitikum eller ældre bronzealder, har der også været aktivitet på pladsen, hvad fund af fladehugget flint og en enkelt grube med flint og skår vidner om

SMS 622A

Kurt Glintborg Overgaard

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

258. Hvilshøj

13.04.11 Volling

Høj

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 1. Udlægning af søgegrøfter på overpløjet høj, hvor der tidligere er fundet et stykke guldtråd. Der kunne i profilerne ses rester af højfyld, men der blev ikke fundet daterende genstande eller spor efter anlæg

SMS 617A

Kurt Glintborg Overgaard

Gravhøj - Oldtid

259. Volling Kirke

13.04.11 Volling

Bebyggelse(?)

Andet anlægsarbejde

Oldtid

V for kirken blev der på et 8 m bredt N-S gående tracé udlagt to 54 m lange, parallelle søgegrøfter. Ud over et enkelt stolpehul blev der ikke iagttaget spor efter anlæg. Det kan dog ikke udelukkes, at der er spor efter anlæg V for kirken, da søgegrøfterne ikke dækker et stort areal

SMS 617A

Kurt Glintborg Overgaard

Bebyggelse - Oldtid

260. Tange Sø Golfklub

13.06.06 Højbjerg

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.rom./æ.germ.

sb. 35. Undersøgelse af et areal på ca. 40 x 100 m, inden for hvilket der fandtes to hegnsfaser med tilhørende hustomt og V herfor yderligere et hus i to faser. Det ene hus viste spor efter tre sæt tagbærende stolper og et stort antal tætstillede, mindre vægstolper. I huller efter to tagbærende stolper lå henholdsvis et helt lerkar, et ornamenteret hankekar og et lille bæger med cirkelindtryk. Desuden fandtes en bopladsgrube og en opfyldt lavning rig på bopladskeramik, samt et stort antal stolpehuller, der ikke umiddelbart syntes at indgå i en konstruktion

VSM 485F

Inge Kjær Kristensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

261. Bjerring kirke

13.07.01 Bjerring

Runesten

Andet anlægsarbejde

Vik./midd.

Fund af en runesten, der har ligget som tærskelsten og fundament for søjleportalen. Runestenen er forsøgt tilpasset indgangspartiet, men stenens struktur har tvunget kirkebyggerne til at opgive at få langsiderne parallelle. Det ses af rækken af påbegyndte kløvehuller på stenens bageste del; men stenen er gjort tyndere ved, at et stort stykke er flækket af dens bagside, rester af kløvehuller ses i kanten. Mindst 20 cm af toppen er slået af, men her er der kun spor af en fin retouchering. På bagsiden er der øverst bevaret den nederste del af en maske. For at kunne flytte runestenen var det nødvendigt at grave fri foran og under den. Herved fremkom en stenpakning, der i den S-lige del bestod af hånd- til hovedstore marksten og større og mindre skærver fra kvadertilhugning, hvorimod den i V-delen udgjordes af få meget store utilhuggede sten. Foran runestenen lå der en blystøbebrube. Om runestenen jf. Marie Stoklunds bidrag om runer

VSM 622F

Mette Iversen

Runesten - Vikingetid

Runesten - Middelalder

262. Mahs Gartneri

13.07.07 Langå

Udsmidslag

Andet anlægsarbejde

Stenalder

Under tørvelaget dukkede et gråligt, gruset sandlag op, hvori en del forarbejdet flint blev opsamlet, bl.a. en mikroflækkeblok samt en intakt flintdolk fra senneolitikum. Fra den nederste del af tørvelaget blev der udtaget prøver af egetræ med henblik på dendroanalyse

KHM 0914

Jens G. Lauridsen

Kulturlag - Stenalder

Kulturlag - Stenalder

263. Faldborg IV

13.07.15 Vindum

Bebyggelse

Vejanlæg

Midd./udateret

Undersøgelse af et mindre areal beliggende NV for Faldborg Kirkeruin (AUD 1994, 368, 369). Der udgravedes et kulturlag fra middelalderen, stolpehuller fra et hus og enkelte kogestensgruber af uvis alder

VSM 585F

Inge Kjær Kristensen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Udateret

264. Korshøjgård I

13.07.15 Vindum

Boplads

Vejanlæg

Y.rom./germ./vik./midd.

sb. 208. Afsluttende undersøgelser (AUD 1994, 371; 1995, 278) på lokalitet med omfattende bebyggelsesspor efter en klynge gårde, der formodentlig har været placeret på begge sider af et vejforløb. En gård og dele af tre andre er undersøgt, og disse er alle anlagt i sen yngre romersk jernalder; mens tre af gårdene tilsyneladende forsvinder i yngre germansk jernalder, bliver den sidste gård liggende på stedet til tidlig middelalder. Der var partielt bevaret et op til 10 cm tykt kulturlag på denne gård, hvor systematiske detektorafsøgninger dog kun gav ganske få metalgenstande. Tæt ved gården er tidligere fundet en ryttergrav fra vikingetid. Nær en af de andre gårde er grave fra yngre romersk jernalder og vikingetid (AUD 1991, 234). Fosfatanalyser af pløjebjorden for hver 25 m viste klart, hvor gårdanlæggene var placeret

VSM 324F

Martin Mikkelsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

265. Korshøjgård II

13.07.15 Vindum

Boplads

Vejanlæg

Vikingetid

sb. 207. Afsluttende undersøgelser (AUD 1994, 372) af et gårdsanlæg fra vikingetid. Det antages, at der kun er udgravet en mindre del af gården, der formodentlig skal ses i sammenhæng med de udgravede gårdsanlæg på Korshøjgård I

VSM 330F

Martin Mikkelsen

Bebyggelse - Vikingetid

266. Rødkjærsbro NØ III

13.07.15 Vindum

Boplads

Vejanlæg

Y.br./førrom.

sb. 212. Inden for det 900 m² store felt fremkom en del stolpehuller, kogestens- og affaldsgruber. Det lykkedes ikke at udskille hustomter på den iøvrigt stærkt nedpløjede lokalitet

VSM 332F

Inge Kjær Kristensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

267. Skaun Dybdal

13.07.15 Vindum

Vej

Vejanlæg

Nyere tid

sb. 112. Undersøgelse af et ældre overgangssted over Middelhede Bæk, Ø for den nuværende Viborg - Århus landevej. I bakkerne S for overgangsstedet ses mindst fem hulvejssystemer, og S for bækken findes en vejdæmning. I et forsøg på at finde et overgangssted fra oldtiden undersøgte et mindre område af vejdæmningen på det lavestliggende sted. Et stort antal hjulspor kunne ses i op til fire lag i dæmningen. Under opfyldningslaget fandtes en del af en trædestensrække, der pga. af et enkelt fund også må dateres til nyere tid

VSM 611F

Inge Kjær Kristensen

Vej/bro - Nyere tid

268. Ravnstrup

13.08.10 Ravnstrup

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Langs skibets N-mur var der bevaret betydelige rester af en vægbænk af marksten i mørtel, opmuret samtidig med væggen. Kirkens tidligste gulv, der bestod af et tyndt lag mørtel udstøbt over kvaderafslag, var hovedsagelig bevaret i N-siden. I S-siden var vægbænken fjernet, og murværket var for neden repareret med marksten og tegl

NM II 598/96

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

269. Uglhøj

13.08.14 Vammen

Dobbeltjættestue

Restaurering

Yngre stenalder

sb. 101. Udgravning i forbindelse med restaurering af fredet jættestue. Profilgrøfter dokumenterede dimensionerne af gangene, hvis ydre sidesten var fjernet i nyere tid. Yderst i begge gange fandtes kraftige stolpehuller, som stratigrafisk kan have forbindelse med megalitbyggeriet, ligesom der konstateredes keramikofferlag foran begge gange. Et profilsnit gennem det V-lige kammer afslørede en meget velbevaret gulvbrolægning med hvidbrændt flint, hvorpå der fandtes et mellemneolitisk gravlag med talrige ravperler. En bæresten i V-kammeret havde rester af rød belægning indeholdende blodplasma

NM I 7910/96, SNS 613-0080

Tim Grønnegaard

Svend I. Hansen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

270. Viborg Gråbrødre kloster

13.08.15 Viborg

Kloster

Diverse

Midd./nyere tid

Afdækning af klosterets murværk og fundamenter på S-siden. Efter endt undersøgelse står murværket nu frit, og trappen til det såkaldte "Kongens kammer" er blevet ændret. Den tidligere vindueslignende åbning har desuden fået sit rette udseende som en dør

VSM 544F

Jesper Hjermin

Kloster - Middelalder

Kloster - Nyere tid

271. Viborg Politigård

13.08.15 Viborg

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

Udgravning af et ca. 500 m² stort felt i Viborgs NV-lige del. Her fandtes en hustomt, skelgrøfter og bopladsgruber fra per. III b

VSM 319F

Inge Kjær Kristensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

272. Øster Teglgård

13.08.15 Viborg

Jordfæstegrave

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 44, 45 og 47. De tre overpløjede høje eftersøgtes uden resultat. Til gengæld fandtes N-ligst i området to grave fra hhv. tidligneoolitikum og senneolitikum. I den ene lå halsen fra en kraveflaske, i den anden lerkar og øksefragment

VSM 576F

Inge Kjær Kristensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

273. Ettrup

13.09.01 Fjelsø

Dobbeltjættestue

Restaurering

Yngre stenalder

sb. 109. Udgravning i forbindelse med restaurering af fredet jættestue. I et profil lige N for kamrene kunne en del af højens opbygning iagttages, bl.a. en konstruktion med to stenkapper, hvoraf den øverste syntes at være højens overflade, mens den nederste markerede en byggefase. Her ud over muligvis tegn på endnu en byggefase med hovedstore sten i en cirkel omkring højen. Ler sås anvendt som tætningsmiddel bag tørmursfliserne. I S-kammeret et velbevaret, grydeformet gulv af mindst to lag stenfliser, hvorpå en belægning af røde, skørbrændte stenskærver. I N-kammeret forstyrret flisegulv med rester af et gravlag indeholdende ravperler. Her og i begge gange lå også røde brændte stenskærver. Et snit foran randstenskæden afklarede ikke endegyldigt spørgsmålet om en evt. yngre højfase. Prøver til pollenanalyse fra højfylden og den bevarede muldhorisont under højen blev udtaget af S. Th. Andersen, GEUS

NM I 7905/96, SNS 613-0102

Torben Dehn

Svend I. Hansen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

274. Fjelsø/Torup Høje

13.09.01 Fjelsø

Jættestue med bikammer

Restaurering

Yngre stenalder

sb. 64. I et profil bag en af kammerets bæresten i den fredede jættestue kunne muldlag og højopbygningens nederste del iagttages

NM I 7909/96, SNS 613-0095

Tim Grønnegaard

Svend I. Hansen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

275. Lynderupgaard

13.09.07 Lynderup

Herregård

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Efter nedrivningen af avlsgårdens vestre længe, fulgtes gravearbejdet til fundamenterne for den nye bygning. Kun svage spor fra aktivitet i dette og forrige århundrede kom for dagen

VSM 645F

Jesper Hjermind

Herregård - Nyere tid

276. Nordentofte

13.09.11 Skals

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre jernalder

Omfattende søgegrøftsundersøgelse af et større areal på et plateau ud til Hjarbæk Fjord. Længst mod S aftrængedes et mindre felt, hvor der fremkom fire sæt stolpehuller fra en hustomt og enkelte gruber

VSM 626F

Inge Kjær Kristensen

Bebyggelse - Ældre jernalder

277. Langmosehøj

13.09.16 Vester Tostrup

Dobbeltjættestue/brandgrav

Restaurering

Y.st./æ.j.

sb. 32. Fra et profil i højsiden af den fredede jættestue blev der af S. Th. Andersen, GEUS, udtaget prøver til pollenanalyse. Ved højfoden fandtes bunden af en gravurne, formentlig fra ældre jernalder

NMI 7908/96, SNS 613-0101

Tim Grønnegaard

Svend I. Hansen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

278. Spøttrup

13.10.07 Rødding

Diverse

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder(?)

sb. 180. Prøvegravning på arealer umiddelbart N for Spøttrup Borg. Der blev fundet en stenkonzentration af især hovedstore sten på og tildels i en blegsandslignende fyld. Blandt stenene fandtes flere kværnsten, og der lå enkelte flintafslag i fylden

SMS 619A

John Simonsen

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

279. Ved Ålebjerg

13.12.05 Nørbæk

Gravplads

Råstof

Y.rom./æ.germ.

sb. 27. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 229), hvor der undersøgtes ni grave. To mandslange fra yngre romersk jernalder, C2, heraf en med sporene efter en formuldet træskål. De resterende syv grave var betydeligt mindre, idet den største var 65 x 120 cm og den mindste 60 x 90 cm. I langt de fleste var der tydelige spor efter en kiste med rundede hjørner, måske et trug, fra 60 til 80 cm lange. I to af gravene blev der foretaget fosfatanalyser, men i ingen af dem fandtes forhøjede fosfatværdier. Der var heller ikke spor efter hverken ild eller brændte knogler; anlæggene opfattes derfor som jordfæstegrave. To af gravene var fundtomme, mens der i de resterende var et enkelt lerkar, i en yderligere fire glas- og en ravperle. En af gravene skal dateres til C2 eller C3, fire til ældre germansk jernalder, de to fundtomme grave skal sandsynligvis dateres til en af disse perioder. Undersøgelsen fortsættes i 1997

KHM 0807

Ernst Stidsing

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

280. Vejrum

13.12.10 Vejrum

Høj/boplads

Dyrkning

Y.st./æ.j.

Udgravning af en overpløjet høj uden bevarede anlægsspor. Skår indikerer, at det var en enkeltgravshøj. Skår fra omkring Kristi fødsel viser senere bopladsaktivitet omkring højen

VSM 597F

Mette Iversen

Gravhøj - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

281. Egelundsparken

13.12.13 Ørum

Boplads/stendyngegrave

Andet anlægsarbejde

Y.st./y.br./æ.j.

Et areal på ca. 80.000 m² blev prøvegravet, hvorved der fandtes bopladsgruber, men ingen stolpehuller. Gruberne blev snittet i søgegrøfterne, og et stort keramisk materiale blev hjemtaget. Et mindre område blev fladeafgrødet, og her fandtes to stendyngegrave og et dødehus. I dødehuset lå to flintøkser, der kan dateres til MNA IV-V. Trods ihærdig eftersøgning afslørede ikke yderligere anlæg fra tragt bægerkulturen

VSM 578F

Inge Kjær Kristensen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

282. Ørum

13.12.13 Ørum

Høj/fladmarksgrave/boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./æ.br./førrom./rom.

Udgravning af en hidtil ukendt overpløjet høj med en plyndret centralgrav, samt en fundtom stensat kiste. Tæt op til højen fandtes et cirkelformet grøftanlæg, gravanlæg(?) og tre brandpletter. I fladen udgravedes også to jordfæstegrave fra ældre romertid med lerkar og bronzefibler. Tæt op til højen og V herfor fandtes bebyggelsesspor i form af hustomter og meget store bopladsgruber. Der må være tale om den N-ligste del af en større boplads. Fundene daterer bebyggelsessporene til perioden førromersk jernalder/ynge romersk jernalder

VSM 593F

Inge Kjær Kristensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Randers Amt

283. Fjellerup Østergaard

14.01.03 Fjellerup

Herregård/stenhus/voldgrav

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

Nedtagning af hovedbygning fra 1752 med henblik på opstilling på Frilandsmuseet. Ved eftergravning på tomten lykkedes det i store træk at fastlægge herregårdens bygningshistorie og belyse en mængde arkitektoniske detaljer. Der fandtes rester af et stenhus, vel fra slutningen af 1400-tallet, hvor familien Glob ejede stedet. Stenhuset, som målte 12,5 x 7 m, med fuld kælder, har formodentlig været en bindingsværksbygning. I 1500-tallet blev stenhuset nedrevet, og efter at der var påført betydelige fyldlag, opførtes et nyt i munkesten og med tegtag. Det har været en imponerende bygning på 32 x 9,5 m, i mindst to etager og med kælder i S. Mod NV opførtes på en kraftig syld en bindingsværksbygning med høj kælder og sandsynligvis midtsiddende trappenedgang. Denne N-længde, der måske i begyndelsen har målt 18 x 12 m, ombyggedes/ændredes i flere omgange. Mod V tilføjedes på en kampestenssyld en fløj i bindingsværk, der har målt mindst 12 x 7 m. De ildpåvirkede fundamenter fortæller, at her har herregårdens køkken befundet sig. I løbet af 1600-tallet fandt en gennemgribende ombygning sted, hvor ældre bygninger blev nedrevet, og der anlagdes "pyntevoldgrave". De nyopførte længer har alle været i bindingsværk, af hvilket noget er blevet genbrugt i bygningerne fra 1752. Fra denne sidste fase blev der registreret en række anlæg, såsom en brønd, stensat afløb og rester af murede kar fra mælke- og osteproduktion

NM II 72/96

Turi Thomsen

Nils Engberg

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Herregård - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

Herregård - Nyere tid

284. Dyrbakke

14.01.06 Gjerrild

Boplads

Dyrkning

Førromersk jernalder

sb. 110. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 301) af et ca. 1.000 m² stort område med brandlag og kompakte lag af kogesten. I den centrale del af kogestenssamlingen er delvist udgravet de Ø-lige 10 m af et hus med forkullede gulvplanker. I den Ø-ligste del afløstes disse af et lerstampet gulv. Et helt lerkar var nedsat under gulvet ved en tagstolpe. Lerkarret daterer sammen med skår fra gulvniveau huset til førromersk jernalder per. III. I en 23 m lang søgegrøft gennem den vestlige del af den op til 0,5 m tykke kogestensdyngre fremkom væggroft og spor af et sæt tagstolper, der må høre til husets V-ligste del. Huset er indgravet i S-siden af en ældre kogestensophobning. Det er ca. 5 m bredt og 21 m langt. Det har tørvevægge, der i N-siden er kombineret med en væggroft med kogesten og partiel indre stenrække. I Ø-væggen er en syldstensrække af ubrændte sten. Funktionen af den store mængde brændte sten og brandlagene uden for huset er endnu uvis. Anlægget kan nu som helhed dateres til sen førromersk jernalder

DJM 2550

Lisbeth Wincentz

Bebyggelse - Førromersk jernalder

285. Rimsti Bakke

14.01.06 Gjerrild

Boplads

Dyrkning

Y.st./y.br.

sb. 107. Frilægning af ca. 460 m², hvorved der fremkom et ca. 3 m bredt NV-SØ orienteret kulturlag på en smal terrasse oven for et engområde. Laget var op til 0,3 m tykt og indeholdt meget flint, hvor især skiveknive var talrige. Der fandtes også brændt lerklining og en del lerkarskår, der kan henføres til en sen del af tidligneolitisk og begyndelsen af mellemneolitisk tid. Til ovennævnte tid skal også henføres enkelte gruber, medens der NØ for kulturlaget fandtes et mere udstrakt, ikke afgrænset kulturlag, der indeholdt keramik fra yngre bronzealder

DJM 2488

Lisbeth Wincentz

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

286. Laen Grusgrav

14.01.07 Glesborg

Ager/boplads

Råstof

Bronzealder

sb. 157. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 302) af sandflugtsdækkede marker og bopladslag. Der blev udgravet en 18 x 5,5 m stor Ø-V orienteret hustomt med rålørplamager, gruber og jordovne. En 4-5 m stor forsænkning på den højestliggende del af området indeholdt flint og keramik fra tidlig bronzealder. Efter frilægning registreredes der desuden ca. 1/2 tønde land af en fossil ager, blot en snes meter SØ for huset. Der iagttoges her tætstillede ardspor, orienteret NØ-SV og let udtrådte af kvæg. Ardsporene kunne ikke ses i bunden af oldtidspøjelaget, eller under dette, hvor der til gengæld sås adskillige ardspor med en anden orientering. De øvrige ardspor kan derfor tolkes som en let opridsning i forbindelse med såning. Spredt på marken fandtes kogestensfragmenter, flintaffald og keramik fra sen bronzealder, af samme art som i hustomten. I alt er der nu undersøgt et areal på 5.100 m²

DJM 1909 (2505)

Niels Axel Boas

Ager/mark - Bronzealder

Bebyggelse - Bronzealder

287. Hammelev

14.01.09 Hammelev

Boplads

Dyrkning

Vik./midd.

En række brede søgegrøfter blev over en strækning på ca. 40 m afdækket med udgangspunkt i det område, hvor der i 1993 (AUD 1993, 313) fandtes en sølvskat fra vikingetid. Der fremkom stolpehuller og gruber i samtlige felter med tiltagen mod V. Anlæggene lå så tæt i de smalle felter, at en systematik i deres placering ikke kunne skelnes. I adskillige anlæg fandtes dyreknogler, lerklining og keramik. Det meste kan dateres til vikingetid, men noget af keramikken tilhører tidlig middelalder. Længst mod V blev der udgravet et grubehus på 2,5 x 2,3 m, med et stolpehul midt for Ø- og V-enden. Blandt en del knogler og fiskeben fandtes i huset en halv ulv/ulvehundskæbe med ophængningshul. Desuden fandtes væbevægte, jernkniv og -spænde samt keramik af vikingetidskarakter. I den afrømmede jord fra feltet med sølvskatten fandtes med detektor endnu en 1/4 dirhem og ca. 30 m N herfor et stykke vredet sølvtråd på ca. 10 g

DJM 2504

Niels Axel Boas

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

288. Dybdal

14.01.10 Hemmed

Boplads

Dyrkning

Ældre stenalder

sb. 176. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 304) i et forsøg på at afgrænse pladsen mod S og V. Der fremkom endnu et ildsted samt et parti af tilført råler. Kulturlaget ligger på en stenstrøning af godt håndstore sten, og i fladen fandtes flere ophobninger af flint, der stammer fra fremstilling af bestemte redskaber. Det undersøgte areal udgør nu 100 m², og der er ved udgravning og soldning fundet 510 tværpile, 160 skiveøkser, 21 kærneøkser, 45 stikler, 22 flækkeknive, skælhuggede stykker, blokke og slagsten. Der er mængder af fragmenter af ben og tak, men kun få hele genstande i disse materialer

DJM 2450

Lisbeth Wincentz

Bebyggelse - Ældre stenalder

289. Basland

14.01.19 Ørum

Gravhøj

Dyrkning

Bronzealder

sb. 79. Højen blev i sin fulde udstrækning afdækket med maskine, bortset fra en tværgående midterbalk. I V- og Ø-side viste sig rester af fodkrans i form af 32 stenspor og fire op til meterstore sten samt rest af stenkrave. Denne angiver højens diameter til ca. 19 m. Ca. 2,5 m inde i højen var der et fyldskifte i hele højens omkreds og enkelte stenspor, muligvis spor efter yderligere en fodkrans. I højens centrale parti fremkom lige under pløjelaget rester af en grav med stenleje og stendynge, tydeligvis plyndret for ikke længe siden. Ca. 4 m N herfor lå en 2,3 m lang 0,55 m bred egekiste, der i oversiden var ramt af ploven. Et centimetertykt trælæg var bevaret, og i kistens V-ende fremkom tandemalje. Begge grave lå i højtørv, og er derfor ikke nødvendigvis de primære grave i højen

DJM 2621

Lisbeth Wincentz

Niels Axel Boas

Gravhøj - Bronzealder

290. Askhøj

14.02.01 Albøge

Gravplads

Plantning

Ældre jernalder

sb. 100. Fortsat undersøgelse af gravplads (AUD 1995, 306). Der blev udgravet seks jordfæstegrave og ti brandgrave, hvorefter det samlede antal, der udgør mere end 3/4 af gravpladsen, nu er 55 jordfæstegrave, ni jordgrave med brændte knogler i fylden og 30 brandgrave. Gravene ligger grupperet i bæltet langs med bakken, de ældste mod N, de yngste mod S og V. Fra gravene stammer nu ca. 185 lerkar, 28 jernknive, seks fibler og et antal nåle, perler, spænder og hægter. Der er tre våbegrave med spyd eller sværd. En speciel samling af 15 små sten med hul, forstenede søpindsvin, en flintflække, slaggestumper og tuden fra en smeltedigel lå i en af jordfæstegravene. Gravene dateres til perioden sen førromersk jernalder - 2. årh. e.Kr

DJM 2576

Lisbeth Wincentz

Gravplads/grav - Ældre jernalder

291. Kumlhøj

14.02.01 Albøge

Gravplads

Dyrkning

Germ./vik.

sb. 54. Fortsat undersøgelse af gravfelt, omkring en nu fjernet bronzealderhøj, som undersøgelserne (AUD 1995, 307). Umiddelbart SV for højen sås den hidtil største koncentration af grave, nemlig 15 jordfæstegrave og fire brandgrave. I alt er nu undersøgt 27 jordfæstegrave og 11 brandgrave. Hvert tredje skelet er mere eller mindre ødelagt af markredskaber, mens resten er ekstremt velbevarede i den kalkrige jordbund. Gravene nær højen er relativt rige. Foruden den obligatoriske jernkniv indeholdt gravene glasperler, bronzespænder, hvoraf et er forgyldt, pilespidser, tenvægte m.m. Blandt gravene var én med et ca. 10 årigt barn og en dobbeltgrav med to voksne, tilsyneladende mænd

DJM 2011

Lisbeth Wincentz

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

292. Essendrup

14.03.05 Laurbjerg

Gårdsanlæg

Andet anlægsarbejde

Ældre jernalder

Undersøgelse af to gårdsanlæg fra henholdsvis yngre førromersk og ældre romersk jernalder. Den ældste gård bestod af et Ø-V vendt langhus på 18 x 5,5 m og et udhus på 5,5 x 3,5 m. Denne gård lå lavt i terrænet ned mod engen og var dækket af et metertykt nedpløjet muldlag, hvorfor den var usædvanligt velbevaret. Der var således bevaret lersat ildsted, vægggrøft, spor af skillevægge og grebning samt aftryk af både kanthuggede og spejkløvede stolper. Stalden var i langhusets V-ende. Hele gårdsanlægget er fosfatkarteret. Det andet gårdsanlæg, der dateres til ældre romersk jernalder, lå højere i terrænet og var meget dårligere bevaret, idet kun fyldskifter efter tagbærende stolper og dørstolper kunne iagttages. Dette langhus var N-S vendt. De to gårde ligger med en indbyrdes afstand af ca. 50 m, og søgegrøfter ud fra gårdene godtgør, at de ikke er en del af en større landsby. De to gårde tolkes derfor som faser af en enkeltgård

KHM 0910

Claus Kjeld Jensen

Bebyggelse - Ældre jernalder

293. Frederiksdalvej

14.03.10 Vorup

Boplads

Dyrkning

Ældre romersk jernalder

sb. 13. Fortsat undersøgelse (AUD 1992, 267) på et areal, der rummer en stor boplads fra ældre jernalder med separatindhegnede gårde. Der undersøgte ca. 3.000 m², hvorved der fremkom to helt "nye" gårdsanlæg, afslutningen (V-enden) af et tidligere delvist undersøgt gårdsanlæg og tegn på yderligere et gårdsanlæg endnu længere mod vest. Ud fra hegnskonstruktionen i gårdene, den fundne keramik og pladsens horisontale stratifikation må anlæggene dateres til ældre romersk jernalder

KHM 274/89

Claus Kjeld Jensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

294. Nibakken

14.03.12 Ødum

Høj

Dyrkning

Y.st./y.rom.

sb. 24. (AUD 1995, 308). Undersøgelse af overpløjet høj, opbygget i fire faser med ældste anlæg fra bundgravetid. Til de to yngste faser kunne ikke knyttes gravanlæg. Yngste fase var omgivet af randstenskæde og fragmentarisk dækket af stentæppe. S for randstenskæden fandtes en jordfæstegrav fra yngre romersk jernalder. Primæranlægget var en fundtom grav, omgivet af en kraftig ringgrøft. Sekundæranlægget var en stor, træbygget gravkiste med gang. I gravkistens kammer, der i brugsperioden har været fritstående, var der begravet mindst syv individer, erkendt ved fund af tandemalje, men gravgaver og personligt udstyr peger på et endnu større antal. I kammeret er fundet fire lerkar, seks flintøkser, en stridsøkse, en flække og 6-700 ravperler, tre ravskiver og en ravring. Der kan udskilles flere "smykkekombinationer", tydeligst er tre større smykkeenheder

KHM 433

Reno Fiedel

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravhøj - Romersk jernalder

295. Ajstrup Krat

14.04.10 Vindblæs

Skaldyngge

Plantning

Yngre stenalder

sb. 138. Partiel undersøgelse af en 25 x 7 m stor skaldyngge og et omgivende kulturlag med store mængder kogesten. Skallaget består nederst af et østerslag, øverst af et cardiumlag. Skallaget og kulturlaget dateres af keramik og flækkepile til den ældre fase af grubekeramisk kultur. Udgravningen afsluttes i 1997

ÅHM 3642

Rie Zimmer Rasmussen

Uffe L. Rasmussen

Erik Johansen

Skaldyngge - Yngre stenalder

296. Stabelsvej

14.06.07 Linde

Boplads

Dyrkning

Yngre bronzealder

I tidligere grubbet område iagttoges opløjede fyldskifter. Enkelte anlæg blev undersøgt, heriblandt en kogestensgrube indeholdende keramik fra per. V/VI. Områdets udstrækning kunne ikke fastslås

KHM 1011

Helge Nielsen

Reno Fiedel

Bebyggelse - Yngre bronzealder

297. Alstrup Krat

14.07.06 Mariager Ls

Agersystem

Diverse

Førromersk jernalder

Opmåling af et ca. 15 ha stort og yderst velbevaret agersystem med usædvanligt tydelige terrassekanter og skelvolde, beliggende i et stærkt kuperet skovområde. I systemet indgår flere gravhøje samt anlæg, der tolkes som driftsveje og en opsamlingsfold for husdyr. Agrene har formentlig hørt til en ganske udstrakt boplads, der ligger op til Hohøj. Endvidere er der fire steder foretaget sonderende undersøgelser af både primært og sekundært anlagte skel, hvorved adskillige interessante forhold kunne belyses. Arbejdet er sket for at tilvejebringe viden om forhistoriske agre på østjysk morænejord med henblik på beskyttelse og formidling. Undersøgelsen forventes fortsat i 1997

SNS 1996-617-005

Jens Bech

Ager/mark - Førromersk jernalder

298. Svenstrup

14.07.11 Svenstrup

Gårdsanlæg

Andet anlægsarbejde

Vik./midd./nyere tid

sb. 146. Der fandtes i alt rester efter ni bygninger, tre hegn, en toftegrøft og 31 affalds- og kogestensgruber. Et hus, der målte ca. 6 x 41 m, med spor af indre tagbærende stolper, buede langvægge og ydre støttestolper, er antagelig ældst. Det efterfølges formodentlig af to huse med let buede, tagbærende vægge og spor efter to skillevægge. To rektangulære huse har haft tagbærende vægstolper og er vel yngre. Yngst er et rektangulært hus med tagbærende vægstolper, der på et tidspunkt er sammenbygget med et hus med væggrøft og udskud mod V. To staklader kan ikke dateres, medens tre hegnsforløb vel knytter sig til de ældre faser. Toftegrøften udgør det yngste anlæg og er tidligst fra middelalderens midterste del, men eksisterede op i nyere tid. Der fandtes kun få skår og andre genstande, og alene udskudshuset kan ud fra fundene dateres til 13-1400-tallet, medens de øvrige huse typologisk må placeres fra ca. 900-1300

KHM 0939

Inger Marie Hyldgaard

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

299. Tingparken

14.08.05 Ørsted

Brønd

Andet anlægsarbejde

Germ./vik.

sb. 23. Undersøgelse af brønd, der antagelig oprindelig har været 2-3 m dyb, men nu næsten var bortgravet. I bunden sås bevaret træ tilhørende en firkantet brøndkasse, lavet af genanvendt træ. I brønden fandtes, foruden enkelte dyrekogler, et fælgstykke fra et hjul, der typologisk må dateres til vikingetid, næppe senere end 900-årene

KHM 0418

Inger Marie Hyldgaard

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Middelalder

300. Burchesgade

14.09.08 Randers

Bebyggelse/kulturlag

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 72. I gaden Ø-lige del, i en opfyldt lavning, fandtes tykke opfyldningslag, blandt andet indeholdende organisk materiale. De ældste lag var fra senmiddelalder og tiden derefter. Midt på gaden fandtes i bunden af ledningsgrøften enkelte træstolper samt et lerlag, der må stamme fra en eftermiddelalderlig bebyggelse

KHM 0918

Inger Marie Hyldgaard

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

301. Ringboulevarden 1

14.09.08 Randers

Boplads

Vejanlæg

Yngre bronzealder

sb. 78. Ved prøvegravningen afdækkedes enkelte stolpehuller samt et muligt hegn. Ved den efterfølgende udgravning fremkom nogle få fyldskifter og stolpehuller. Der kunne dog ikke erkendes en forbindelse mellem disse. Området viste sig at være blevet stærkt forstyrret i moderne tid

KHM 0968

Jens G. Lauridsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

302. Ringboulevarden 2

14.09.08 Randers

Boplads

Vejanlæg

Yngre bronzealder

sb. 79. Udgravningen afdækkede et langhus, der kunne dateres til yngre bronzealder. Kulturlaget viste sig at overlejre en mængde gruber og nedgravninger. Indholdet af disse bestod af store mængder keramik, brændt ler og lerklining samt sten og kværnsten. I en af gruberne blev der fundet frø, der er sendt til analyse. På baggrund af den fundne keramik kan bopladsen dateres til yngre bronzealder per. V/VI

KHM 0969

Jens G. Lauridsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

303. Rådhusstorvet

14.09.08 Randers

Brønd/kirkegård

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 74. I et felt på ca. 14 m² i den S-lige del af torvet undersøgte en brønd, en 70 x 80 cm stor oval nedgravning. Brønden, der ikke indeholdt fund, var blevet tilkastet, inden der anlagdes en kirkegård på stedet. Fra denne undersøgte 31 grave, af hvilke 25 ud fra armstillingen må dateres til 1100-1400. I og mellem gravene fandtes en del middelalderlige genstande, ligesom der blev registreret fragmenter af kridt- og frådsten, materialer, som indgik i bygningen af den N for torvet beliggende Sct. Peders Kirke, opført omkring 1100. Derimod blev der ikke registreret intakte kulturlag

KHM 0901

Inger Marie Hyldgaard

Bebyggelse - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

304. Sct. Mortens Gade

14.09.08 Randers

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 73. I en 2 m bred og ca. 3 m dyb kloakgrøft fremkom velbevarede kulturlag og hustomter. Ældste anlæg var et fletværksgærde, der muligvis stammer fra byens ældste matrikulering. Desuden fremkom bebyggelsesspor i flere faser i gadens V-lige del i form af stolper og syldsten. Midt på gaden fandtes en stor, velbevaret mødding. Husene må være fra 1200-1400 og møddingen fra samme periode

KHM 0912

Inger Marie Hyldgaard

Bebyggelse - Middelalder

305. Kongsager

14.10.06 Hørning

Langhøj/hustomter

Plantning

Yngre stenalder

Afsluttende undersøgelse (AUD 1994, 414) af en "traditionel", svagt trapezoid langhøj omgivet af en grøft af usædvanlige dimensioner, mod Ø dog af en mindre, tværgående grøft. Der blev ikke konstateret grave inden for grøfterne, hvilket kan skyldes erosion, eller at begravelserne simpelthen er foregået andetsteds. Det må antages, at hele anlægget er opført på én gang, hvorefter der forskellige steder i dette er foretaget genopgravninger med efterfølgende tildækning. Datering til Tragtbægerkultur/enkeltgravkultur/senneolitikum. Antydningen af slægtskab med Sarupanlæg går således på handlinger, som er foregået i og omkring grøfterne. Yderligere tolkninger af anlægget, hvor en tredjedel er bevaret med henblik på fremtidige undersøgelser, vil kræve et omfattende analysearbejde. De to fundne hustomter var stærkt forstyrret af rodvælttere, men i de forsøkkede partier fandtes klokkebæger- eller klokkebægerinspireret keramik

KHM 180

Reno Fiedel

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

306. Stavnsager 2

14.10.06 Hørning

Bopladsområde

Dyrkning

Y.germ./vik.

sb. 57. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 323), hvor der undersøgtes ca. 3.000 m² af en boplads fra yngre germansk jernalder straks Ø for vikingetidsbebyggelsen. Der frilagdes ca. 900 anlæg, hvor der kunne udskilles spor af mindst syv langhuse, tre grubehuse, et ovalt anlæg af ukendt funktion, omgivet af en grøft med tilhørende hegn, samt enkelte spredte hegnsforløb. Desuden afdækkedes to store cirkulære fyldskifter, måske brønde eller vandingsområder for kreaturer. Et parti af en formodet flere hundrede meter lang Ø-V gående vold af ildskørnede sten af uvis funktion blev ligeledes afdækket og snittet et enkelt sted. Langhusene er alle treskibede, 15-30 m lange og 4,5-5,5 m brede, med rette væg- og gavlførøb. To huse er N-S vendte, mens resten er Ø-V vendte. I et par af husvæggene sås spor af tætstillede stolper, herunder eksempler på dobbelte vægstolper. Der iagttoges i øvrigt en række detaljer i forbindelse med grubehusene, hvorfra størstedelen af genstandsmaterialet stammer. Ved detektorafsøgning er fundet en halv snes ligearmede fibler og næbfibler. Undersøgelserne fortsætter i 1997

KHM 663

Ragna Stidsing

Reno Fiedel

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

307. Vendehøj 3

14.11.04 Hornslet

Landsby/boplads

Andet anlægsarbejde

Førrom./y.st.

På 250 x 75 m undersøgtes 19 langhuse og seks mindre, dårligt bevarede hustomter, alle Ø-V vendte. Daterende materiale var sparsomt, men et par meget keramikrige gruber i forbindelse med husene angiver en datering til ældre førromersk jernalder. Hvor mange gårde, der kan være samtidige, vides ikke, men blot 100 m mod V ligger de ældste gårde tilhørende bopladsen Vendehøj 2 fra 2. årh. f.Kr. til 2. årh. e.Kr. Det er derfor nærliggende at opfatte vendehøj 3 som en forløber for Vendehøj 2. Desuden undersøgtes gruber med keramik og flint fra tidligneneolitikum, og både fra disse og jernalderbopladsen er der hjemtaget korn og frø

KHM 0940

Claus Kjeld Jensen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Århus Amt

308. Onsted

15.02.08 Hvilsted

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 12. Ved anlæggelsen af et vandhul fremkom en brøndgrube, der var opfyldt med bopladsaffald i form af store mængder keramik, knogler, træstumper, trækul og sten. Flere lerkar har efterfølgende kunnet samles, og disse daterer fundet til tidlig førromersk jernalder

FHM 3978

Hans Skov

Bebyggelse - Førromersk jernalder

309. Bispetorv

15.03.11 Århus

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Vik./midd./nyere tid

sb. 92. I forbindelse med boring af huller på 1,6 m i diameter og op til 9 m i dybden registreredes et kulturlag i de øverste 2 m. Dette dokumenteredes, og det fremgår, at jordlagene under torvet kun er punktvis uforstyrret. Alligevel var det muligt at påvise aktivitet fra vikingetid til nyere tid. Endelig fandtes fundamentet til det middelalderlige kapitelhus

FHM 3981

Hans Skov

Kulturlag - Vikingetid

Kulturlag - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

310. Mejlgade

15.03.11 Århus

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

sb. 87. Under restaureringsarbejder af et gavlhuis fra ca. 1600, fremkom der under dette et gulvlag, brolægninger og fundamentrester fra 1500-årene

FHM 3969

Hans Skov

Bebyggelse - Nyere tid

311. Skt. Clemens Torv

15.03.11 Århus

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Vik./midd.

sb. 93. Umiddelbart under den moderne belægning på torvet findes middelalderlige lag bevaret, og punktvis undersøgelser har vist, at der i området findes kulturlag fra vikingetid og middelalder på hen ved 3 m tykkelse. Undersøgelserne videreføres i 1997

FHM 3959

Hans Skov

Kulturlag - Vikingetid

Kulturlag - Middelalder

312. Vestergade

15.03.11 Århus

Vej/kulturlag

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 90. Ved undersøgelse af gadeforløbet mellem Lille Torv og Emil Vetts Passage påvistes 14 vejlag fra ca. 1250 og frem til nyere tid. Den massive afgravning, som tidligere er dokumenteret under det nærliggende Lille Torv (AUD 1995, 329), kunne følges et stykke ud i Vestergade. Afgravningen har med aftrapning strakt sig op til 100 m V for den kendte vikingetidsvold. Ved Emil Vetts Passage undersøgte desuden et ældre kulturlag under den ældste brolægning fra ca. 1250

FHM 3958

Hans Skov

Kulturlag - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

Vej/bro - Nyere tid

313. Vestergade

15.03.11 Århus

Kulturlag/brolægning

Selvvalgt forskning

Midd./nyere tid

sb. 81. Undersøgelse ved Vesterport, det middelalderlige Århus' V-grænse. På dette sted var der godt 2 m tykke kulturlag, hvis ældste dele skal dateres til perioden 12-1400-årene. Nederst var der en brolægning af samme karakter som tidligere set i Vestergade, dateret til ca. 1250

FHM 3977

Hans Skov

Kulturlag - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

314. Åboulevarden

15.03.11 Århus

Kulturlag/brønd

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

Undersøgelse tre forskellige steder af opfyldslag fra 1200-årene og fremefter. Lagene lå til dels i det gamle åløb. Længst væk fra dette blev en stor stensat brønd fra 1600-årene udgravet. Fra de vandmættede 12-1300-tals lag i det gamle åløb fremkom bl.a. et stort stykke groftvævet uldtekstil

FHM 3969

Hans Skov

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

315. Nordby

15.04.13 Viby

Offermose/boplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 44. Ved udgravning i en mindre kedelmose er der påvist kulturlevn under og i mosetørven fra tidlig førromersk jernalder. Blandt fundene ses menneskeknogler, dyrekogler, keramik, grove flintafslag, tilspidsede træstokke og en rampe eller svellevej bestående af 4 m lange pæle. Arkæologiske og naturvidenskabelige undersøgelser videreføres i 1997

FHM 3991

Hans Skov

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Førromer

316. Rugholm

15.04.13 Viby

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

sb. 32. I en N-S gående kabelgrøft gennem et bopladsområde blev der over en 50 m lang strækning iagttaget et ca. 40 cm tykt kulturlag bestående af trækulsfarvet jord med ildskørnede sten, flintafslag og -redskaber. Der er ikke bevaret organisk materiale i kulturlaget, hvoraf der kun undersøgtes et mindre område. Udgravningsfelter fra tidligere undersøgelser på stedet blev ligeledes lokaliseret og indmålt

FHM 3980

Jens Jeppesen

Bebyggelse - Ældre stenalder

317. Søvang III

15.04.13 Viby

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

Ved N-bredden af Brabrand Sø, nær Århus Ås udløb af søen, blev der undersøgt et udsmidlag fra Ertebøllekultur. I det 1,50 m dybe udgravningsfelt blev der iagttaget to udsmidlag, hvoraf det nederste fortsatte under nuværende vandlinje. Lagene indeholdt en mængde flintredskaber samt skaller, der hovedsageligt omfattede cardium, pebermusling og littorina. I de fugtige aflejringer var der fine bevaringsforhold for organisk materiale, der omfattede en mængde hasselnødder samt træstykker, hvoraf nogle var forkullede eller havde hugspor. Desuden fandtes dyrekogler og redskaber af kronhjortetak. Oldsagerne daterer fundet til tidlig Ertebøllekultur

FHM 3984

Jens Jeppesen

Bebyggelse - Ældre stenalder

318. Viby Tømmerhandel

15.04.13 Viby

Kirkegård

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 43. I Vibys N-lige annektslandsby Nordby fremkom begravelser fra en nedlagt kirkegård. Der blev fundet skeletdele fra mindst 235 mænd, kvinder og børn, men pga. recente forstyrrelser lå kun 126 skeletter helt eller delvist in situ. Pga. den kalkholdige jordbund er skeletmaterialet usædvanligt velbevaret. Næsten alle de døde lå med armene ned langs siden. De fleste grave var kisteløse, men få grave havde kistespor, og hoved- og fodsten sås også. Der var ingen synlige spor af kirkegårdsafgrænsningen, og kirketomten kunne pga. omfattende recente forstyrrelser ikke påvises. Under anlæggelsen af Viby Ringvej blev ca. 40% af kirkegården bortgravet i 1957. Skeletfundene i 1957 og 1996 tyder på, at kirkegården oprindeligt dækkede et areal på 35 x 35 m. Kirkegården viser, ved en klar overvægt af mandsgrave mod S, at have været kønsopdelt. Gravene skal dateres til tidlig middelalder

FHM 3970

Hans Skov

Kirke/Kirkegård - Middelalder

319. Åhavevej

15.04.13 Viby

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 45. På en kystnær skråning ud til den fjordarm, som Århus Å nu udmunder i, er der ved udgravning fundet bopladsaflejringer med utallige flintafslag, flækker, skraber, pilespidser, keramik og en benmejsel. Det meste af yngre stenalder synes repræsenteret i materialet, dog synes hovedvægten i materialet at ligge i MN A V. Undersøgelserne videreføres i 1997

FHM 3972

Hans Skov

Bebyggelse - Yngre stenalder

320. Ruggård

15.06.04 Lisbjerg

Boplads/gravplads

Plantning

Æ.br./rom.

sb. 13. Ved afdækning af et ca. 2.000 m² stort areal fremkom kulturlag fra tidlig bronzealder. Det indeholdt flintafslag, fragmenter af fladehuggede flintredskaber og keramik. Desuden fandtes en bronzesyl og en lille klump uforarbejdet bronze. Trods søgegrøfter udlagt omkring udgravningefeltet lykkedes det ikke at påvise hustomter. Derimod fandtes to jordfæstegrave og en urnebrandgrube fra ældre romersk jernalder

FHM 3986

Jens Jeppesen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

321. Tangkærgård

15.06.04 Lisbjerg

Boplads

Vejanlæg

Ældre jernalder

sb. 120. Undersøgelse af bopladsområde fundet ved rekognoscering. Inden for et afdækket areal på ca. 900 m² fremkom et større sammenhængende grubekompleks samt spredte fyldskifter, hvoraf et viste sig at være en brønd. Der kunne ikke påvises hustomter i området. Keramikfund daterer bopladssporene til førromersk jernalder per. I

FHM 3976

Jens Jeppesen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Skanderborg Amt

322. Søbyvad Mølle

16.01.03 Gjern

Vandmølle

Diverse

Nyere tid

sb. 85. En mindre undersøgelse af to parallelle rækker af kraftige, dybt nedrammede egestolper umiddelbart SØ for den eksisterende møllebygning. Stolperne repræsenterer formodentlig en ældre fase af møllehjulskammeret.

SIM 66/1996

Knud Bjerring Jensen

Vandmølle - Nyere tid

323. Linå

16.01.05 Linå

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

sb. 238. En mindre undersøgelse af kulturlag med lerkarskår, knogler og jernslugger fra 1600-tallet

SIM 60/1996

Knud Bjerring Jensen

Kulturlag - Nyere tid

324. Skellerup

16.01.05 Linå

Høj

Råstof

Yngre stenalder

sb. 91. Afsluttende undersøgelse af den overpløjede gravhøj (AUD 1993, 349). Trods en diameter på 24 m, kunne der kun påvises en enkelt fase i højen, og der kunne hverken iagttages spor efter ringgrøft, randsten eller andre konstruktioner langs højfoden

SIM 85/1993

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

325. Tvilumgård

16.01.14 Tvilum

Høj

Dyrkning

Y.st./br./æ.j.

sb. 187. Udgravning af den nedpløjede gravhøj, hvori der tidligere er foretaget nødudgravninger (AUD 1995, 336). Der udgravedes to uforstyrrede, men fundtomme jordfæstegrave fra yngre stenalder, samt påvist rester af tre tidligere undersøgte jordfæstegrave fra yngre stenalder og ældre bronzealder. I pløjelaget over højen fandtes lerkarskår og brændte knogler fra ødelagte urnegrave. Højen var omgivet af en ringgrøft med en diameter på ca. 12,5 m. Uden for ringgrøften fandtes rester af en tidligere undersøgt jordfæstegrav fra romersk jernalder samt en del smågruber og fyldskifter

SIM 139/1995

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravhøj - Bronzealder

Gravhøj - Ældre jernalder

326. Tvilumgård

16.01.14 Tvilum

Gravplads

Dyrkning

Y.germ./vik.

sb. 211. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 343). Der udgravedes syv jordfæstegrave, fire brandpletter samt en række ildsteder, kogestensgruber, smågruber og stolpespor. De udgravede jordfæstegrave var alle ovale eller rektangulære med afrundede hjørner, og med længderetning omtrent Ø-V. Samtlige grave var anlagt uden brug af sten, og længden varierede omkring 2,0-2,2 m, en enkelt var dog kun 1,54 m. Dybdene varierede mellem 3-82 cm under feltfladen. Spredt i fylden i jordfæstegravene fandtes små fragmenter af brændte knogler, og i en af gravene desuden skår af et lille halvkuglekar. I øvrigt var gravene generelt ret fattigt udstyrede, med en jernkniv og evt. et bæltespænde som det mest almindelige gravgods. I en enkelt grav fandtes dog ca. 30 ravperler. I flere af gravene fandtes velbevarede skeletspor og tandemalje, der viser, at de gravlagte har ligget på ryggen med hovedet mod V. Brandgravene var omtrent lige så sparsomt udstyrede som jordfæstegravene, med hhv. tre delvist smeltede glasperler i en af gravene og et hankebeslag fra en lille træspand i en anden

SIM 140/1995

Knud Bjerring Jensen

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

327. Karolinelund

16.01.15 Voel

Boplads

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 216. Prøvegravning på lokalitet med lerkarskår, flintafslag og brændt flint. Der kunne dog kun påvises spredte stolpehuller samt et par fundtomme gruber under muldlaget.

SIM 56/1996

Knud Bjerring Jensen

Bebyggelse - Oldtid

328. Voel

16.01.15 Voel

Høj

Dyrkning

Ældre bronzealder

sb. 213. Udgravning af den overpløjede høj, efter detektorfund af en halv pålstav. Ved udgravningen fremkom et stærkt forstyrret leje af sten til en Ø-V orienteret kiste samt resten af pålstaven, der daterer graven til per. II

SIM 7/1995

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Ældre bronzealder

329. Voel

16.01.15 Voel

Høj

Dyrkning

Ældre bronzealder

sb. 215. Udgravning af den overpløjede høj, hvorved der afdækkedes resterne af en Ø-V orienteret, 26 m lang og 11,5 m bred langhøj med lige sider og let rundede ender. Højen havde været kantet af tætstillede 0,5 m store sten, hvoraf størstedelen var fjernet. Der kunne kun iagttages en enkelt fase i højen, der tilsyneladende havde været opført over en nu fuldstændig ødelagt jordfæstegrav, der kun gav sig til kende ved et ca. 4 m stort, recent fyldskifte omkring 11 meter fra højens Ø-ende. I fyldskiftets omlejrrede fyld fandtes fragmenter af en bronzedolk fra per. II. Under højen fandtes ardspar

SIM 9/1995

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Ældre bronzealder

330. Alken Enge

16.02.03 Dover

Boplads

Dyrkning

Y.st./æ.br.

sb. 244. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 344), hvor der fandtes bopladsrester, som ud fra keramikken kan dateres til MN A III. Desuden dokumenteredes hustomter dateret til ældre bronzealder. Blandt fundene er fladehuggede segl og kværnsten, der lå i et af husenes væglinie

SBM 689

Mads Runge

Torben Sarauw

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

331. Frederikshøj

16.02.03 Dover

Boplads

Vejanlæg

Ældre jernalder

sb. 252. Over et større område registreredes kulturlag med stort indhold af keramik, kværn-, knuse- og glittesten. Et enkelt jordlag tolkedes som en grube, formentlig med spor af keramikfremstilling

SBM 677

Mads Runge

Torben Sarauw

Bebyggelse - Ældre jernalder

332. Søskovgaard

16.02.03 Dover

Boplads

Vejanlæg

Førromersk jernalder

sb. 249. Ved udgravning af et større område afdækkedes gruber fra førromersk jernalder, samt et antal stolpehuller

SBM 662

Kirsten Prangsgaard

Bebyggelse - Førromersk jernalder

333. Grævlingevej

16.02.08 Skanderup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 101. Undersøgelse, hvorved der fandtes bopladsrester, gruber med førromersk keramik samt få stolpehuller

SBM 657

Kirsten Prangsgaard

Bebyggelse - Førromersk jernalder

334. Langmarken

16.03.03 Horsens

Andre anlæg

Andet anlægsarbejde

Nyere tid/udateret

Ved en prøvegravning fandtes en del ældre anlægsspor, uden at det dog var muligt at iagttage et system i disse

HOM 894

Anders Horsbøl Nielsen

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

Andre anlæg/diverse - Udateret

335. Lovby

16.03.03 Horsens

Høje/landsby

Andet anlægsarbejde

Oldtid/midd.

sb. 19. I området N og V for den nedlagte Lovby Kirke er ved en prøvegravning påvist spor af ringgrøft fra den overpløjede høj, samt spor af en ikke tidligere registreret høj i den V-lige del af udgravningsområdet. Desuden er der registreret bebyggelsesspor med bl.a. et 16 x 5,5 m stort hus med spor af vægstolper. Huset og de øvrige bebyggelsesspor kan dateres til tidlig middelalder. Undersøgelsen fortsættes i 1997

HOM 922

Anders Horsbøl Nielsen

Gravhøj - Oldtid

Bebyggelse - Middelalder

336. Smedegade

16.03.03 Horsens

Bybefæstning/vej

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

I forbindelse med overvågning registreredes områder med kulturlag, gamle gadebelægnings samt en brønd fra middelalder. NV-hjørnet af byens 1300-tals voldgrav blev fastlagt, ligesom eksistensen af en meget sen middelalderlig/nyere tids bygrøft blev dokumenteret

HOM 618

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

337. Stenkærgård, Rask Mølle

16.03.04 Hvirring

Boplads/høj(?)

Andet anlægsarbejde

Rom./oldtid

Et område med affaldsgruber og usystematiske fyldskifter blev udgravet tillige med et område med stenspor på en lille bakke, hvor der sandsynligvis har været en høj

HOM 908

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravhøj - Oldtid

338. Nim Mark

16.03.05 Nim

Boplads/kogestensgruber

Råstof

Y.br./rom.

sb. 44. En undersøgelse af den overpløjede høj gav negativt resultat. Ca. 60 m N for højen udgravedes et mindre område med 6-7 kogestensgruber og 3-4 stolpehuller

HOM 818

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Romersk jernalder

339. Lund

16.03.06 Tamdrup

Kulturlag/hus

Vejanlæg

Yngre stenalder

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 348). Det toskibede hus blev færdigundersøgt uden fremkomst af daterende genstande. Huset, der måler 7 x 4,5 m, var orienteret NNV-SSØ. En ekstra stolpe i den V-lige langvæg tolkes som spor af en indgang. Huset søges C-14 dateret

HOM 808

Ole Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

340. Øm Kloster

16.04.05 Gl.Rye (Rye)

Kloster

Selvvalgt forskning

Middelalder

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 351) viste, at hospitalskomplekset ikke bestod af to bygninger på hver sin side af en kanal, men én stor bygning, hvorunder kanalen havde løbet og skyllet toiletterne. Kanalforløb og dermed hospitalsbygningen kunne dendrodateres til 1495. Der iagttoges imidlertid et ældre lidt forskudt forløb af kanalen, dateret til 1313. Forud for kanalens ældste fase havde området været brugt som kirkegård, formentlig for munkene. Ved tømning af kanalen fandtes store mængder af forskelligt genstandsmateriale: tæring, pilgrimstegn, bogspænder, forskærerkniv med udskåret skaft af hvalrostand mv

SBM 484

Hans Krongaard Kristensen

Kloster - Middelalder

341. Addit

16.04.06 Sønder Vissing

Jordfæstegrave/gruber

Dyrkning

Udateret/j.

sb. 71. Af en formodet overpløjet høj sås ingen spor. På den naturlige morænebakke fandtes to stensatte jordfæstegrave(?) uden skeletspor og gravgaver. I begge grave var tydelige brandspor. S for gravene fandtes på bakken et område med stenfyldte gruber, hvoraf fire var regelmæssigt kvadratiske i form. Det eneste fund fra en af disse gruber var få skår af en rundbundet glasskål. Glasskårene må dateres til jernalder

HOM 778

Anders Horsbøl Nielsen

Grube - Jernalder

Gravplads/grav - Udateret

342. Sofielyst, Addit

16.04.06 Sønder Vissing

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førrom./udateret

sb. 135. Over et større område N og S for sb. 135 udgravedes affaldsgruber og spredte stolpehuller, samt et formodet stolpehegn fra sen førromersk jernalder. Et mindre område med en række større og mindre, lave nedgravninger med mange sten i fylden og nogle nærmest med stentæppe over blev undersøgt, men de kunne ikke dokumenteres som grave

HOM 919

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Udateret

343. Vestergård

16.04.06 Sønder Vissing

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

Ved udgravning blev flere affaldsgruber fra tidlig førromersk jernalder helt eller delvist undersøgt. Et større anlæg af uvis karakter afdækkedes tillige. Undersøgelsen afsluttes i 1997

HOM 923

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

344. Voervadsbro

16.04.11 Voerladegård

Boplads

Vejanlæg

Y.br./førrom.

Undersøgelse af et mindre område med spredte fyldskifter, hvorved der fandtes flere gruber, men kun få regulære stolpehuller

HOM 826

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

345. Såby

16.05.13 Yding

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

Ved undersøgelsen fremkom et område med stolpehuller og affaldsgruber, samt dele af en større naturlig lavning med megen keramik

HOM 897

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

346. Kløvermarken, Tvingstrup

16.05.14 Ørridslev

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 65. Ved undersøgelsen fandtes 56 fyldskifter med et par regulære affaldsgruber samt en lille hustomt med fire, indre tagbærende stolpespor og to indgangspartier. Huset dateres ved hjælp af keramik til førromersk jernalder per. IIIa

HOM 880

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

347. Haraldsborg, Monbjerg

16.05.15 Østbirk

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

Ved undersøgelsen registreredes et mindre antal stolpehuller fra en boplads

HOM 890

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

348. Præstemarken

16.05.15 Østbirk

Høj

Andet anlægsarbejde

Ældre bronzealder(?)

sb. 84. Fortsat undersøgelse af profiler i højen (AUD 1995, 368)

HOM 842

Anders Horsbøl Nielsen

Gravhøj - Ældre bronzealder

349. Sanddalgård

16.05.15 Østbirk

Ardspor/boplads/andre anlæg

Plantning

Y.st./æ.br./førrom.

sb. 105. Højen viste sig at være bevaret i en højde af næsten 1 m på trods af, at den har været overpløjet siden ca. 1855. Der fremkom anlæg ældre end højen i form af ardspar og stolpehuller S for højens centrum, og disse tolkes som levn efter bebyggelse fra enkeltgravskultur. Desuden fandtes 11 regelmæssige, 45-60 cm dybe stolpehuller fra et nærmest hesteskoformet anlæg, der åbner sig mod Ø. Stolperne står med ca. 2 m mellemrum og tværmålet over åbningen er ca. 11 m. Eneste fund fra stolpehullerne er få vanskeligt daterbare lerkarskår samt trækul, der vil blive forsøgt C 14-dateret. Pga. primærgravens placering og orientering synes det mest naturligt at knytte det hesteskoformede anlæg til denne, en Ø-V orienteret jordfæstegrav fra enkeltgravskultur, ca. 10 cm nedgravet i undergrunden. Der har været tale om en kort bulkiste. Af den afdøde var kun tandemalje tilbage i gravens Ø-ende, hvor der også fandtes et intakt C-bæger oven for hovedet samt en ravperle. Yderligere 14 ravperler fandtes spredt over gravens V-ende. Spor af forkullet træ og to uregelmæssige stenrækker et stykke over graven antyder, at der har været en form for midlertidig overdækning af graven, måske en form for dødehus. Den primære høj har været ca. 13,5 m i diameter. Højen er opført af løs jord, hvori der er fundet mange skår af bopladskeramik fra enkeltgravskultur samt meget bearbejdet flint. I en ca. 3 m lang nedgravning i den primære høj er anlagt en Ø-V orienteret sekundærgrav, en jordfæstebegravelse i bulkiste. I begge kistens ender er der nedrammet pæle, og kisten har været omgivet af sten. Der fandtes ingen gravgaver i denne grav, som efter formen må dateres til senneolitikum eller ældre bronzealder. Graven hører sandsynligvis til anden højfase, som har samme datering. Denne fase består af et stendække af ca. to stens tykkelse, der synes at være lagt ud over hele højen, efter at den er dannet af et tydeligt vækstlag. I og på dette stentæppe er opsamlet betydelige mængder bearbejdet flint. Et stykke fladehugget flint indikerer, at stentæppet ikke kan være yngre end ældre bronzealder. Brandspor, især på højens NØ-side, antyder en afbrænding inden den påfølgende højfase. Der kan i de spredte rester af randstenskæder udskilles yderligere tre højfaser, der alle er opført af græstørv. I højens S-side fandtes en urnegrav med bikar, fra tidlig førromersk jernalder. I urnen fandtes et jernfragment

HOM 850

Anders Horsbøl Nielsen

Ager/mark - Yngre stenalder

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

350. Åsesminde

16.05.15 Østbirk

Boplads

Plantning

Yngre bronzealder

sb. 103. Ved en prøvegravning af en svag højning Ø for højen Sb. 103 fandtes et stolpehul med keramik

HOM 851

Anders Horsbøl Nielsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

351. Lærkeholt

16.06.06 Them

Depot

Diverse

Nyere tid

sb. 395. Mindre undersøgelse, hvorved der fremkom en del større og mindre kævler af asketræ, tre halvfærdige hjulnav til styrthjul, samt et forarbejde til en lille øse eller skovl af træ.

SIM 69/1996

Knud Bjerring Jensen

Depotfund/skattefund/offerfund - Nyere tid

352. Slåensø

16.06.06 Them

Vrag

Diverse

Nyere tid

sb. 396. Mindre undersøgelse af knobskib fundet under sportsdykning. Bådtypen er karakteristisk for de midtjyske søer og er formodentlig fra begyndelsen af 1600-tallet

SIM 65/1996

Knud Bjerring Jensen

Vrag - Nyere tid

353. Thorsø

16.06.06 Them

Stolpebygget anlæg

Diverse

Middelalder

sb. 390. Fortsat undersøgelse af stolpebygget anlæg på to meters dybde i Ø-enden af Thorsøen (AUD 1995, 378). Ved undersøgelserne er der arbejdet videre med indmåling af anlægget, der tilsyneladende har bestået af en kraftigt bygget, ca. 5 x 6 m stor konstruktion, der formodentlig har fungeret som forsvarsanlæg

SIM 12/1994

Knud Bjerring Jensen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Vejle Amt

354. Bjerre

17.01.03 Bjerre

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Efter ophugning af et cementgulv i skibet kom et noget ujævnt senmiddelalderligt gulv til syne under et ganske tyndt sandlag. Gulvet bestod hovedsagelig af store, flade kampesten, men der indgik også mindre partier med karakter af stenpikning, samt partier af hele og halve munkesten. Gulvet er formentlig samtidig med hvælvslagningen. I de afrensede sider af nyere begravelse kunne der både i N- og S-siden konstateres to ældre gulve med overflade henholdsvis 10-12 cm og 25-30 cm under det senmiddelalderlige gulv. Det øvre var et stenarmeret mørtelgulv, medens det nedre var et magert lergulv, overlejret af vekslende kalk- og smudslag

NM II 739/96

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

355. Lundager

17.02.01 Almind

Gruber

Andet anlægsarbejde

Jernalder?

Prøvegravning, hvor der blev fundet enkelte gruber, heraf en med stærkt nedbrudt jern

MKH 923

Guðny Vang

Grube - Jernalder

356. Havgård

17.02.03 Harte

Bebyggelsesspor

Vejanlæg

Vik./midd.

sb. 39. Undersøgelse af spredte bebyggelsesspor op til en yngre vikingetid/ældre middelalderbebyggelse (AUD 1994, 466)

MKH 843

Kirsten Prangsgaard

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

357. Bøgelund

17.02.05 Kolding

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 54. Der blev påtruffet enkelte fyldskifter, og i et af disse var en lerskive fra mellemneolitisk tragt bægerkultur

MKH 875

Guðny Vang

Bebyggelse - Yngre stenalder

358. Børup

17.03.04 Taulov

Gravplads

Naturgas

Romersk jernalder

sb. 91. Udgravning af 10 stærkt nedpløjede urnegrave. I de fleste tilfælde var kun bunden af urnen tilbage. Af gravgaver fandtes blot ubestemmelige fragmenter af jern og bronze

VKH 1724

Guðny Vang

Folmer Christiansen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

359. Stegenav

17.03.04 Taulov

Skaldyng

Dyrkning

Førromersk jernalder

sb. 78. En mindre undersøgelse i skaldyngen viste to adskilte kulturlag. Det yngste er fra sen førromersk jernalder, det ældste formentlig fra en tidlig del af førromersk jernalder. Lagene indeholdt primært trækul, ildskornede sten og skaller fra muslinger, havsnegle mv., men også en del knoglefragmenter, flintafslag og skår fra keramik

VKH 1726

Guðny Vang

Folmer Christiansen

Skaldyng - Førromersk jernalder

360. Andkær

17.05.01 Gauerslund

Jættestue

Råstof

Yngre stenalder

sb. 1. Da en ældre undersøgelse var meget mangelfuldt dokumenteret, blev der foretaget en kontrolgravning. Anlægget var dog stærkt ødelagt, og ud over nogle enkeltestenspor var der intet tilbage af kammeret. I fylden fandtes enkelte lerkarskår fra mellemneolitisk tid

VKH 758

Guðny Vang

Folmer Christiansen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

361. Borggårdsvej

17.05.01 Gauerslund

Urnegrav

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 60. Ved prøvegravning fremkom en stenomsat urne under flad mark. En mindre fladeafdækning gav ikke yderligere fund

VKH 1666

Peter Steen

Folmer Christiansen

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

362. Brandtlundvej

17.05.01 Gauerslund

Høj

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

Undersøgelse af en overpløjet høj, hvor der ikke var bevaret højfyld eller gravanlæg. Derimod fandtes rester af en ringgrøft med en diameter på ca. 10 m, og i pløjelaget umiddelbart over højen lå et forarbejde til en D-pil

VKH 2427

Mads Kähler Holst

Folmer Christiansen

Gravhøj - Yngre stenalder

363. Brandtlundvej

17.05.01 Gauerslund

Høj

Andet anlægsarbejde

Ældre bronzealder

Undersøgelse af en overpløjet høj i to faser. I den ældste fase har højen haft en diameter på ca. 15 m. Den tilhørende grav, der var placeret acentralt, indeholdt rester af kiste og skelet, to bøjlenåle af bronze, en bronzepincet, en bronzedolk samt en ildslagningssten af flint. I den yngre fase havde højen en diameter på ca. 21 m. Der kunne ikke påvises gravanlæg tilhørende denne fase. En tilbageværende randsten var forsynet med to skåltegn

VKH 1341

Mads Kähler Holst

Folmer Christiansen

Gravhøj - Ældre bronzealder

364. Kragelundsvej

17.05.01 Gauerslund

Høj

Andet anlægsarbejde

Ældre bronzealder

Undersøgelse af overpløjet høj i to faser indeholdende to grave fra per. II. Centralgravene i den ældste høj indeholdt et stærkt nedbrudt bronzesværd, en bæltekrog af bronze samt en ildslagningssten af flint. Ved sydkanten af denne høj fandtes en ca. 5 x 4 m stor grav, formentlig en dobbeltgrav. I forbindelse med anlæggelsen af denne grav er højen udvidet. Et plyndringshul havde ødelagt store dele af graven, men i en urørt del lå en fuldgrebsdolk af bronze

VKH 1714

Peter Steen

Folmer Christiansen

Gravhøj - Ældre bronzealder

365. Ravning Enge

17.09.01 Bredsten

Bro

Selvvalgt forskning

Vikingetid

sb. 66. Afsluttende undersøgelse omkring vikingetidsbroens nordlige landfæste, hvorefter den 760 m lange bro helt rette forløb og landfæster er fastlagt. Brostolperne nærmest land er dækket af op til 3 m materiale, og kraftige udskyl fra erosionsrender N og S for ådalen har på et tidspunkt mellem år 1000 og 1350 forstyrret det, der da stod tilbage af brokonstruktionen. Dette synes at være forklaringen på, at så lidt af broens overbygningstømmer er bevaret. For Skov- og Naturstyrelsen foretoges nogle mindre undersøgelser for at oplyse om de varierende bevaringsforhold forud for anlæggelse af en formidlings- og beskyttelsesvold i broforløbet tværs over ådalen

NMI 1150/75, SNS 617-0054

Mogens Schou Jørgensen

Vej/bro - Vikingetid

366. Plantagevej

17.09.04 Jelling

Boplads/Vejdæmning

Andet anlægsarbejde

Ældre jernalder/udateret

sb. 120, 121. Undersøgelse af bopladsområde med ca. 45 hustomter fra sen førromersk og ældre romersk jernalder. Bebyggelsen repræsenterer formentlig 4-5 gårde, der har ligget på stedet i en periode på 50-100 år. Ved flere gårde var hegnsgrøfter bevaret. To gårde var sammenbygget ved et fælles hegn. Hen over bopladsarealet løb en 30-35 m bred, lav højning i terrænet. En række profiler viste en formation af en mægtighed på op til 1,6 m, væsentligst bestående af muld, dog med større, sammenhængende, vandrette partier af let muldblandet undergrundsmateriale. Fladegravning i toppen af anlægget afslørede hjulspor i disse lag, der lå som ca. 2 m brede bræmmer i anlæggets længderetning. Forløbet er nøje sammenfaldende med et vejforløb, der er vist på udskiftningskort fra slutningen af 1700-tallet. Dateringsmæssigt angiver hustomter mv. fra ældre romertid en terminus post quem for anlægget, hvorimod terminus ante quem angives af en gård opført oven i anlægget i begyndelsen eller midten af 1800-tallet. Spredt i udgravningsområdet fandtes også gruber fra ældre førromersk jernalder

VKH 1705

Folmer Christiansen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Vej/bro - Udateret

367. Skinbjerg

17.09.04 Jelling

Boplads

Vejanlæg

Førrom./y.rom.

Undersøgelse på boplads, hvor der fremkom et langhus og to mindre huse. Bebyggelsen indgår i et større bopladskompleks (AUD 1993, 378). I udgravningsfeltet fandtes også enkelte gruber fra ældre førromersk jernalder

VKH 1722

Folmer Christiansen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Ringkøbing Amt

368. Sandager

18.01.02 Dejbjerg Jernudvinding

Selvvalgt forskning Jernalder

sb. 140. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 390). Magnetometerkortlægning, assisteret af Tjatyana Smekalova, af et 40 x 28 m stort område omkring det tidligere fundsted, der ligger 300 m N for det store jernalderbebyggelsesområde under Dejbjerg Kirkeby. Der kunne påvises ca. 35 ovne, foruden de 15 der tidligere var fremkommet på stedet. Pladsens udstrækning er endnu ikke fastlagt

SKJ 381 Ole A. Schmidt
Torben Egeberg

Jernudvinding - Jernalder

369. Hagebrogård

18.02.04 Haderup Jættestue

Restaurering Yngre stenalder

sb. 32. Ved oprensning af den fredede jættestue uden dæksten fandtes enkelte intakte tørmure samt stenspor efter manglende bæresten. I fylden bag bærestenene iagttoges brændte stenskerver

NM I 7906/96, SNS 613-0455 Torben Dehn
Lars Holten

Megalitanlæg - Yngre stenalder

370. Over Høstrupvej

18.02.04 Haderup Grube

Andet anlægsarbejde Yngre stenalder

sb. 175. I en ca. 1 m dyb og 0,8 m bred grube fandtes størstedelen af et senneolitisk lerkar, der var 0,5 m højt

HOL 20.242 Lis Helles Olesen

Grube - Yngre stenalder

371. Birkkær

18.02.05 Hodsager Boplads

Selvvalgt forskning Ældre stenalder

Prøvegravning på udvalgt fundsted, hvor der undersøgtes 36 prøvehuller på hver 1/4 m². Herved fandtes 12 stykker bearbejdet flint

HOL 20.201 Søren M. Sindbæk

Bebyggelse - Ældre stenalder

372. Nørreholm

18.02.05 Hodsager Boplads

Selvvalgt forskning Ældre stenalder

sb. 10. Prøvegravning på udvalgt fundsted, hvor der undersøgtes 68 prøvehuller på hver 1/4 m². Herved fandtes otte stykker bearbejdet flint, af hvilke to var redskaber

HOL 20.201 Søren M. Sindbæk

Bebyggelse - Ældre stenalder

373. Gulfælgård

18.02.08 Sahl

Bopladser/hustomter

Plantning

Y.st./br.

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 397) af et 5 x 4 m stort fyldskifte med flint og keramik, sandsynligvis Ø-enden af en hustomt fra senneolitikum eller ældre bronzealder. Desuden undersøgtes to treskibede hustomter fra bronzealderen, hver med spor efter fem sæt tagbærende stolper. Endelig undersøgtes stolpehuller, gruber og et kulturlag med en del keramik fra yngre bronzealder. Efter dybdepløjning fandtes spredt i store dele af området mørke fuldskifter og genstande, som især er fra senneolitikum. Bl.a. registreredes tre fyldskifter, der tolkes som forsænkede Ø-ender af hustomter fra senneolitikum eller ældre bronzealder. En af disse blev udgravet og viste sig at være et 4 x 10 m stort fyldskifte, 20 cm dybt, uden spor efter stolpehuller, men indeholdende en stor mængde keramik fra senneolitikum

HOL 20.143

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

374. Øster Hasselholt

18.02.08 Sahl

Urnegrav/bopladser

Plantning

Førrom./germ.

sb. 139. Ved prøvegravninger fandtes en enkelt urnegrav. Fire steder i området fremkom desuden spor af bopladser, af hvilke to kan henføres til førromersk jernalder, sandsynligvis per. I, og to til ældre germansk jernalder

HOL 20.218

Poul Mikkelsen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

375. Skank

18.02.09 Sevel

Teglovn

Diverse

Nyere tid

sb. 692. Undersøgelse af en teglovn i en S-vendt skråning. Ved gravning af to snit gennem anlægget lykkedes det at få klarhed over ovnens størrelse og udformning. Indvendige mål er 3 x 4,5 m, og ifølge bevarede dagbogsnotater fra 1800-tallet kunne ovnen rumme 14.000 sten i en brænding. Ovnens havde to indfyringskanaler og var sat af både brændte og ubrændte teglsten. Ca. 10 m V for ovnen kunne endnu et formodet ovnanlæg iagttages i skrænten

HOL 20.205

Ann Bodilsen

Bebyggelse - Nyere tid

376. Stubbergårdvej

18.02.09 Sevel

Ildsteder

Plantning

Y.st./y.br.

sb. 690. Undersøgelse af fem opløjede ildsteder/kogestensgruber. I tilknytning til disse blev der fundet enkelte lerkarskår, hvoraf hovedparten kunne dateres til yngre bronzealder, mens et enkelt synes at være klokkebægerkultur

HOL 20.203

Ann Bodilsen

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Andre anlæg/diverse - Yngre bronzealder

377. Toftegård

18.02.09 Sevel

Grubehus

Andet anlægsarbejde

Yngre romersk jernalder

Udgravning af tre grubehuse på 3-4 m i diameter med markante stolpespor i Ø og V, samt et med spor af hjørnestolper. De to huse var opfyldt med store mængder bopladskeramik. Desuden fandtes slagger, lidt brændte knogler og et stykke af en ildbuk. I et af husene iagttoges på bundlaget dele af to ubrændte pyramideformede vævevægte. Grubehusene ligger i et område, hvor der tidligere er udgravet grubehuse og dele af langhuse fra yngre romersk jernalder (AUD 1993, 389)

HOL 20.080

Poul Mikkelsen

Lis Helles Olesen

Bebyggelse - Romersk jernalder

378. Lergrav

18.03.03 Avlum

Gård

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

I forbindelse med nedrivning og genopbygning af hovedbygningen på den tidligere herregård Lergrav har museet undersøgt bl.a. en stenlagt kælder og rester af stenfundamenter fra forskellige byggefaser

HEM 3419

Hans Rostholm

Bebyggelse - Nyere tid

379. Sdr. Lindbjerg

18.03.05 Gjellerup

Gruber

Vejanlæg

Førromersk jernalder

sb. 70. Ved undersøgelse af et 300 m² stort område fremkom tre mindre gruber med knusesten, kværn og skår fra tidlig førromersk jernalder

HEM 3423

Hans Rostholm

Grube - Førromersk jernalder

380. Tornebuskehøj

18.03.05 Gjellerup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Jernalder

sb. 69. Undersøgelse af et 660 m², hvor der fremkom boplads spor, fordelt på tre forskellige områder. Det var muligt at dokumentere et enkelt N-S orienteret hus. Desuden var der fire kogestensgruber og fire mindre gruber. I det beskedne fundmateriale iagttoges lidt keramik dateret til jernalder

HEM 3422

Hans Rostholm

Bebyggelse - Jernalder

381. Gullestrup kirke

18.03.06 Herning

Boplads/gravplads/høj/vej

Andet anlægsarbejde

Førrom./rom./y.j./midd./nyere tid

sb. 36. Ved undersøgelse af et i alt 12.915 m² stort område på en S-vendt skråning fremkom bopladsspor i form af tre brønde, 19 kogestensgruber, syv lertagningsgruber samt en stor mængde stolpehuller, hvor tre huse kunne dokumenteres. Den største af lertagningsgruberne var 8,7 x 10,5 m og indeholdt fund fra førromersk jernalder. Et par mindre gruber havde fund fra yngre jernalder. På den højest liggende del af området var der rester af en nedpløjet gravhøj på ca. 12 m i diameter. I højkanten registreredes en brandgrav, mens der midt i højen var en tom stenlægning og en stor brandgrube. I den mellemste del af undersøgelsesområdet var en gravplads med otte grave og tre store brandgruber. Fem af gravene var fra ældre romersk jernalder. I den mindste grav med form som en grube fandtes fem lerkar. De fire øvrige grave var mellem 2 og 3 m lange med spor af plankekister og med mange sten, samt i alt 14 lerkar og syv metalgenstande. Tre grave kunne dateres til yngre romersk jernalder. Disse havde nedgravninger på ca. 1,5-2 m længde og indeholdt i alt tre lerkar, en vævevægt, minimum 18 perler og syv metalgenstande. I tilknytning til gravene iagttoges tre store brandgruber på op til 6,5 x 3 m uden daterende fund. Derudover fandtes en del vejspor og nederst på skråningen seks store grøfter, der tolkedes som hulveje. Tre af vejsporene er ældre end de store brandgruber. Endelig registreredes en grube med tydelige spor efter en kraftig afbrænding af en større trækonstruktion. Dette anlæg lå over de ældste af gravene, der dateredes til ældre romersk jernalder

HEM 3407

Bo Steen

Martin Winther Olesen

Hans Rostholm

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Vej/bro - Middelalder

Vej/bro - Nyere tid

382. Herning Torv

18.03.06 Herning

Boplads

Andet anlægsarbejde

Germansk jernalder

sb. 33. Fortsat udgravning (AUD 1994, 497; 1995, 414) af to mindre områder med rester af indhegnede gårdsanlæg fra ældre germansk jernalder

HEM 3312

Hans Rostholm

Bebyggelse - Germansk jernalder

383. Holing

18.03.06 Herning

Boplads/ardspor

Plantning

Jernalder

sb. 31. Fortsat undersøgelse af boplads (AUD 1992, 337; 1993, 339, 1994, 488). Der afdækkedes 1.400 m², hvorved der fremkom ardspor, dobbelthejn og fire huse, antagelig fra germansk jernalder

HEM 3176

Hans Rostholm

Ager/mark - Jernalder

Bebyggelse - Jernalder

384. Holing

18.03.06 Herning

Boplads/gård/jernudvinding

Andet anlægsarbejde

Førrom./nyere tid

sb. 32. Fortsat gravning (AUD 1994, 192f). Et 2.600 m² stort område afdækkedes, hvorved der fremkom ti gruber fra førromersk jernalder, og et forstyrret jernudvindingsanlæg. Fra tomten af en gård, som flyttedes omkring år 1830, fremkom bl.a. en brønd og en møddingplads, samt forskellige bygningsspor. Derudover var der flere lertagningsgruber fra nyere tid. Endelig registreredes endnu en brønd, en hegnsgroft, flere gruber og talrige stolpehuller, hvoraf intet kunne dateres

HEM 3406

Bo Steen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Jernudvinding - Førromersk jernalder

Grube - Nyere tid

385. Koustrupparken

18.03.10 Rind

Boplads/jernudvinding

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 125. Undersøgelse af spredte bopladsspor med rester af i alt fem huse. I den V-lige del af området fremkom et 8 m langt hus med to byggefaser, hvoraf den ene tydeligvis var nedbrændt. Både N og S for huset iagttoges affaldsgruber med mange fund. Mod Ø registreredes yderligere to langhuse og nogle gruber og endnu længere mod Ø fandtes tre huse. Derudover rummede området en jernudvindingsovn, en brønd, et ildsted, enkelte stolpehuller, ti kogestensgruber, samt 12 lertagnings/affaldsgruber. Alle fund er fra førromersk jernalder. Undersøgelsen fortsætter i 1997

HEM 3391

Bo Steen

Hans Rostholm

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Jernudvinding - Førromersk jernalder

386. Stenbjerg

18.03.14 Snebjerg

Boplads/jernudvinding/ardspor

Andet anlægsarbejde

Æ.rom./førrom.

sb. 77. Der undersøgte 8.200 m² med i alt fem tætliggende ensartede gårdsanlæg, hver på 30-35 m i udstrækning og omfattende i alt 25 huse. Samtlige fund er fra ældre romersk jernalder. I samme område fremkom fire kogestensgruber, fem affaldsgruber, en jernudvindingsovn samt ardspor. Den største af gruberne målte 6,5 x 50 m og havde en dybde på 1,9 m. I gruben fandtes skår fra ældre romersk jernalder samt rester af en lerovn. Mod S var et langhus og to gruber fra førromersk jernalder. Sidst på året afdækkedes ligeledes mod S yderligere 6.000 m². Herved iagttoges i alt 16 huse, fem affaldsgruber og 11 kogestensgruber. Tilsammen udgjorde denne del af områdets bebyggelse mindst fire gårdsanlæg. Fundene er fra ældre romersk jernalder og i mindre omfang fra førromersk jernalder

HEM 3404

Martin Winther Olesen

Hans Rostholm

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Ager/mark - Romersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Jernudvinding - Romersk jernalder

387. Åparken

18.03.17 Sønder Felding

Boplads/grave

Andet anlægsarbejde

Vik./æ.j.

sb. 94. Ved N-siden af Skjern Å er undersøgt ca. 15.000 m², hvor der i den N-lige del fandtes forholdsvis få og spredte anlæg, bl.a. fire langhuse og tre grubehuse. På den S-lige del er der afdækket mindst 16 langhuse og 48 grubehuse, en brønd, en del hegnsforløb og enkelte gruber. Der er både treskibede huse med buede vægge samt mindre etskibede huse med lige vægge. Det største af de treskibede huse målte 35 x 7 m. Derudover fandtes ovale eller cirkulære grubehuse med væggrøfter og hjørne- og tagbærende stolper. Hovedparten af fundene er fra vikingetiden, bortset fra enkelte skår og en bronzefibula, der er ældre. I grubehusene er der bl.a. fundet vævævægte, mange af dem er af ubrændt ler. Der er fremkommet 25 genstande af bronze og jern. Desuden er der på området undersøgt to enligt liggende brandgrave, antagelig fra ældre jernalder

HEM 3416

Bo Steen

Hans Rostholm

Gravplads/grav - Ældre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

388. Østerbyvej

18.03.18 Tjørring

Boplads/jernudvinding

Vejanlæg

Ældre jernalder

sb. 50. Undersøgelse af 3.200 m², hvorved der fremkom seks kogestensgruber, enkelte stolpehuller og andre fyldskifter samt to små jernudvindingsovne, antagelig fra ældre jernalder. Udgravningen fortsættes

HEM 3405

Martin Winther Olesen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Jernudvinding - Ældre jernalder

389. Dalhus

18.03.19 Tvis

Boplads

Selvvalgt forskning

Ældre stenalder

sb. 152. Prøvegravning på et udvalgt fundsted, hvor der undersøgte 28 prøvehuller på hver 1/4 m². Herved fandtes i alt 506 stykker bearbejdet flint, hvoraf en del var ildskørnet. Blandt fundene var 23 redskaber. En del af materialet blev fundet i et kulturlag under pløjelaget. Både løsfund og fundene fra selve udgravningen kan dateres til Kongemosekultur

HOL 20.201

Søren M. Sindbæk

Bebyggelse - Ældre stenalder

390. Gejlhøj

18.03.19 Tvis

Boplads/hustomter

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 382. På en lav bakkekam, der grænser op til et mindre vandløb, lokaliseredes en del bebyggelsesspor i form af gruber, kogestensgruber samt stolpehuller, hvor der kunne udskilles hustomter. Undersøgelsen fortsættes i 1997

HOL 20.233

Christian Aabo Jørgensen

Henrik Skousen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

391. Tvis Kloster

18.03.19 Tvis

Teglovne

Selvvalgt forskning

Middelalder

To mindre prøvegravninger Ø for klosterruinen (AUD 1995, 423). Herved fremkom to velbevarede tomter af teglovne

HOL 20.194

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Middelalder

392. Uhregård, skovpladsen

18.03.19 Tvis

Boplads

Selvvalgt forskning

Stenalder

Prøvegravning på et udvalgte fundsted, hvor der undersøgtes 70 prøvehuller på hver 1/4 m². Herved fandtes i alt syv stykker bearbejdet flint

HOL 20.201

Søren M. Sindbæk

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

393. Vestager

18.03.19 Tvis

Boplads

Selvvalgt forskning

Stenalder

sb. 155. Prøvegravning på udvalgt fundsted, hvor der undersøgtes 29 prøvehuller på hver 1/4 m². Herved fandtes i alt tre stykker bearbejdet flint

HOL 20.201

Søren M. Sindbæk

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

394. Pugdal

18.03.20 Vildbjerg

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 34. I fortsættelse af tidligere undersøgelser (AUD 1986, 445; 1987, 383) afdækkedes 1.500 m² med tre langhuse. De største var 16 og 14 m lange. Dertil kommer rester af indhegning, seks gruber og spredte stolpehuller. I gruberne fandtes skår fra førromersk jernalder

HEM 2817

Hans Rostholm

Bebyggelse - Førromersk jernalder

395. Sverigesvej

18.03.20 Vildbjerg

Boplads/jernudvinding

Andet anlægsarbejde

Æ.rom./førrom.

sb. 50. Fortsat undersøgelse af en stor boplads, hvor der i alt afdækkedes 14.650 m² N og V for det tidligere undersøgelsesområde (AUD 1993, 406; 1995, 425). Mod N undersøgtes gårdsanlæg fra ældre romersk jernalder. Ved hjælp af de talrige hegnsførløb kunne der udskilles flere faser. Husene var mellem 6,5 og 25 m lange. De tre brandtomter blev færdigudgravet, og brandlaget viste sig at være 15 cm tykt. Den ene brandtomt havde en stensat midtergang med mange stykker af kværne, knusesten og slagger. Mod Ø undersøgtes to jernudvindingsovne, samt spredte bopladsspør fra førromersk jernalder. Mod SV fremkom spredtliggende huse og gruber. De fire af affaldsgruberne kan dateres til førromersk jernalder. I den ene grube fandtes et lag skår, et ildsted samt fem hele og tre fragmenterede smeltedigler. Pladsen er afgrænset mod SV

HEM 3255

Martin Winther Olesen

Jernudvinding - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

396. Udstrup

18.04.08 Nørre Omme

Høj/grube

Plantning

Oldtid

sb. 4. Ved prøvegravning fandtes der ikke spor af den formodede overpløjede høj, men derimod en enkelt kogestensgrube

HOL 20.232

Henrik Skousen

Gravhøj - Oldtid

Grube - Oldtid

397. Kirkevej

18.04.09 Rindum

Boplads/grave

Andet anlægsarbejde

Æ.br./æ.rom.

sb. 33. Undersøgelse af bebyggelse fra ældre bronzealder, samt kogestensgruber. En større grube indeholdt bl.a. skår af et par større, grove lerkar, et par fladehuggede pilespidser, samt stumper af en skubbekværn. I samme område fandtes stolpehuller, således at gruben formentlig har indgået i en hustomt. I et andet udgravningsfelt blev tre grave undersøgt. Heraf var de to jordfæstegrave fra ældre romersk jernalder. De tre grave udgør sammen med to tidligere undersøgte grave (AUD 1993, 407) et lille gravfelt. Den ene grav havde stenlægning både over og under selve graven. Desuden fandtes stolpehuller dateret til romersk jernalder. På grundlag af spor efter tagbærende stolper var det muligt at udskille et par langhuse

RIM 7353

Palle Eriksen
Helle Henningsen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

398. Hykkelbjerg

18.04.12 Sønder Lem

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre germansk jernalder

sb. 287. På en S-vendt skråning ned mod et vandløb blev undersøgt dele af en boplads fra ældre germansk jernalder. Foruden nogle gruber blev der bl.a. afdækket et langhus, som målte 31,5 x 5,5 m, og havde buede langvægge, afrundede gavle og spor efter seks par indre tagbærende stolper. I hullerne efter de tagbærende stolper fandtes en stump af en drejekværn samt et større ornamenteret lerkar

RIM 6743

Palle Eriksen

Bebyggelse - Germansk jernalder

399. Koustrup

18.04.16 Velling

Gård

Dyrkning

Middelalder

sb. 23. Fortsatte undersøgelser af et gårdsanlæg fra 12-1300-tallet i den nedlagte landbebyggelse Koustrup (AUD 1994, 494; 1995, 432). Målet var at udgrave gårdens økonomibygninger, der lå SØ for beboelseshuset. Der fremkom en Ø-V gående, op til 3,6 m bred og ca. 16 m lang nedgravning, der var fyldt op med lyngtørv over flere omgange. Et par steder i tørvelaget var der spor af ildsted, og enkelte stolpehuller blev registreret i og omkring anlægget, hvis konstruktion og funktion dog forblev uvis. Vinkelret herpå strakte sig mod S en 16 m lang række af stolpehuller. Parallelt hermed og 1,5 m mod Ø forløb over ca. 14 meter en fundamentgrøft, i hvis bund der var anbragt rækker af sten. Oven på stenene var der lagt lyngtørv. Et par ophold i grøften på hen ved en meters bredde tolkes som døråbninger. Stolperækken og fundamentgrøften anses for at være to faser af den ene langvæg i en større bygning. Hverken gavle eller den anden langvæg blev fundet. Genstandsmaterialet består primært af skår fra middelalderlige kar samt et lille romansk bronzekors med rester af forgyldning

RIM 7471

Helle Henningsen

Bebyggelse - Middelalder

400. Brødbæk Øst

18.05.02 Borbjerg

Boplads/grav

Selvvalgt forskning

Y.rom./æ.germ.

sb. 631. Efter magnetometeropmåling af to felter på 20 x 20 m udgravedes dele af disse. I felt II undersøgte en del stolpehuller omkring den tidligere udgravede jernudvindingsovn fra ca. 100 f.Kr. (AUD 1992, 346). Fire stolpehuller omkring ovnen var tydeligvis spor af tagbærende stolper, som kan have båret en overbygning til ovnen eller tilhørt et større hus. I felt I undersøgte en grav fra overgangen mellem yngre romersk og ældre germansk jernalder med bl.a. fibula, lerkar, ni glasperler, ravperle, bennål, jernkniv, sølvmalte m.m. Desuden undersøgte tre kogestensgruber, som var årsag til de kraftige udslag i magnetometeropmålingerne. De to af gruberne målte 2 x 1 m

HOL 20.081

Lis Helles Olesen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

401. Neder Savstrupvej

18.05.02 Borbjerg

Høje

Plantning

Udateret

sb. 173 og 175. Prøvegravning af to overpløjede høje, hvorved der ikke fandtes spor af disse, men derimod tre kartoffelkuler

HOL 20.232

Henrik Skousen

Gravhøj - Udateret

402. Rosenparken

18.05.02 Borbjerg

Boplads

Andet anlægsarbejde

Oldtid

Ved en prøvegravning i et område, hvor der tidligere er gjort et samlet fund af flintoldsager, muligvis et gravfund, fandtes et stolpehul og en grube uden daterende oldsager

HOL 20.204

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Oldtid

403. Fousinggård

18.05.04 Fovsing

Boplads/hustomt

Dyrkning

Midd./udateret

sb. 144. På kanten af en stejl bakkeskråning var tidligere fundet en overligger til en drejekværn af granatglimmer samt et svaleredeøre. Ved en efterfølgende undersøgelse kunne der konstateres to parallelle mark- eller agerskel af uens dybde. Ved undersøgelsen fandtes desuden en lille hustomt på ca. 8 x 4 m med spor af kraftige stolper i væglinien. Hustomten var ældre end markskellene, men er udateret. Rester af endnu et hus blev iagttaget. I den S-lige del af udgravningsfeltet undersøgte en grøft, som forløb ned mod en slugt. I grøften fandtes skår

HOL 20.042

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Udateret

404. Pilgård Nord

18.05.04 Fovsing

Boplads

Naturgas

Yngre stenalder

sb. 145. Undersøgelse af en boplads fra senneolitikum med stolpespor formentlig fra et midtsulehus med rester af et tilhørende grubeanlæg. Desuden udgravedes en mindre grube med fund af keramik, flint, trækul og hasselnøddeskaller. Gruben dateres til tragtægerkultur

HOL 20.222

Bjarne Henning Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

405. Pilgård Øst

18.05.04 Fovsing

Høj

Naturgas

Yngre stenalder

sb. 26. Undersøgelse af en høj, der var anlagt på en naturlig grusknold. Gravhøjen indeholdt tre bulkistegrave fra enkeltgravstid og en senneolitisk grav. Centralgraven var en dobbelt mandsgrav, udført som en ca. 3,5 x 0,6 m stor kiste, hvor de gravlagte lå i forlængelse af hinanden med fødderne ind mod midten af kisten. Begge havde fået et stort og et lille retvægget kravebæger med sig, samt en stridsøkse. De var formentlig begravet i dragter, der fordrede en bæltesor med en ravperle i remenden. De to øvrige bulkistegrave indeholdt dels en mandsgrav med samme udstyr som hver af de andre mænd, dels en formodet kvindegrav, i hvilken der fandtes et retvægget bæger. Alle tre grave kunne ud fra keramik dateres til overgravstid. Mændenes stridsøkser var af Globs type K. Oven i dobbeltgraven var anlagt en senneolitisk grav med fire fligede fladehuggede pilespidser. Oplysninger fra 1840 vidner om fund af bronzer i gravhøjen

HOL 20.221

Bjarne Henning Nielsen

Gravhøj - Yngre stenalder

406. Råbjerg Hede

18.05.04 Fovsing

Høj/boplads

Naturgas

Y.st./y.br./udateret

sb. 18. Undersøgelse af en overpløjet høj, af hvilken Nationalmuseet udgravede en del i 1944. Dengang undersøgte et felt på 5 x 5 m, hvorved der fandtes en grav indeholdende ca. 28 ravperler. Nærværende undersøgelse viste, at højen var opbygget i flere faser med en største diameter på ca. 15 m. I den omgravede fyld midt i højen fandtes nakkeenden af en tyndbladet økse. Ved højfoden i N- og S-siden fandtes to stærkt nedpløjede urnegrave. Prøvegravningerne i området Ø for højen viste spredte, udaterede bopladsspor

HOL 20.211

Poul Mikkelsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Udateret

407. Vestergade/Kirkestræde

18.05.09 Holstebro

Stenkiste

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

I den gamle bydel stødte man på et stenfundament, der målte ca. 1,75 m i bredden. Stenfundamentet bestod af flade, sammenmurede granitsten. Ved fjernelse af de store dæksten viste det indre sig at være hult, og det må derfor tolkes som en stenkiste til kloak eller "Blødens Bæk". Der fandtes fajanceskår, glasskår, grene m.m. i stenkisten

HOL 20.216

Lis Helles Olesen

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

408. Bækkelund

18.05.10 Mejrup

Boplads

Plantning

Yngre bronzealder

Prøvegravning på et højedrag over en strækning på ca. 160 m, hvor der i øvrigt ligger mange gravhøje. Herved fremkom tre store lertagningsgruber med lidt keramik og ildskørnede sten samt en kogestensgrube

HOL 20.232

Henrik Skousen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

409. Harald Leths vej

18.05.11 Måbjerg

Gruber

Andet anlægsarbejde

Oldtid

Der udgravedes en kogestensgrube og dele af en 12 m bred lavning opfyldt med sort jord, ildskørnede sten og aske

HOL 20.250

Lis Helles Olesen

Grube - Oldtid

410. Roenborgvej

18.05.15 Vejrum

Grube

Naturgas

Oldtid

Prøvegravning på baggrund af oplysninger om en nærliggende boplads og fund af bearbejdet flint ved rekognoscering. Der udgravedes en enkelt grube uden daterende fund

HOL 20.195

Poul Mikkelsen

Grube - Oldtid

411. Rubjergvej

18.05.15 Vejrum

Gruber

Naturgas

Yngre bronzealder

På lokaliteten beliggende på en lille bakkekam blev der inden for 100 m² lokaliseret tre gruber samt et enkelt stolpehul. En af gruberne indeholdt en del keramik, bl.a. et fint lille ornamenteret bæger

HOL 20.235

Christian Aabo Jørgensen

Grube - Yngre bronzealder

412. Nr. Dalgård Syd

18.05.17 Ølby

Høj

Naturgas

Y.st/y.br./førrøm

sb. 26. Undersøgelse af to grave fra enkeltgravskultur, 15 grave fra yngre bronzealder samt en grube fra yngre bronzealder eller førrømersk jernalder. Udgravningen tog udgangspunkt i den registrerede høj, der viste sig at indeholde to næsten identiske grave, formentlig dobbeltgrave med både en mand og en kvinde i hver, indeholdende stridsøkser dateret til bundgravstid og store ravperler. Den ene grav var anlagt umiddelbart oven på den anden. Gravene har været konstrueret som træbyggede "kamre" med dybe fundamentgrøfter, og disse gravkamre er efter gravlæggelsen blevet afbrændt. Desuden undersøgte i alt 15 urnegrave og andre brandgravstyper, der kan være fra yngre bronzealder. De bedst bevarede urnegrave blev optaget i præparat, som endnu ikke er udgravet. Der er dog fundet et par spiralformede ørenringe og en syl af bronze. Endelig dokumenteredes et halvcirkelformet anlæg med uvis funktion i tilslutning til gravhøjens Ø-side

HOL 20.219

Bjarne Henning Nielsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre bronzealder

Gravhøj - Førrømersk jernalder

413. Nr. Dalgård Øst

18.05.17 Ølby

Vejsystemer

Naturgas

Udateret

Ud fra luftfotos havde man iagttaget flere hulveje, der dannede en vifte i terrænet. På jordoverfladen var kun to af hulvejene synlige. Der gravedes et tværsnit gennem den ene og udtoges C 14-prøver. Et af vejforløbene kunne følges over en strækning på ca. 500 m inden for tracéet

HOL 20.229

Ann Bodilsen

Vej/brø - Udateret

414. Nygård Vest

18.05.17 Ølby

Boplads

Naturgas

Yngre bronzealder

sb. 118. På et svagt S-skrånende terræn over en strækning på ca. 100 m blev der ved efterkontrol fundet en del gruber, hvoraf nogle var kogestensgruber samt enkelte stolpehuller. I en af gruberne fandtes keramik, der kan dateres til yngre bronzealder

HOL 20.249

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

415. Sdr. Dalgård Nord

18.05.17 Ølby

Boplads

Naturgas

Yngre bronzealder

sb. 112. I to udgravningsfelter på tilsammen ca. 450 m² undersøgtes stolpehuller, enkelte kogestensgruber og andre gruber, hvoraf to indeholdt en del keramik

HOL 20.224

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

416. Østergård

18.05.17 Ølby

Boplads

Naturgas

Førromersk jernalder

sb. 113. I to udgravningsfelter på tilsammen 230 m² undersøgtes stolpehuller og enkelte gruber med keramik fra tidlig førromersk jernalder. Ved den indledende rekognoscering blev der på denne lokalitet registreret mange opløjede stolpehuller og gruber med keramik. Senere ændredes tracéet, så kun bebyggelsens N-lige periferi berørtes af anlægsarbejdet

HOL 20.214

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

417. Vesterbygård

18.06.01 Egvad

Boplads

Andet anlægsarbejde

Vikingetid

sb. 69. Fortsat undersøgelse af vikingetidsbebyggelsen (AUD 1995, 440). To grubehuse udgravedes og viste sig at indeholde fund af bl.a. glasperler, tenvægte, vævævægte, keramik og et par søpindsvin. Det samlede antal grubehuse udgør på nuværende tidspunkt i alt 27. Samtlige anlægsspor fra vikingetiden på denne lokalitet anses nu for at være undersøgt. Gården, der er det hidtil eneste fuldt afdækkede gårdsanlæg fra vikingetiden i Vestjylland, har haft en brugsperiode fra omkring år 700 til 950 e.Kr. Der er ikke konstateret anden bebyggelse i nærheden

SKJ 378

Torben Egeberg

Bebyggelse - Vikingetid

418. Bloksgård

18.07.02 Fabjerg

Boplads

Naturgas

Oldtid

Prøvegravning på baggrund af et tidligere registreret fund. Der undersøgtes enkelte stolpehuller, dog uden at nye fund dukkede op

HOL 20.195

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Oldtid

419. Fruebol

18.07.02 Fabjerg

Boplads

Naturgas

Oldtid

Prøvegravning på baggrund af et tidligere registreret fund, hvorved der fandtes enkelte kraftige stolpehuller

HOL 20.195

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Oldtid

420. Ny Saugmandsgård S I-II

18.07.02 Fabjerg

Boplads

Naturgas

Oldtid

Ved to prøvegravninger fandtes enkelte spredtliggende anlæg, der ikke gav anledning til yderligere udgravning

HOL 20.195

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Oldtid

421. Prebengård

18.07.02 Fabjerg

Boplads

Naturgas

Yngre bronzealder

sb. 190. På en højning i et ellers jævnt terræn blev der lokaliseret en hustomt, en del stolpehuller og kogestensgruber. Hustomten var bevaret i form af fem par stolpehuller, formentlig spor efter tagbærende stolper samt to par modstillede indgangs stolper. Kogestensgruberne var jævnt spredt over hele feltet, men et meget stort fyldskifte på mindst 6 x 10 m, viste sig at være et stort antal kogestensgruber anlagt oven i hinanden. Over en strækning V for bopladsen iagttoges der flere markante højninger med opfyldte lavninger imellem. Der var tre sådanne højninger foruden den undersøgte bebyggelse, som var den største. Alle højninger havde været bebygget, og til trods for den kraftige muldafrømning stod stolpehuller og gruber ganske tydeligt. Der blev i øvrigt ikke fundet daterende materiale på disse pladser

HOL 20.225

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

422. Rattrup

18.07.02 Fabjerg

Boplads

Naturgas

Oldtid

Ved en prøvegravning fandtes nogle få stolpehuller med enkelte stykker keramik

HOL 20.195

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Oldtid

423. Roesgård

18.07.02 Fabjerg

Boplads

Naturgas

Oldtid

På den yderste del af en mindre forhøjning blev der ved prøvegravning iagttaget grøfter, muligvis skelgrøfter, gruber samt stolpehuller. Anlæggene var fundtomme, og der blev ikke foretaget yderligere gravning

HOL 20.231

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Oldtid

424. Skov Syd

18.07.02 Fabjerg

Boplads

Naturgas

Bronzealder

sb. 189. På en mindre højning i et svagt bølget terræn blev der undersøgt et mindre antal stolpehuller og gruber. Det var ikke muligt at spore noget system i stolpesporne. Ca. 50 m længere mod Ø registreredes hustomter og gruber, der kunne dateres til bronzealderen

HOL 20.223

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Bronzealder

425. Sdr. Børring

18.07.02 Fabjerg

Boplads

Naturgas

Vikingetid

sb. 191. I et felt på godt 300 m² tæt ved en naturlig lavning undersøgtes et 25,5 x 5,5 m stort hus med buede langvægge og dobbelte rækker af vægstolper. Stolper i huset antyder en opdeling med et stort centralt midterrum og to mindre rum i gavlenderne. I husets stolpehuller fandtes enkelte lerkarskår, en hvæssten og et uidentificeret stykke jern. Der anlagdes søgegrøfter mod både N og S, som ikke afslørede yderligere bebyggelse

HOL 20.215

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Vikingetid

426. Tinggårdhus

18.07.02 Fabjerg

Høj

Naturgas

Yngre stenalder

sb. 59. Undersøgelse af den stærkt nedpløjede høj, der har haft en diameter på ca. 21-22 m. Den indeholdt en centralgrav med spor af en 2,2 x ca. 1 m stor plankekiste uden spor af den gravlagte eller gravgaver. Ved højens fjernelse i 1920'erne fandt man et "flintspyd" eller lignende, der kunne pege på en datering til enkeltgravstid eller senneolitikum. I højen påvistes yderligere seks kartoffelkuler

HOL 20.212

Bjarne Henning Nielsen

Gravhøj - Yngre stenalder

427. Heldumbol I-V

18.07.05 Heldum

Boplads

Naturgas

Ældre germansk jernalder

sb. 29. Ved Heldumbol er der foretaget regulære udgravninger, samt prøvegravninger på fem forskellige områder. I felt I undersøgtes ca. 800 m² med rester af hegn?, gruber, stolpehuller og mindst to hustomter. Det ene hus målte 20 x 6 m med bevarede vægforløb og spor af fem sæt tagbærende stolper, hvor der fandtes keramik, en perle og grønt glas, forkullet korn og dyrekogler. I felt II undersøgtes et område på 250 m² med stolpehuller og dele af et hegnsforløb. I en lavning Ø herfor udgravedes de øverste dele af en brønd med keramik, vævevægte, større slagge fra jernudvinding, drejekværne, lidt knoglemateriale, forkullet korn, bearbejdet træ og træ fra selve brøndforingen. Brønden er ikke færdigundersøgt. I felterne III-V prøvegravedes, og i felt IV og V fandtes bopladsspor, som det ikke er muligt at datere. Heldumbol I-V er en forlængelse af Markgård N I-III (lb.nr. 428) og ligger på mindre højninger

HOL 20.227

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Germansk jernalder

428. Markgård Nord I-III

18.07.05 Heldum

Boplads

Naturgas

Ældre germansk jernalder

sb. 30. Undersøgelse af et 1.450 m² stort område fordelt på felterne I-III, beliggende på mindre højninger. Felt I omfatter ca. 500 m² med rester af stolpehuller, hegn og enkelte gruber, samt en brøndlignende nedgravning. I felt II undersøgte i alt 850 m², hvorved der dokumenteredes hustomter, gruber og dele af hegn. Felt III bestod i en prøvegravning på ca. 100 m², hvor der registreredes stolpehuller og en kogestensgrube. Felt I og II kan ud fra keramik dateres til ældre germansk jernalder, hvorimod felt III ikke er muligt at datere

HOL 20.210

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Germansk jernalder

429. Bredkær Bæk

18.07.13 Resen

Enkeltfund

Andet anlægsarbejde

Stenalder

Forud for undersøgelsen var der fundet en del af et kronhjørtegevir, hvor en af enderne var afsavet med et flintredskab. Ved prøvegravningen viste det sig, at geviret havde været indlejret i lagdelte sand- og gruslag, sandsynligvis en marin formation.

HOL 20.171

Søren M. Sindbæk

Andre anlæg/diverse - Stenalder

Andre anlæg/diverse - Stenalder

430. Overby

18.07.14 Rom

Boplads

Naturgas

Førromersk jernalder

Ved en prøvegravning fandtes stolpehuller, et hegnsforløb, kraftige askelag og gruber. En enkelt fundrig grube fra førromersk jernalder per. I blev delvist udgravet. På grund af tracéændring blev pladsen ikke udgravet

HOL 20.241

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

431. Over Dubgård

18.07.14 Rom

Boplads

Naturgas

Oldtid

Ved en prøvegravning fandtes stolpehuller og gruber med enkelte flintafslag. På grund af tracéændring blev pladsen ikke udgravet

HOL 20.240

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Oldtid

432. Sodborg

18.07.14 Rom

Grube/stolpehuller

Naturgas

Førromersk jernalder

Ved prøvegravning fandtes enkelte stolpehuller og en grube med keramik, formentlig fra tidlig førromersk jernalder

HOL 20.195

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

433. Lindskrog

18.07.15 Tørring

Boplads

Naturgas

Yngre bronzealder

sb. 130. På et svagt skrånende N-vendt terræn blev der iagttaget en hustomt, 8 x 17 m, hvoraf den ene ende var velbevaret og fremstod med stolpehuller i et vægforløb. Derudover dokumenteredes fem par stolpehuller efter tagbærende stolper. Omkring hustomten fandtes flere store meterdybe gruber. Anlæggene er dateret til yngre bronzealder på grundlag af keramikfund

HOL 20.226

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

434. Tørring Huse

18.07.15 Tørring

Boplads

Naturgas

Yngre bronzealder

sb. 31. Øverst på en V-vendt bakkeskråning undersøgte en hustomt med spor efter både tag- og vægstolper. Hustomten havde afrundet gavl i V-enden og en indbyrdes afstand mellem vægstolperne på 60 cm. Længden af huset kunne ikke fastslås på grund af dårlige iagttagelsesforhold. Der blev endvidere fundet rester af endnu en hustomt i form af spor efter tagbærende stolper. I en af gruberne blev der fundet en lille smeltedigel. Oven for bopladsområdet var der en opfyldt lavning på mindst 200 m², og øverst i dette lag fandtes en del spåner fra fladehugning af flint

HOL 20.228

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

435. Åhus

18.08.01 Husby

Boplads

Selvvalgt forskning

Vikingetid

sb. 10. Bopladsområdet ligger på et næs ud til et tidligere sund. Lokaltiteten er spækket med grubehuse (AUD 1995, 445). Måske drejer det sig om en markedsplads eller lignende. I et mindre felt blev tre grubehuse undersøgt. Blandt fundene kan nævnes "forglassede" sten (smedevirksomhed?) og et fragment af støbeform(?). Af skår fra bunden af det ene grubehus kunne sammensættes næsten to hele halvkuglekar. Det ene kar havde et større rundt hul i bunden. Med detektor er i området bl.a. fundet en lille sølvbarre og smeltet bronze

RIM 6284

Palle Eriksen

Bebyggelse - Vikingetid

436. Gl. Estrup

18.08.02 Idum

Grube

Plantning

Nyere tid

sb. 500. Der udgravedes dele af en lerforet grube, der kan stamme fra et gulvlag eller ovn. I fylden var en stor mængde jydepotteskår, bl.a. fra kakkelpotter af en type, som kendes fra 14-1600-tallet

HOL 20.236

Henrik Skousen

Grube - Nyere tid

437. Nr. Felding Kirke

18.08.04 Nørre Felding

Boplads

Plantning

Yngre jernalder

sb. 229. Prøvegravning på marken S for den V-lige del af en vikingetids bebyggelse (AUD 1995, 540). Mod V ud mod Nr. Felding Bæk fandtes en del stolpehuller, som antages at være den N-lige del af en yngre jernalders bebyggelse. Undersøgelsen fortsætter i 1997

HOL 16.265

Henrik Skousen

Bebyggelse - Yngre jernalder

438. Byskov

18.09.07 Hygum

Boplads

Naturgas

Æ.br./y.br./førrom./æ.rom.

sb. 64. Inden for det ca. 16 m brede og ca. 100 m lange tracé registreredes to grupperinger af hustomter med i alt fem huse. Den ene gruppe lå i feltets V-lige del og bestod af to Ø-V vendte treskibede huse. Det ene havde spor af indgangsstolper. V for husene fandtes to gruber med keramik fra sen førromersk og ældre romersk jernalder. Den anden gruppe huse lå ca. 35 m Ø herfor og bestod af et tilsvarende hus med spor af indgangsstolper i N- og S-enden. Endelig dokumenteredes to huse med dybt funderede vægstolper og brede indgange i væglinierne. Husene lader sig kun typologisk datere: et til yngre bronzealder eller ældre jernalder og to til ældre eller yngre bronzealder

HOL 20.230

Bjarne Henning Nielsen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

439. Nygård

18.09.07 Hygum

Boplads

Naturgas

Oldtid/nyere tid

Ved en prøvegravninger på et område med bl.a. høje fosfattal fandtes nedgravninger med fund af jydepotteskår, samt et område med stolpespor og svage spor af gruber

HOL 20.195

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Oldtid

Bebyggelse - Nyere tid

440. Vester Borg Syd

18.09.07 Hygum

Boplads

Naturgas

Br./j.

sb. 63. På en relativ stejl Ø-vestvendt bakkeskråning, hvorfra man kan se et stort område af Limfjorden og Harboør Tange, blev der undersøgt en enkelt hustomt, som var bevaret i form af spor efter fire par tagbærende stolper og to par modstillede indgangsstolpe. Desuden fandtes et antal gruber og et par kogestensgruber, der dog kun indeholdt ukarakteristisk keramikmateriale

HOL 20.217

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

Ribe Amt

441. Vejen Vest-Åkjær Å

19.01.00

Diverse

Vejanlæg

Oldtid

Fortsatte prøveudgravninger over en 10 km lang strækning (AUD 1993, 420; 1994, 513; 1995, 457, 459; 1996, 445), hvor 18 lokaliteter undersøgt, deraf var de fem med anlægsspor fra oldtid

HBV 433

Ejvind Hertz

Andre anlæg/diverse - Oldtid

442. Kildegård IV

19.01.01 Andst

Megalittomt

Diverse

Yngre stenalder

sb. 109. Undersøgelse af en ikke tidligere registreret megalittomt, der var stærkt forstyrret af nedbrydning. Tre af megalitterne og enkelte tømursfliser fandtes in situ og en fjerde, der havde tydelige skålformede kilespor, var fjernet fra sin oprindelige position og forsøgt nedgravet. Anlægget kan på grundlag af konstruktionsdetaljerne tolkes som den Ø-lige del af en langhøj, og keramikfundene daterer denne til TNC-MN I A

HBV 849

Marie Walther Ax

Megalitanlæg - Yngre stenalder

443. Damgård I

19.01.02 Bække

Boplads

Plantning

Yngre romersk jernalder

sb. 153. Fortsat udgravning (AUD 1994, 530). Bebyggelsens udstrækning blev fastslået til mindst 200 m på det N-S gående tracé. Den Ø-V-lige strækning er ved tidligere undersøgelser fastlagt til at være næsten 400 m

HBV 737

Ejvind Hertz

Bebyggelse - Romersk jernalder

444. Damgård II

19.01.02 Bække

Boplads

Plantning

Y.rom./æ.germ.

sb. 156. Udgravning af den N-lige del af en tidligere undersøgt boplads (AUD 1994, 531). Et markareal på 10.000 m² blev prøveudgravet, og der blev konstateret bebyggelse fra yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder på ca. halvdelen af området

HBV 738

Ejvind Hertz

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

445. Vestervang V

19.01.03 Gesten

Boplads

Vejanlæg

Y.st./æ.br.

sb. 67. Undersøgelse af et 1.100 m² stort område med en hustomt på 20 x 6,8 m med en hidtil ukendt grundform med vægggrøft. Der blev udtaget jordprøver fra alle stolpespor efter tagbærende stolper til floterings- samt udført fosfatanalyse på arealet. Hustomten er C 14-dateret på AMK-laboratoriet i Århus til overgangen senneolitikum/ældre bronzealder (AAR-2948 og AAR-3109), og der er yderligere foretaget luminescensdateringer på Risø

HBV 698

Ejvind Hertz

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

446. Asbølholm

19.01.06 Lejrskov

Boplads

Råstof

Ældre romersk jernalder

sb. 62. Ved prøvegravning registreredes gruber, stolpehuller og kulturlag med keramik fra ældre romersk jernalder

MKH 881

Kirsten Prangsgaard

Bebyggelse - Romersk jernalder

447. Put-i-hul

19.01.06 Lejrskov

Bebyggelse

Råstof

Udateret

sb. 66. Ved prøvegravning blev der registreret stolpehuller og gruber

MKH 886

Kirsten Prangsgaard

Bebyggelse - Udateret

448. Vanggård II

19.01.06 Lejrskov

Jernudvinding

Vejanlæg

Y.rom./æ.germ.

sb. 65. Undersøgelse af fem jernudvindingsovne af skaktovnstype. I en af ovnene blev der fundet keramik, der kan være samtidig med den 100 m V for liggende boplads fra yngre romersk jernalder

MKH 876

Kirsten Prangsgaard

Jernudvinding - Romersk jernalder

Jernudvinding - Germansk jernalder

449. Huggersminde

19.01.08 Skanderup

Gravhøj

Andet anlægsarbejde

Y.st./y.br.

sb. 17. Undersøgelse af en gravhøj med centralgrav, der indeholdt en stridsøkse fra bundgravstid. Delvist over denne var der en yngre, fundtom grav, og i højens NØ-side var der nedsat en urne fra yngre bronzealder

MKH 872

Kirsten Prangsgaard

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre bronzealder

450. Højvang

19.01.08 Skanderup

Gravhøj/boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 43. Højen, der havde en diameter på ca. 18 m, indeholdt en centralgrav, hvori der lå en flække. Under højen fandtes spor efter tre toskibede huse

MKH 873

Kirsten Prangsgaard

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

451. Høe

19.02.03 Gørding

Bebyggelse

Selvvalgt forskning

Middelalder

sb. 168. Maskinel muldafrømning af et ca. 500 m² stort område efter fund af stenlægning. Der fandtes spor af huse i to områder, dels et Ø-V orienteret, formodet langhus, hvori stenlægningen indgår, dels to N-S orienterede langhuse, som var en smule smallere end hovedhuset. Husene repræsenterer mindst fire faser. De sparsomme fund, næsten udelukkende keramik, samt hustomterne peger på en datering til ældre middelalder

ESM 2151

Palle Siemen

Bebyggelse - Middelalder

452. Tuesbølgård I

19.03.01 Brørup

Gravhøj

Dyrkning

Ældre bronzealder

sb. 30. Undersøgelse af højtomt, der på grund af nedpløjning blev valgt til årets seminarudgravning for museets amatørarkæologer. Højen viste sig at have højfyld bevaret i ca. 1 m tykkelse og være let oval 21-27 m i diameter. Ca. 3,5 m NØ for højmidten fandtes en velbevaret stenforing omkring en nu bortrånnet stammekiste på 70 cm i diameter og 3,15 m i længden. Eneste fund i graven var en let fragmenteret, cirkulær ornamenteret ravskive på 20 mm i diameter og 3-4,5 mm tyk. Ravskiven har oprindeligt været indlagt og brugt som udsmykning i en dobbeltknap af bronze. Fundet daterer gravlæggelsen til ældre bronzealder per. II og kønsbestemmer den gravlagt til en mandsperson

HBV 844

Ejvind Hertz

Gravhøj - Ældre bronzealder

453. Sdr. Holsted I

19.03.04 Holsted

Boplads/jernudvinding

Andet anlægsarbejde

Ældre romersk jernalder

sb. 83. Ved undersøgelsen fremkom bebyggelsesspor fra ældre romersk jernalder. I den partielt meget ødelagte flader blev der på de 4.000 m² fundet stolper fra huse, flere hegnsgrøfter og et enkelt sikkert jernudvindingsanlæg af Skovmarkstypen. På ca. 2.000 m² blev fyldskifterne delvist dokumenteret og arkæologisk undersøgt. Datering på baggrund af et righoldigt keramikmateriale

HBV 850

Ejvind Hertz

Bebyggelse - Romersk jernalder

Jernudvinding - Romersk jernalder

454. Agerlandshøj

19.03.06 Læborg

Boplads

Diverse

Y.rom./æ.germ.

sb. 147. På en S-vendt let skrånende mark NØ for landsbyen Gammelby undersøgtes et areal på godt 2.000 m². Der blev påvist to hustomter med tilhørende hegn med indvendige halvtagsudhuse og en staklade, hvilket som helhed tolkes som et hegnet gårdsanlæg på en boplads. Bevaringsgraden og iagttagelsesforholdene var gode. Det ene langhus blev kun partielt undersøgt, da det fortsætter mod Ø uden for det berørte areal. Det andet langhus, blev totaludgravet. Det målte 21 x 5,5 m med to faser, der havde en indbyrdes forskydning på ca. 0,5 m mod S. Der fandtes en del keramik i stolpehullerne. På pladsen var der endvidere spredte gruber, fyldskifter og stolpehegn i linier, som fortsætter uden for feltet mod S og V og dermed indikerer flere gårde i bebyggelsen. De udgravede huses N-væg ligger tilsyneladende ud til åben mark eller overdrev uden væsentlige bebyggelsesspor. Dateringen er baseret på hustypen, hegnene og den fundne keramik

HBV 848

Svend Aage Knudsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

455. Nyby I

19.03.06 Læborg

Diverse

Plantning

Udateret

sb. 131. Lokalteten er registreret som en overpløjet bronzealderhøj, men en undersøgelse viste, at der var tale om en ca. 2 m høj grusbanke

HBV 825

Marie Walther Ax

Andre anlæg/diverse - Udateret

456. Askov

19.03.07 Malt

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førrom./æ.germ

sb. 180. Der undersøgtes 6.000 m² med spredtliggende gruber med keramik fra førromersk jernalder per. I-II. Endvidere dokumenteredes tre huse og dele af hegnsforløb i to faser. Huse og hegn dateres typologisk til ældre germansk jernalder

HBV 847

Marie Walther Ax

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

457. Mariasminde III

19.03.08 Vejen

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./br.

sb. 119. Prøvegravning på et areal S for Stavnsbjerg (AUD 1992, 373; 1993, 448). Der frilagdes ved hjælp af søgegrøfter og mindre felter et samlet areal på 4.000 m², og der blev påvist to ringe bevarede hustomter fra henholdsvis tidlig neolitikum og ældre bronzealder. Af andre anlægstyper blev der påvist mange kogestensgruber og andre spredte anlæg, der tyder på livlig aktivitet på arealet. Husene er typologisk dateret

HBV 837

Ejvind Hertz

Marie Walther Ax

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

458. Danielsens Tømmerhandel

19.04.06 "Ribe Købstad"

Bebyggelse/kloster

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 92. Den ældste bebyggelse stammer formentlig fra midten af 1100-tallet og frem til Gråbrødre Klosterets grundlæggelse i 1232. Bebyggelsen bestod af fire huse, repræsenteret af diverse gulvlag og enkelte væggrøfter. Desuden blev der udgravet en velbevaret holk, diverse ovnanlæg samt affaldsgruber. Fra 1232 opfører klosteret sine økonomibygninger på sandfundamenter. Mod V langs Skovgade og mod S blev sandfundamentet til klostermuren konstateret. Med kirken som N-fløj (AUD 1993, 453), blev klosterområdet afgrænset på tre ud af fire sider. Den ældste klosterbygning blev dateret til midten af 1200-tallet, og omkring 1300 opførtes en tilbygning mod V, begge på sandfundamenter. I begyndelsen af 1500-tallet opførtes endnu en tilbygning mod V, denne gang på brokkefundamenter. Ved sidstnævnte bygnings opførelse sløjfedes klostermuren, og bygningen bredte sig ud over vejen, som klosteret erhvervede i 1507

ASR 1165

Lis Andersen

Bebyggelse - Middelalder

Kloster - Middelalder

459. Overdammen/Mellemdammen

19.04.06 "Ribe Købstad"

Dæmning/vej

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Dæmningen over Ribe Å blev opført af klægler senest omkring midten af 1200-tallet, hvor Kongens Mølle nævnes i de skriftlige kilder. Dæmningen havde let skrånende sider og en topkote på 1,5-1,7 DNN. Oven på dæmningen blev der registreret adskillige vejlag, såvel træbelagte som stenbelagte. Fra Sortebrødregade og mod V tog dæmningen et sydligere forløb i forhold til Overdammens nuværende beliggenhed. På N-siden af dæmningen, V-ligst på Overdammen, blev der registreret store opfyldslag fyldt med organisk materiale, samt meget fragmentariske bygningsrester. Disse blev på grundlag af et temmeligt sparsomt fundmateriale dateret til tidlig middelalder. En del dendroprøver blev dateret til 1100-tallet, og det er derfor sandsynligt, at dæmningen er ældre end først antaget

ASR 1174

Lis Andersen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

460. Seemgård

19.04.10 Seem

Hulveje

Andet anlægsarbejde

Vik./midd.

sb. 106. Over et ca. 25 m langt forløb undersøgte dele af tre parallelle hulveje. Efter fjernelse af et ret kraftigt muldrag, tegnede hulvejene sig som ca. 2,5-3 m brede, muldfyldte fordybninger i den lyse, sandede undergrund. Hulvejene var opfyldt i flere omgange og indeholdt keramik, der forsigtigt daterer den endelige opfyldning til middelalderens begyndelse

ASR 1182

Kirsten Prangsgaard

Vej/brø - Vikingetid

Vej/brø - Middelalder

461. Seem Kirke

19.04.10 Seem

Boplads

Andet anlægsarbejde

Æ.br./æ.germ.

sb. 106. Over en strækning på ca. 250 m blev der i flere felter undersøgt tilsammen ca. 1.700 m². Herved fremkom der mindst én, men nok snarere to dårligt bevarede hustomter fra ældre bronzealder. Dateringen hviler på lidt keramik, husplanen samt en enkelt fladehugget pilespid. Fra ældre germansk jernalder blev der undersøgt et komplet, samt dele af yderligere to langhuse, en staklade samt dele af flere hegnsforløb. Især det komplette langhus, der lå uden for området med bronzealderbebyggelse, var særdeles "rent" og nærmest helt uden uvedkommende anlægsspor. Dateringen hviler på hustypen samt keramik

ASR 1182

Claus Feveile

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Germansk jernalder

462. Seem Mark

19.04.10 Seem

Dyrkning

Andet anlægsarbejde

Br./rom.

sb. 105. På et ca. 180 m² stort areal undersøgte et muldrag dækket af flyvesand og moderne pløjelag. Muldraget indeholdt en del keramik, primært af romersk jernalder karakter. Enkelte flintstykker, bl.a. skrabere, skal dateres til bronzealder. Der fandtes ingen ardspor i forbindelse med muldraget

ASR 1181

Claus Feveile

Ager/mark - Bronzealder

Ager/mark - Romersk jernalder

463. Dankirke Nord

19.04.11 Vester Vedsted

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.rom./germ./midd.

sb. 45. Undersøgelsen strakte sig i Ø-V-lig retning over ca. 280 m i et 2 m bredt tracé, langs med Vester Vedstedvej, N-ligt i det område, der benævnes Dankirke Nord. Talrige tidligere fund og luftbilleder bekræfter placeringen af en større bebyggelse fra yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder. Ved nærværende undersøgelse fremkom dele af mindst 12 langhuse, fordelt med mindst otte fra YRJ/ÆGJ, samt ca. fire fra tidlig middelalder. Hertil kommer en del stolperækker, der enten kan stamme fra hegn, eller yderligere langhuse fra yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder. Fundmaterialet bestod udelukkende af hjemlig keramik, hvorved pladsen ligner enhver normal landsby. Dateringen af anlæggene baseres hovedsagelig på det keramiske materiale. Afgørende nyt er konstateringen af en bebyggelse fra yngre middelalder, der ikke var kendt fra tidligere undersøgelser i området

ASR 1189

Claus Feveile

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Middelalder

464. Okholm

19.04.11 Vester Vedsted

Bebyggelse

Selvvalgt forskning

Y.germ./vik./midd.

sb. 90. Udgravning af ca. 1.300 m² på samme lokalitet, hvor der i 1960'erne blev undersøgt ca. 800 m². Der fremkom som den ældste fase 11 grubehuse, en del løse stolpehuller, samt nogle gruber. Disse kan ved hjælp af indholdet af keramik, glasperler og mønter dateres til tidsrummet fra begyndelsen af 8. årh. til engang i 9. årh. Fasens ældste del, dvs. generelt første halvdel af 8. årh., udmærkede sig ved en række usædvanlige fund: spor efter metalstøbning (digleskår, støbeformsfragmenter), glasperleproduktion (råglas, halvfabrikata, færdige perler), importeret keramik (Badorf, Tating m.m.), samt fire mønter, to sceattas og to Ribe-KG5-mønter, en variant af de såkaldte "Hedeby"-mønter, gennem det seneste års tid for alvor forsøgt henført til Ribe. Bemærkelsesværdigt er det tilsyneladende fravær af langhuse. Det kan ikke udelukkes, at de er til stede i området og blot ligger uden for udgravningsfeltene. Felternes udstrækning og fordeling gør dog, at man må overveje en situation, hvor langhuse ikke har været til stede, hvorved pladsen får en markant anden funktion med produktion og handel, set i relation til nærheden af markedspladsen i Ribe. Fra ældre middelalder fremkom fem stolpebyggede langhuse. Forholdene gjorde, at det ikke er muligt at sige, om det drejer sig om huse fra samme fase af en eller flere gårde, eller husene delvist afløser hinanden. Keramik, bl.a. enkelte Pingsdorff- og Paffrathskår, daterer husene til 12. årh., antagelig århundredets senere del

ASR 583

Claus Feveile

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

465. Solbakkegård I

19.05.02 Brøndum

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre jernalder

Fortsat undersøgelse (AUD 1984, side 99) af ni huse, hvoraf to kun havde væggroft i den ene ende og derved minder om tidligere udgravede huse fra den tidlige del af førromersk jernalder. Foruden en større grube med keramik, hvor der bl.a. fandtes dele af et kar med svalerededøre fra per. I og keramik fra per. IIIa, fandtes to andre gruber. En nærmere analyse af jordprøverne viste, at der kunne konstateres hammerskel i begge gruber

ESM 864

Anne B. Hansen

Bebyggelse - Ældre jernalder

466. Solbakkegård II

19.05.02 Brøndum

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førrom./rom.

Fortsat udgravning (AUD 1995, 208), hvor der undersøgtes et antal huse fra tidsrummet sen førromersk jernalder til ældre romersk jernalder. To huse havde spor efter centralt placerede kældre. Fundene stammer især fra større gruber og udgøres blandt andet af et ornamenteret fodbæger, en fibula, pyramideformede vævevægte samt en hornet ildbuk. Fra tiden omkring Kristi fødsel undersøgtes en nedbrændte gård i to faser med spor efter staldende og båseskillerum med plads til 12 dyr. Fyld fra grebningen blev hjemtaget, og pollenanalyser har foreløbig vist tilstedeværelsen af hvidmelet gåsefod. Fra huset stammer fragmenter af en ildbuk, og N for huset fandtes en stensat kælder, hvori der lå fire tenvægte. I øvrigt omfattede denne gård to mindre huse

ESM 2118

Anne B. Hansen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

467. Solbakkegård III

19.05.02 Brøndum

Gravplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 336. Udgravning på et formodentlig større tuegravfelt fra tidlig førromersk jernalder. Der fandtes 16 ringgrøfter, hvor der kun var centralt placerede urner i fem. De resterende anlæg betragtes som kenotafer. Ringgrøfterne havde en diameter på mellem 3,5 og 10 m

ESM 2178

Anne B. Hansen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

468. Solbakkegård IV

19.05.02 Brøndum

Hus

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 337. Mindre udgravning, hvorved der fandtes et midtsulehus fra tidlig neolitikum. Huset havde tre suler, der var placeret i en indbyrdes afstand af ca. 3 m. Huset var 5,7 m bredt og 13,5 m langt med spor efter vægstolper

ESM 2216

Anne B. Hansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

469. Veldbæk VI

19.05.03 Esbjerg

Gruber

Andet anlægsarbejde

Romersk jernalder

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 480), hvor der blev udgravet tre små gruber, som kan dateres til ældre jernalder

ESM 1917

Ulla Mejdahl

Grube - Romersk jernalder

470. Vester Tovrup

19.05.03 Esbjerg

Boplads

Vejanlæg

Y.br./j.

sb. 285. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 485) over 460 m i et N-S gående tracé, hvor der undersøgtes to atypiske langhuse. Hvert af disse var i to faser med centralt placeret kælder i Ø-enden i den ældre fase. I den ene kælder fandtes et stort forrådskar, der muligvis skal dateres til yngre bronzealder. N for hustomterne undersøgtes en brønd og en dårligt bevaret hustomt fra ældre romersk jernalder, medens der S for hustomterne undersøgtes to store gruber, hvor den ene indeholdt et brændt lerlag og keramik, medens den anden alene indeholdt keramik. S herfor fandtes seks udaterbare mindre, aflange gruber på række, indeholdende ildskørnede sten og lidt brændt ler. Længst mod S udgravedes en lille hustomt med enstensat grube i Ø og en kogestensgrube i den centrale del, antagelig fra ældre jernalder

ESM 1925

Ulla Mejdahl

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

471. Solvejgård

19.05.10 Nørre Skast

Boplads

Dyrkning

Y.st./æ.br./j.

sb. 222. Undersøgelse af hhv. 35.000 og 20.000 m², hvor der fremkom en boplads fra senneolitikum/ældre bronzealder samt enkelte gruber fra jernalderen. Der blev undersøgt tre, muligvis fire huse. Det ældste hus havde en midsulekonstruktion og spor efter enkelte stolper i vægforløbet. Husets bredde var 6,6 m, men længden kan ikke fastslås på grund af grubning. De to yngste huse havde haft to rækker tagbærende stolper, og dateringen til ældre bronzealder understøttes af, at det ene hus havde en kogestensgrube placeret i V-enden mellem det sidste sæt tagbærende stolper. Bopladsområdet fortsætter ind under et allerede grubbet område

ESM 2182

Anne B. Hansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

472. Tjæreborg

19.05.13 Tjæreborg

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

I tårnrummets SV-del var der bevaret et stenarmeret mørtelgulv med overflade i samme højde som V-fundamentet i tårnbuegennembrydningen. Mørtelgulvet må være tårnrummets tidligste, og fundamentstenene under buen, der var udløbet med mørtel, har formentlig tjent som gulv i denne periode

NM II 827/96

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

473. Søhale

19.05.14 Vester Nebel

Gravplads

Råstof

Førromersk jernalder

sb. 61. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 487), hvor der blev undersøgt 106 grave, heraf 92 tuegrave med ringgrøft og 14 "løse" urner, der især fandtes i den N- og S-lige del af gravfeltet. Blandt tuegravene indeholdt 67 urner med brændte ben, medens 11 alene udgjordes af brændte ben, og to grave indeholdt ben og enkelte lerkarskår. 26 anlæg var fundtomme og lå især i gravpladsens SV-lige del, hvor også gravene, der kun indeholdt brændte ben, fandtes. Alle urner blev optaget i paraffinpræparat. De fleste ringgrøfter havde to åbninger, en i N og en i S, men i gravpladsens Ø-lige del sås dog flere ringgrøfter uden åbning. Stolpespor blev ikke iagttaget i ringgrøfterne, hvorimod disse indeholdt tørv. man må forestille sig, at tørvnen først er blevet fjernet på et areal, hvorefter urnen er blevet nedsat i undergrunden, eftersom ingen gammel overflade kunne iagttages. Herefter er undergrundsmateriale, formentlig fra ringgrøfterne, brugt som fyld ved tuens opførelse, og sluttelig er tørvnene omhyggeligt placeret midt i grøfterne

ESM 2139

Ulla Mejdahl

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

474. Vester Nebel

19.05.14 Vester Nebel

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre jernalder

sb. 62. En prøvegravning viste anlægsspor i form af stolpehuller, gruber og skelgrøfter i en del af området. Ud fra de spredte fund, som dukkede op i overfladen af stolpehuller, kan tidspunktet for bebyggelse anslås til tiden omkring Kristi fødsel

ESM 2175

Palle Siemen

Bebyggelse - Ældre jernalder

475. Modvig

19.06.02 Grindsted

Engvandingsanlæg

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Prøvegravning for at fastslå i hvilket omfang et engvandingsanlæg ville blive berørt af anlægsarbejde. Der iagttoges både et velbevaret parti af en kanal tilhørende dette system samt forstyrrede dele af hovedkanalen og diverse volde mv., hvis tilstedeværelse ikke umiddelbart lader sig forklare

ESM 2156

Palle Siemen

Ager/mark - Nyere tid

476. Sønderbygård

19.06.02 Grindsted

Boplads/grav/jernudvinding

Andet anlægsarbejde

J./y.st.

sb. 117. Der blev afdækket tre felter på henholdsvis 210, 260 og 220 m². Herved fremkom 24 anlæg, hvoraf tre var undersøgt tidligere. Af de øvrige 21 anlæg var der 12 slaggegruber, seks mindre gruber, tre stolpehuller og en brandplet. Størstedelen af fundene var jernslagge, og kun i tre tilfælde fandtes keramik. To af fundene består af ukarakteristiske sideskår fra ældre jernalder. Et tredje fund fremkom i en lille grube og bestod af skårene fra en stregbundet amfora fra enkeltgravetid

ESM 1696

Palle Siemen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

Jernudvinding - Ældre jernalder

477. Billum

19.07.01 Billum

Boplads/grave

Andet anlægsarbejde

Førrom./rom./vik.

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 491) af boplads fra yngre førromersk jernalder og ældre romersk jernalder samt grubehusbebyggelse fra vikingetid. Udgravningen fortsatte mod S, hvor der fremkom 15 langhuse, ni grubehuse, to jordfæstegrave, nogle få urnegrave og brandpletter samt en mulig befæstningsgrøft. Af langhusene var et enkeltliggende, mens resten samledes i fem komplekser, heraf to til dels indhegnede, bestående af flere faser. Adskillige af husene var velbevarede; således fandtes der en mortarsten med tilhørende forrådskar in situ, en brolagt grebning, en indgangsbrolægning, flere indre brolægninger, dele af lergulve og adskillige ildsteder, heraf nogle skårbelagte. En større grube indeholdt en del knuste lerkar samt en betydelig mængde forkullet korn. Tre andre gruber indeholdt intakte forrådskar nedsat med bunden i vejret. Af de ni grubehuse indeholdt de otte vævevægte af brændt ler. Heraf indeholdt de fire koniske tenvægte. Den ene jordfæstegrav indeholdt kun et lerkar, og kunne dateres til ældre romersk jernalder. Den anden var fundtom, men tolkes som en kenotaf fra yngre romersk jernalder. Tværs over området løb to parallelle, helt lige rækker af langovale grøfter, 5-15 m lange, 0,5-1 m brede og 0,1-0,5 m dybe, oprindelig dybde antagelig 0,5-1 m. Grøfterne indeholdt enkelte ældre romertidsskår og var efter fylden at dømme ikke moderne

VAM 1227

Jørgen Westphal

Lene B. Frandsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

478. Sønderside

19.07.03 Ho

Kulturlag

Selvvalgt forskning

Nyere tid

sb. 3. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 493) af fiskelejet Sønderside fra renæssancen. Der fandtes en mindre bygning på ca. 4 x 8 m, og i det tilhørende kulturlag fremkom store mængder keramik, hovedsagelig rødbrændt, blyglaseret lertøj og jydepotter, men også stentøj og anden import. Der fremkom også glas, både rude- og drikkeglas, samt en velbevaret sømglatter. Inventar hører hjemme i 1500-tallet, hvilket passer fint med en mønt, der er slået i 1524

VAM 1256

Lene B. Frandsen

Kulturlag - Nyere tid

479. Hinnebjerg

19.07.13 Varde Ls

Grave

Plantning

Romersk jernalder

sb. 173. Undersøgelse af urne fremkommet ved dybdepløjning. Den næsten intakte urne indeholdt brændte ben og en halvmåneformet ragekniv og kan dateres til ældre romersk jernalder. Ved videre undersøgelse fandtes ca. 1 m under overfladen de formuldede rester af en lang, smal stammekiste, som indeholdt en pænt udstyret kvindegrav med et lerkar, en jernkam, tre eller fire fibler og nogle glasperler

VAM 1297

Lene B. Frandsen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

480. Hesselmed

19.07.14 Ål

Boplads

Dyrkning

Førrom./æ.rom.

sb. 134. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 495a) af en boplads fra overgangen mellem førromersk/ældre romersk jernalder. Udgravningen fortsattes mod S og Ø, hvor der fremkom et meget velbevaret langhus med brolagt grebning samt to små næsten rektangulære sidebygninger. Udgravningen fungerede for andet år i træk som uddannelsesudgravning for arkæologistuderende fra Aarhus Universitet. Antallet af huse kom efter dette års udgravning op på 15 bygninger, fordelt på seks gårdsanlæg

VAM 1179

Lene B. Frandsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

481. Krarup

19.08.04 Tistrup

Jernudvinding

Dyrkning

Y.rom./germ.

Magnetisk kortlægning af en jernudvindingsplads, der dækker et areal på 200 x 300 m. Det samlede antal slaggegruber på denne plads må være ca. 1000. Fem af disse blev udgravet

VAM 1282

Uwe Koppelt

Tatyana Smekalova

Olfert Voss

Jernudvinding - Romersk jernalder

Jernudvinding - Germansk jernalder

482. Snorup, Mark C og E

19.08.04 Tistrup

Boplads/jernudvinding

Andet anlægsarbejde

Y.rom./æ.germ.

I forbindelse med uddannelsesudgravning for studerende fra Københavns Universitet udgravedes dele af i alt seks langhuse. Desuden blev der udgravet fire staklader og syv hegnsløb, hvoraf de tre hegnsløb havde halvtæg. Husene kan dateres til yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder; et enkelt af husene måske til yngre germansk jernalder eller vikingetid. Endvidere blev der udgravet 77 jernudvindingsovne, som alle var kraftigt nedpløjede

VAM 1068

Lene Høst-Madsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Jernudvinding - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Jernudvinding - Germansk jernalder

483. Snorup Mark C og F

19.08.04 Tistrup

Boplads/jernudvinding

Plantning

Y.rom./æ.germ.

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 497a) af boplads og jernudvindingsovne. På de 2.000 m² fandtes to langhuse, ni staklader, et grubehus, tre hegn, hvoraf et med evt. tilstødende ca. N-S orienteret hus. Fra stolpehullerne i hegnene hjemtoges flere stolperester, hvortil der vil blive søgt midler til dendrodatering. I alt konstateredes 139 jernudvindingsovne

VAM 1068

Mads Ravn

Bebyggelse - Romersk jernalder

Jernudvinding - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Jernudvinding - Germansk jernalder

484. Yderik

19.08.05 Torstrup

Jernudvining

Dyrkning

Y.rom./germ.

sb. 108. Magnetisk kortlægning af ca. 2/3 af en jernudvindingsplads, der dækker et areal på 200 x 400 m. På den opmålte del lokaliseredes næsten 1000 slaggegruber

VAM 1132

Uwe Koppelt

Tatyana Smekalova

Philip de Lasson

Olfert Voss

Jernudvinding - Romersk jernalder

Jernudvinding - Germansk jernalder

Haderslev Amt

485. Skt. Thøgers Kapel

20.02.01 Gram

Håndværkergrube

Dyrkning

Middelalder

sb. 185. Færdigudgravning af en 5 x 5 m stor grube på kirkegården til den nedlagte Endrup kirke (AUD 1993, 483). Gruben, der var op til 60 cm dyb, var anlagt oven i tre grave. I fylden fandtes yderligere omtrent 50 borgerkrigsmønter, en enkelt skotsk sølvmønt, spænder og knapper, samt talrige spor efter bronzestøbning. Har bronzestøberen brugt mønter som råvarer?

HAM 2427

Lennart S. Madsen

Grube - Middelalder

486. Hammelev Nørremark

20.02.02 Hammelev

Boplads

Selvvalgt forskning

Jernalder

sb. 7. I et forsøg på at påvise en til den tidligere (AUD 1990, 344; 1991, 368) undersøgte boplads tilhørende gravplads lagdes en række snit på nærliggende forhøjninger. Gravpladsen blev ikke fundet

HAM 2429

Per Ethelberg

Bebyggelse - Jernalder

487. Platanvej

20.02.02 Hammelev

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 125. Undersøgelse på et areal, hvor der var fundet senneolitiske redskaber. Der fandtes ingen anlægsspor, men masser af bearbejdet flint samt noget keramik fra nævnte periode

HAM 3349

Silke Eisenschmidt

Bebyggelse - Yngre stenalder

488. Uldal

20.02.08 Skrydstrup

Gravplads

Diverse

Førromersk Jernalder

sb. 80. I et samarbejde med Sønderjyllands Amatørarkæologer fortsattes undersøgelsen (AUD 1995, 499) på denne gammelkendte gravplads med henblik på at skabe overblik over antallet af urner samt deres bevaringstilstand. Der udgravedes ialt 1.560 m², hvor der fremkom 62 tuegrave, de fleste med ringgrøft. Den største var 9,5 m i diameter og en havde hele ni "indgange". Ialt 16 urner indeholdt metalgenstande. Desuden lykkedes det at fastlægge de gamle udgravningsfelters forhold til hinanden

HAM 3241

Erik Jørgensen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

489. Kino Palæet

20.03.04 Haderslev

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 125. Færdigudgravning (AUD 1995, 500) af bebyggelseslag fra senmiddelalder, bestående af hustomt, brønde og affaldsgruber

HAM 3239

Marie Klemmensen

Bebyggelse - Middelalder

490. Klosteret

20.03.04 Haderslev

Vej

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 130. I gaden Klosteret konstateredes en middelalderlig gadebelægning bestående af store brosten godt 1 m under nuværende niveau

HAM 3290

Lennart S. Madsen

Vej/bro - Middelalder

491. Lille Klingberg

20.03.04 Haderslev

Bebyggelseslag

Andet anlægsarbejde

Renæssance

Undersøgelse på en grund på grænsen mellem den middelalderlige by og Haderslevhus. Grunden viste sig først at være bebygget i renæssancen i modsætning til nabogrunden, der var bebygget i middelalder (AUD 1994, 582)

HAM 3399

Lennart S. Madsen

Bebyggelse - Nyere tid

492. Louisegården

20.03.04 Haderslev

Boplads

Andet anlægsarbejde

Romersk Jernalder

sb. 126. Prøvegravning af et større areal, hvorved der fremkom stolpehuller, gruber og kulturlag fra en boplads dækkende perioden ældre og yngre romertid. Bopladsen er samtidig med den nærliggende urnegravplads Byens Mark (AUD 1988, 407). Egentlig udgravning udføres i 1997

HAM 3381

Lisbeth Christensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

493. Rosenbakken

20.03.04 Haderslev

Boplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 100. Afgrænsning af tidligere (AUD 1986, 485) delvist undersøgt boplads mod N

HAM 1880

Anne Birgitte Sørensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

494. Kelstrup

20.03.09 Vilstrup

Gravhøj

Selvvalgt forskning

Yngre stenalder

sb. 124. I et samarbejde mellem Haderslev Museum og Sønderjyllands Amatørarkæologer udgravedes en højtomt med et nu forsvundet dyssekammer med gang. En gammel sag fandt hermed endelig sin afslutning. Højens omrids kunne fastslås, og i kammertomten fandtes ravperler og skår fra anlæggets første brugstid, samt flintdolke fra senere begravelser

HAM 1324

Erik Jørgensen

Gravhøj - Yngre stenalder

495. Gammelbrovej

20.03.11 Øsby

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./førrom.

sb. 182 og 186. Ved anlægsarbejde fandtes, til dels for sent, en nedgravet hustomt fra dolktid, samt adskillige fyldskifter med keramik fra førromersk jernalder

HAM 3350

Silke Eisenschmidt

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

496. Årøsund

20.03.11 Øsby

Gravhøj

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 42. Før udstykning prøvegravedes på tomten af en udateret gravhøj, der viste sig at være helt fjernet

HAM 3351

Silke Eisenschmidt

Gravhøj - Oldtid

497. Lerdal

20.04.02 Bevtoft

Boplads/jernudvinding

Plantning

Y.rom./æ. germ.

sb. 248. Prøvegravning på et større areal på Ø-siden og toppen af en markant højning, ikke langt fra våbengraven ved Hjartrbro. Der fandtes en boplads, der må dateres til yngre romertid/ældre germanertid, bestående af huse og hegn, spor efter jernudvinding samt en lille gruppe endnu udaterede jordfæstegrave. Udgravning finder sted i 1997

HAM 3366

Anne Birgitte Sørensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Jernudvinding - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Jernudvinding - Germansk jernalder

498. Sandagergård

20.04.02 Bevtoft

Gravhøj

Plantning

Oldtid

sb. 62. Udgravning af en lille rundhøj med en diameter på 20 m, prøvegravet i 1995 (AUD 1995, 503). Der var intet bevaret, der kunne datere højen

HAM 3280

Anne Birgitte Sørensen

Gravhøj - Oldtid

499. Østergård

20.04.02 Bevtoft

Boplads

Plantning

Æ.rom./germ./vik./midd.

sb. 245. Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 504 & 505), hvor der afdækkedes et areal på godt 27.000 m². Som forventet fortsatte bebyggelsen fra yngre jernalder. Som noget nyt dukkede der intakte gårdsanlæg fra ældre romersk jernalder op i form af væggroftihuse omgivet af hegnsgrøfter. Et par væggroftihuse, der skal dateres til 7. årh., samt et enkelt grubehus, er nyheder på pladsen. Indtil nu er sporene af omkring 20 gårdsanlæg fra yngre jernalder afdækket, som regel i 2-3 faser. Desuden fandtes en tidligmiddelalderlig bebyggelse, der synes at være i to faser: en ældre fase bestående af et mere end 20.000 m² stort indhegnet gårdsanlæg, der senere bliver delt i mindst fire mindre gårde. Det endelige antal kan først fastslås ved udgravningerne i 1997. I huse og gruber fra bebyggelsen er der bl.a. fremkommet Østersøkeramik, et Paffrathskår, vævevægte, tenvægte, hvæssesten og et bronzebeslag. På området er desuden fundet et spænde i Urnesstil. I alt er der ved undersøgelsen i 1996 undersøgt 70 huse, således at det samlede antal nu er oppe på i alt knapt 100 huse af forskellige typer og dateringer

HAM 3116

Anne Birgitte Sørensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

500. Ndr. Ringvej

20.05.08 Tyrstrup

Boplads/jernudvinding

Andet anlægsarbejde

Ældre romersk jernalder

sb. 63. Fortsættelse af undersøgelse af stor boplads fra århundrederne omkring Kristi fødsel (AUD 1990, 354; 1992, 396). Bopladsen kunne afgrænses mod Ø med en række huse, hvoraf nogle indgik i gårdsanlæg omgivet af hegnsgrøfter. Der var gode bevaringsforhold for organisk materiale.

Bemærkelsesværdigt var fundet af en jernudvindingsovn af hesteskoformet type i bebyggelsens udkant

HAM 2159

Lisbeth Christensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Jernudvinding - Romersk jernalder

Tønder Amt

501. Ballum sommerdige

21.03.01 Ballum

Dige/havn

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

sb. 29. Tæt ved det fredede sommerdige ved Ballum kirke undersøgtes og hjemtoges et par tildannede pæle, der sandsynligvis stammer fra Ballums gamle havn

HAM 3400

Anne Katrine Thaastrup-Leth

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

502. Østerende Hede

21.03.01 Ballum

Boplads

Dyrkning

Førrom./æ.rom.

sb. 47. Fortsatte udgravninger af pladsen (AUD 1996, 509) i et samarbejde mellem Løgumkloster Højskole (arkæologikursus), Københavns Universitet (seminargravning) og Haderslev Museum. Bopladsen består af to faser, hvoraf en hustomt, nogle skelgrøfter og et kulturlag udgør den ældste, mens den yngste består af 4-5 huse, hvoraf kun spor af tagbærende stolper var bevaret. Hertil knyttede sig et antal delvist bevarede brolægninger og et kulturlag. Fra de to kulturlag blev der fremdraget et usædvanligt stort genstandsmateriale

HAM 3123

Pernille Foss

Lis Andersen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

503. Dregsted

21.03.03 Døstrup

Boplads

Selvvalgt forskning

Ældre germansk jernalder

sb. 55. I et samarbejde mellem Århus Universitet og Haderslev Museum prøvegravedes på arealerne N, Ø og S for denne gammelkendte boplads med henblik på at afgrænse pladsen. Der påvistes grøfter og spredtliggende stolpehuller, og i grøfternes lavereliggende dele var der tegn på, at de havde været vandførende. De repræsenterer sandsynligvis indhegning og dræning af boplads og marker. Det må konkluderes, at bopladsen i alt væsentligt er afgrænset ved de i 60'erne og 70'erne udførte udgravninger

HAM 3380

Lars Nørbach

Bebyggelse - Germansk jernalder

504. Lobækken

21.03.07 Nørre Løgum

Vadested

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

I forbindelse med gensoning af Lobækken undersøgtes et vadested ved en hulvej. Vadestedet bestod af et solidt træfundament, hvorpå var lagt to lag hånd- til hovedstore sten. En datering afventer dendroundersøgelse

HAM 3370

Lisbeth Christensen

Vej/bro - Middelalder

Vej/bro - Nyere tid

505. Løgumgårde

21.03.07 Nørre Løgum

Mølleanlæg

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 110. I forbindelse med gensoning af Lobækken udgravedes dele af et formodet vandmølleanlæg fra 1100-tallet, placeret umiddelbart ud for Nørre Løgum Kirke. Der fandtes et solidt bolværk af store egebjælker langs brinken, og udgående herfra en stolpekonstruktion på tværs af ålejet. Bemærkelsesværdigt er fundet af tilhugne tufstenskvadre, Pingsdorf- og imiteret Pfaffrathkeramik samt dele af en håndkværn i det tidligere åleje

HAM 1901

Lisbeth Christensen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

506. Holger Danskesvej

21.05.02 Møgeltønder

Boplads

Andet anlægsarbejde

Romersk jernalder

sb. 45. Fortsat undersøgelse (AUD 1987, 455) af en boplads, der kunne afgrænses imod V ved fundet af en stor bopladsgrube

HAM 1870

Lisbeth Christensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

507. Schackenborg

21.05.02 Møgeltønder

Herregård

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 51. Der fandtes rester af den middelalderlige voldgrav, ligesom opbygningen af den nuværende ladegårdsbanke kunne iagttages. Langs V-fløjens V-facade fandtes fundamenterne til den N-ligste af de to hemmelighedskarnapper, der vides at have været her fra færdiggørelsen i 1664. Desuden undersøgtes to yngre gulvlag i V-fløjens kælder

HAM 3221

Lisbeth Christensen

Lars Krants Larsen

Herregård - Middelalder

Herregård - Nyere tid

508. Tønder Museum

21.05.03 Tønder

Borg/vej

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 31. Undersøgelse af væsentlige dele af Tønders middelalderlige borg. Ældst var et tidligmiddelalderligt hus med jordgravede stolper beliggende i kote 1.10 DNN, hvorefter området kom under plov. Formodentlig i 1265 opbyggedes et voldsted med voldgrav. Hertil hører to bygninger og et vejforløb ind mod Tønder. Samtidig hermed er en banke Ø herfor, udgravet 1970 under den nuværende museumsbygning, samt en banke mod S hvor Frederik 1. senere opførte sit slot. Borgen nedbrændtes 1285 og genopførtes herefter i udvidet form. Vejen mod Tønder bibeholdtes på samme sted, men vejbelægningen fornyedes adskillige gange, i takt med at selve voldstedet med jævne mellemrum forhøjedes. Også den af klægtørv opbyggede voldfod repareredes gentagne gange, og sent i 1400-tallet udvidedes banken betydeligt. Kort herefter påbegyndtes Frederik 1s anlæg. Voldgravene mellem de tre banker opfyldtes, og der opførtes et stort ringmurskastel med flankerende hjørnetårne. Udgravningen fortsættes i 1997

HAM 3140

Jette Linaa Larsen

Lars Krants Larsen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

Åbenrå Amt

509. Grydehøj

22.01.02 Bov

Gravhøj

Andet anlægsarbejde

Ældre bronzealder

sb. 55. Undersøgelse af arealet omkring den synlige, men meget ødelagte gravhøj. Ved højens vestlige kant fremkom rester af et gravanlæg i form af en rektangulær stenlægning på oprindelig overflade, delvist dækket af højfyld. Gravanlægget må dateres til ældre bronzealder

HAM 3266

Hans Chr. H. Andersen

Gravhøj - Ældre bronzealder

510. Juhlsminde

22.01.06 Holbøl

Høj/grave

Råstof

Yngre bronzealder

sb. 61-63. Tre gravhøje gav anledning til prøvegravningen hvor sb. 63 viste sig at være fuldstændigt fjernet. Sb. 61-62 var naturlige forhøjninger i terrænet. På toppen af sb. 61 fandtes et par mulige, endnu ikke undersøgte brandgrave, og på toppen af sb. 62 fandtes en lillestensætning med to urner fra per. VI. I urnerne var brændte ben, en stangknap, en syl og en ornamenteret ragekniv. Stensætningen var placeret midt på den naturlige højning, præcis som centralgraven i en gravhøj

HAM 3278

Anne Birgitte Sørensen

Gravhøj - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

511. Forbindelsesvejen

22.01.10 Uge

Gruber

Plantning

Romersk jernalder

sb. 78. Undersøgelser på vestsiden af Olgerdiget, i nærheden af Tinglev. Der konstateredes bl.a. en række gruber, hvori der fandtes et par skår fra romersk jernalder

HAM 3260

Anne Birgitte Sørensen

Lisbeth Christensen

Grube - Romersk jernalder

512. Brunde

22.02.04 Rise

Kulturlag

Selvvalgt forskning

Ældre bronzealder

sb. 161. Fortsat seminargravning (AUD 1992, 407; 1994, 594; 1995, 524) af udsmidslag med mange genstande i vådområde

HAM 2534

Jens Poulsen

Kulturlag - Ældre bronzealder

513. Egelund

22.02.04 Rise

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./æ.br.

sb. 171. Prøvegravninger, hvor der fandtes et hus fra senneolitikum eller ældre bronzealder, samt nogle udaterede kogestensgruber

HAM 3347

Silke Eisenschmidt

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

514. Hjarup Å

22.02.04 Rise

Boplads

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 170. Prøvegravninger, hvor der fandtes adskillige fyldskifter på en bakketop i et område ikke langt fra lb.nr. 513. Antagelig yderkanten af et bopladsområde

HAM 3348

Silke Eisenschmidt

Bebyggelse - Oldtid

515. Skt. Nicolaigade

22.02.05 Åbenrå

Kulturlag

Vejanlæg

Middelalder

Undersøgelse i et området nær Vestergade, hvor der fandtes kulturlag og nogle affaldsgruber fra perioden før byens voldgrav anlægges i 1300-tallets slutning. Der var dog ingen spor efter bygninger, hvilket bekræftede tidligere iagttagelser om områdets status i middelalderen. Undersøgelsen forventes fortsat

HAM 3284

Michael Kristiansen

Kulturlag - Middelalder

516. Øster Løgum

22.03.04 Øster Løgum

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Ved en udskiftning af trægulvet i skibets Ø-ende ønskede man at fjerne lidt af den sandfyld, der havde ligget helt op mellem gulvstrøerne. Det tilsyneladende homogene og gølge sand blev harpet og viste sig at indeholde mønter og vinduesglas fra middelalderen samt et brudstykke af et smykke af tyndt guldblik med filigranarbejde i snoet guldtråd omkring en lille perle

NM II 626/96

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Sønderborg Amt

517. Poulsgård

23.01.04 Oksbøl

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre bronzealder

Undersøgelse af et område med gruber, sandsynligvis udkanten af en boplads. Desuden blev der prøvegravet i tracéet ud for gravhøjene sb. 1, 2, 4, 6 og 94 for at sikre, at disse ikke blev berørt af anlægsarbejderne

HAM 3289

Anne Birgitte Sørensen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

518. Augustenborg Slot

23.02.02 Augustenborg

Haveanlæg

Selvvalgt forskning

Nyere tid

Prøvegravning på et område i slotsparken, hvor det nuværende slots forgænger muligvis kunne have ligget. Det viste sig ikke at være tilfældet, men derimod fandtes rester af et nu tildækket, kunstigt anlagt haveanlæg.

HAM 3267

Lennart S. Madsen

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

519. Ulkebøl Dam

23.02.10 Ulkebøl

Gravplads/boplads

Andet anlægsarbejde

Jernalder

sb. 138, 262. Prøvegravning, hvor en urnegravplads formodedes at ligge. Denne lokaliseredes ikke, men under projektets gennemførelse fandtes derimod bopladsgruber tilhørende sb. 262.

HAM 2531

Anne Birgitte Sørensen

Bebyggelse - Jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

520. Nydam

23.03.04 Sottrup

Våbenofferfund/vrag

Selvvalgt forskning

Romersk jernalder

Fortsat undersøgelse (AUD 1995, 533), der bidrog væsentligt til at afklare deponeringsforholdene i den tidligere sø. Den plan over fundene, som har kunnet sammenstykes ud fra udgravningerne i 1993-96, illustrerer med al ønskelig tydelighed, hvorledes såvel den kendte egetræsbåd som den delvist forsvundne fyrretræsbåd er blevet deponeret i mosen. Der fandtes endvidere adskillige båddele og en række spektakulære metal- og træfund. Problemerne omkring bevaringsforholdene har i øvrigt ført til nedsættelse af en gruppe, der skal anvise løsninger til in situ-bevaring af oldsagerne

NMU 217

Flemming Rieck

Depotfund/skattefund/offerfund - Romersk j

Vrag - Romersk jernalder

521. Peerløkke

23.03.04 Sottrup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Vikingetid

sb. 170. Undersøgelse af en af de resterende dele af den tidligere undersøgte boplads (AUD 1987, 462; 1988, 426; 1990, 372). Nogle gruber samt en del af et hus udgravedes

HAM 2060

Jette Linaa Larsen

Bebyggelse - Vikingetid

Undersøgelser på havbunden Amt

522. Nakkebølle Fjord

40.15.42 Skrams Flak - Svendborgsund

Spærring

Selvvalgt forskning

Jernalder

sb. 8. I munden af Nakkebølle Fjord registreredes i forrige århundrede mange egestammer i vandet uden for den nuværende dæmning. Disse stammer genfandtes ved seismisk analyse, og der optoges en række træprøver til dendrokronologisk analyse.

NMF 1374

Ole Grøn

Sejlspærring - Jernalder

523. Lyø Trille

40.15.31a Als NV, Fyn SV

Boplads

Selvvalgt forskning

Stenalder(?)

sb. 1. Marinarkæologiske forundersøgelse af område med tidligere opsamling af bearbejdet, mesolitisk flint. Kun enkelte stykker stærkt vandrullet, forarbejdet flint blev fundet på oddens nordside.

LRM 13232

Ole Grøn

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

524. Munkebo

40.14.13a Kettinge Nor

Spærring

Selvvalgt forskning

Rom./midd.(?)

sb. 12. I Kerteminde Fjord ved indsejlingen til selve Kertinge Nor registreredes ved hjælp af seismik et 3-5 m bredt og ca. 200 m langt pæleforløb, fra hvilket man optog træprøver til C14 analyse.

NMF 1373

Ole Grøn

Sejlspærring - Romersk jernalder

Sejlspærring - Middelalder

525. Stavres Hoved

40.14.12 Romsø Sund - Vestrev

Boplads

Diverse

Ældre stenalder

sb. 2. Marinarkæologisk tilsyn og opsamling på erosionstruet boplads med velbevarede udsmidlag fra Kongemosekultur.

LMR 12192

Hugo H. Sørensen

Torben Malm

Bebyggelse - Ældre stenalder

526. Gudsø Vig

40.15.14 Kolding Fjord

Spærring

Selvvalgt forskning

Germ./vik./tidl.midd.(?)

sb. 3. Ved indsejlingen til selve Gudsø Vig, bag de tidligere registrerede spærringer, fandtes ved hjælp af seismik en række vandretliggende stammer fra et hidtil ukendt spærringsanlæg, formentlig med flere forløb. Der blev tillige dykket på anlægget.

NMF 72

Ole Grøn

Sejlspærring - Germansk jernalder

Sejlspærring - Vikingetid

Sejlspærring - Middelalder

527. Langø Hoved

40.12.90 Odense Fjord

Boplads

Diverse

Ældre stenalder

I tilknytning til undersøgelserne omkring Mejlø, Fyns Hoved blev de involverede museer af en amatørarkæolog gjort opmærksom på en fundplads ved Langø Hoved. På 1,5-2,5 m dybde viste der sig at ligge en meget fundrig, men stærkt erosionstruet bosættelse fra tidligste Ertebøllekultur. Pladsen var meget rig på flintredskabet, og i svære gytjelag i den nordligste del af fundområdet fandtes velbevaret organisk materiale i form af rester af fiskegærder, faunalevn, benodde, træstager mv. Menneskeknogler var også repræsenteret. En 10 cm lang flækkekniv har på begge sider en begagtig klæbemasse, der har fastholdt bladet til skæftet.

LMR 13246

Jørgen Skaarup

Bebyggelse - Ældre stenalder

528. Mejlø N, NV og V

40.12.90 Odense Fjord

Boplads

Diverse

Stenalder

I samarbejde med omkring 30 arkæologi- og historiestuderende samt fynske sportsdykkere har NMU og Langelands Museum over 14 dage gennemført en systematisk afsøgning af tre nedbrydningstruede stenalderboplads omkring Mejlø ved Fyns Hoved. Der er i alt blevet afsøgt 45.000 m². For tre undersøiske bopladsers vedkommende er der opnået en klar opfattelse af pladsernes bosættelses- og aktivitetsområder. Prøvegravning med injektorpumpe blev foretaget på Mejlø V-pladsen, hvor der var velbevarede gytjeaflejringer med et rigt organisk materiale. Det næsten overvældende store fundmateriale omfatter omkring 400 kærneøkser, enkelte skiveøkser og trindøkser, talrige flækkeredskaber (især knive og stikler), skraber og pilespidser, benodde, prene, trykstokke, en fiskekrog og en enkelt hjortetaksøkse. Hertil knogler og takker fra nedlagt vildt. Flere menneskeknogler repræsenterer sandsynligvis udvaskede grave.

LMR 12122, 13330, 13331

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

529. Spodsbjerg Drej

40.14.51 Langelands Ø-kyst

Vrag

Selvvalgt forskning

Nyere tid

sb. 5. I Langelandsbæltet lidt syd for Spodsbjerg er lokaliseret et nyere, tegllastet træskibsvrag på kun 2,6 m dybde. Det velbevarede vrag har været sandgået indtil for et par år siden, hvor havnebyggeriet i Spodsbjerg har ændret bundforholdene. Der er tale om et 15 m langt og 5,6 m bredt skrog af jagtstørrelse, kravelbygget i eg på eg med kraftige enkeltspanter og med fem frilagte bordgange over sandbunden. Klædningen er fastgjort med jernspigre og -bolte. Skibet har været fuldt lastet med vingetegl, der stadig står i tæt stablede rækker ned gennem det meste af vraget. I forskibet lå enkelte gule Flensborgsten. En række brædestykker i agterenden kan udgøre rester af en sammenbrudt agterkahyt. Vraget er næppe ældre end det sene 1700-tal/1800-årene.

LMR 13245

Jørgen Skaarup

Vrag - Nyere tid

530. Svenskebroen

40.16.41 Guldborg - Nykøbing Falster

Moleanlæg

Selvvalgt forskning

Middelalder

sb. 6. Undersøgelse af Svenskebroen med det formål at belyse konstruktion og afgrænsning. Anlægget består af lodretstående bøgepæle, der tilsyneladende har støttet de vandretliggende pæle, som lå på kryds og tværs af anlægget, dækket af store sten. Der er kun iagttaget få forarbejdningsspor på pælene. Anlæggets funktion er fuld klarlagt, og man afventer desuden C-14 analyse

SNS 1996-623-0003

Susanne Petersen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

531. Vedby Hage

40.16.36 Guldborgsund indsejling

Vrag

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Ved undersøgelsen fandtes et klinkbygget skib af egetræ med tværgående afstivningsbjælker. Skibet, der overvejende er bevaret i bagbords side, har været 15 m langt, ca. 5,6 m bredt og ca. 2 m højt midt på, med en mast, hækror og et spil. Der fandtes tovværk, tjærerester og et 40 cm langt kileformet stykke, der formentlig er en bjælkehovedfender. Skibets konstruktion bærer præg af dels nordisk skibsbygning, dels koggetradition. Det er bygget af træ fra Sjælland eller Lolland-Falster og dateret til 1435.

NMU 1353

Hanne Marie Myrhøj

Vrag - Middelalder

532. Jungshoved

40.16.74 Stavreby Bådehavn - Sandvig Havn

Spærring

Selvvalgt forskning

Middelalder(?)

sb. 4. I indsejlingen til noret og syd for det tidligere undersøgte brohoved vest for Jungshoved Slotsruin fandtes ved hjælp af seismik to omfattende anlæg konstrueret af vandretliggende stammer af eg, hvoraf man optog en række prøver til dendro- og C14 analyse. Desuden genfandtes et pæleforløb syd for slotsruinen og stik syd ud til nærmeste landgrund. I selve noret findes flere anlæg, der kan stamme fra færgeløbe og læmole.

NMF 726

Ole Grøn

Sejlspærring - Middelalder

533. Roskilde Havn

40.12.57 Skovrenden - Roskilde

Vrag

Andet anlægsarbejde

Middelalder

På 2 m vanddybde fandtes vraget af et ca. 11 m langt fartøj fra middelalderen. Efter at vraget var lokaliseret og afmærket, blev løsrevne vragdele inden for et 180 m² stort, tilgrænsende område udgravet og optaget, herunder blev bl.a. et større, sammenhængende parti af agterskibets bordlægning, inklusive rælingsplankens indløb til agterstævnen. Fartøjet, der deler visse konstruktionstræk med skibsfundet fra Gedesby, er dendrodatert til ca. 1336.

NMU 1441

Jan Bill

Vrag - Middelalder